

Naročnina snaga mesečno 25 Din,
za inozemstvo 40 Din.Uredništvo:
Ljubljana, Knaflcova ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telef.
št. 440.
Celje: Kocanova ulica 2. Telefon
št. 190.Rekopis se ne vrača,
— Oglasi po tarifi. —

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125 in 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. Telefon št. 2402.
Podružnica Maribor: Aleksandrova ce-
sta 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti, št. 3. svedci: Ljub-
ljana št. 1.542; Praha št. 78.180;
Wien št. 105.341.

Ljubljana, 1. februarja.

Kralj je danes podpisal ukaz o ustanovitvi vrhovnega zakonodajnega sveta, ki naj kot posvetovalni strokovni organ ministrskega sveta, odnosno ministrskega predsednika s strokovne in pravne strani pregleduje in ocenjuje od posameznih ministrstev izdelane projekte zakonov, uredb in pravilnikov, preden bodo objavljeni. Kako bo novi vrhovni zakonodajni svet organiziran in kako bo posloval, o tem bo minister pravde v sporazumu s predsednikom vlade izdelal še poseben pravilnik.

Ustanovitev zakonodajnega sveta je gotovo vrlo važna in potrebna stvar. Vlada hoče pospešeno donesti dolgo vrsto zakonov, ki jih je mogoče na zunanji deliti v tri velike skupine: eni naj služijo izenačenju našega zakonodajstva, drugi naj revidirajo, reformirajo in tudi spopolnijo naše notranje pravne odnose, tretji bodo ustavnopravne značaja in naj služijo v glavnem končni in definitivni novi ureditvi naše države.

Obseg zakonodajnega dela, ki si ga je naložil novi režim, je torej ogromen, njegov pomen za dolgo dobo našega bodočega razvoja ni manjši. Vlada je pravilno spoznala, da takega dela ne zmorejo posamezniki, ne da bi se pojavile organske in tehnične pogoške, ki lahko najboljše zamišljeni zakon napravijo nemogoč in neizvedljiv. Zakoni so v najtesnejši zvezi z vsem gospodarskim in socialnim življenjem naroda in bodo le takrat imeli zdrav in koristen učinek, ako jih zakonodajalec zna prilagoditi duhu in potrebam naroda. Pomen in vrednost parlamentarne ali drugačne javne diskusije zakonskih projektov je v tem, da pridejo v taki razpravi do besede ne samo pravniki, temveč tudi interesni zastopniki raznih stanov, zagovorniki raznih kulturnih in socialnih struj in tudi — demagogi, ki sicer običajno prikažejo zakonski projekt v karikaturi, a ravno s tem opozarjajo na njegove slabosti in vrline. Naša bivša Narodna skupščina je bila žal tudi v tem pogledu najsibša v Evropi, ker je diktatura režimskih šefov pretvorila vsako stvarno debato v prazno igro z besedami in ker je bil že v napredu vsak argument obojen na neuspeh. Tipičen primer, s kakšno stvarnostjo se je sklopalo, je ona božanska scena iz debate za proračun 1927-28, ko je opozicijski govornik v budžetu prosvete dokazal večmilijonsko računsko pogoško, ki je bila za ravnotežje odločilna, a je večina na zahtevo vlade odločila, da je tako prav...

Vrhovni zakonodajni svet je neke vrste nadomestilo za Narodno skupščino, z njegovo ustanovitvijo prehaja zakonodajno delo iz ministrskega kabineta v zborovalnico strokovnjakov. Njihova beseda sicer ne bo odločilna, toda njihova ocena, njihov nasvet, njihova kritika se bodo gotovo morale upoštevati. Seveda pa bo mogoč vrhovni zakonodajni svet vršiti svojo nalogo le, če ne bo le korporacija juristov, temveč če bodo v njem zastopani tudi poznavalci socialnih, kulturnih in gospodarskih prilik in struj v našem narodu, a tudi posebnih razmer v posameznih pokrajinah države. Od organizacije novega organa vlade bo torej silno mnogo odvisno.

Kot najnujnejše zakonodajne naloge se označujejo na polju izenačenja in modernizacije našega zakonodajstva: dovršitev kazenskih zakonov in kazenskega postopka, državljanski zakon in civilni proces z raznimi postranskimi zakoni, enotni prosvetni in gospodarski zakoni (obrtinski red) in mnogi drugi. Zlasti splošni državljanski zakon je še težak problem, ker se morajo v njem rešiti vprašanja bračnega in dednega prava, glede katerih vladajo še velika nasprotja, ne toliko strokovna, kolikor psihološka značaja.

V drugo skupino spadajo revizija in spopolnitev že obstoječe enotne zakonodaje. Največjo pozornost vzbujajo tu socialno in gospodarsko-politični zakoni od delavskega zavarovanja poljedelskega kredita. Revizija invalidskega zakona je že službeno postavljena na dnevni red. Ni dvoma, da sedanji invalidski zakon ni haš vzoren, toda pogoško bi bilo, ako bi pri reviziji zadrževalo preveč ozkogrudno stališče. Ravno tako je v reviziji ostalih socialno-političnih zakonov. Kdor hoče reševati naše gospodarstvo in našo produkcijo z redukcijo začete dela in delavstva, ta je sigurno na napačni poti. Koristna součija je tu mogoča le v smeri večje preciznosti in poenostavitve aparata, zlasti v manj razvitih krajih, a istočasno v razširjenju osiguravne produktivnih možnosti.

Prehod k tretji skupini tvorijo razni organizacijski problemi. Pripravlja se zakon o centralni upravi, ki naj reducirajo število ministrstev v zvezi z zakonom o splošni upravi in z uradnim zakonom poenostavi in poceni naš administrativni aparat. Zdi se nam pa pogoško, vpletati nekaj paralelni ministrski sistem, ki bi vsako stroko države upravljevali od ostalih. Tako je bilo sedanje dni čitati, da bo tudi v prosveti uvedeno načelo samostojnih prosvet-

Ustanovitev vrhovnega zakonodajnega sveta
Opravljal bo funkcije bivšega skupščinskega zakonodajnega odbora in bo posvetovalni organ ministrskega sveta

Beograd, 1. februarja, p. Kralj je danes podpisal zakon o vrhovnem zakonodajnem svetu pri ministrstvu pravde. Zakon se glasi:

§ 1. Kot posvetovalni organ ministrskega sveta se ožnjuje pri ministrstvu pravde vrhovni zakonodajni svet z nalogo, da s strokovne in pravne strani pregledava in ocenjuje načrte zakonov, uredb in pravilnikov z zakonsko močjo, izdelane v posameznih resorih. V to svrhu morajo vsa ministrstva izdelane načrte poslati predsedniku ministrskega sveta, ki jih bo izročil v oceno vrhovnemu zakonodajnemu svetu.

Člane vrhovnega zakonodajnega sveta postavlja na predlog ministra pravde predsednik ministrskega sveta. Izmed članov vrhovnega zakonodajnega

sveta bo imenovan predsednik kot stalni referent ministrskega predsednika. Pravilnik o organizaciji in delu vrhovnega zakonodajnega sveta predpiše minister pravde v sporazumu s predsednikom ministrskega sveta.

§ 2. Za pripravo in izdelavo zakonskih načrtov, uredb in pravilnikov iz stroke ministra pravde lahko po potrebi minister pravde imenuje še posebno komisijo strokovnjakov, ki bo poslovala po njegovih navodilih.

§ 3. Nagrade za člane vrhovnega zakonodajnega sveta in komisijo strokovnjakov pri ministrstvu pravde določi minister pravde.

§ 4. Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljen v »Službenih Novinah«.

Kritje milijonskega deficita v blagajni bivše
Narodne skupščine

Blagajniku Narodne skupščine je bila sporočena prepoved odtujitve njegovega premoženja — Enomesečna odpoved uradništvu

Beograd, 1. februarja. Predsednik vlade general Živković je v zvezi z likvidacijo bivše Narodne skupščine izdal določbo, naj se uslužbenec bivše Narodne skupščine s 1. februarjem odpove službi na mesec dni v smislu § 38. pravilnika o organizaciji službe v Narodni skupščini in o skupščinskih službenih. V službi ostane le še osebe, ki ga bo potrebovala likvidacijska komisija.

Iz poučenega vira se dalje doznavajo, da je bila kvestorju in blagajniku bivše Narodne skupščine Milanu Čabriću zaradi primanj-

kljaja, ki se je izkazal v blagajni Narodne skupščine v približni vsoti milijona dinarjev, danes sporočena prepoved odtujitve njegovega imetja. Čabrić ima lepo posestvo na Varvarinu. Pri zaslišanju je prosil, naj se mu dovoli za obračunavanje rok dveh mesecev, ter je izjavil svojo pripravljenost popolnoma pokriti primanjkljaj, ako bi se v resnici izkazal. Sklep o tem še ni izdan, domneva pa se, da bo izvršena prepoved odtujitve njegovega nepremičnega imetja in da mu bodo popisali vse stvari.

General Milosavljević o obnovi železnic
Bivši prometni minister smatra obnovo železnic za eno glavnih nalog nove vlade — Potrebne so tri milijarde dinarjev, z delom pa naj se začne takojBeograd, 1. februarja. r. »Politika« objavlja informativen članek, ki ga je napisal bivši minister prometa general Svetislav Milosavljević. Članek dokazuje, da je mogoče spraviti v red našo železniško mrežo le z velikimi investicijskimi gradnjami in nabavami in pravi med drugim:

»Neposredno po končani svetovni vojni so bili storjeni veliki napori in doseženi veliki rezultati pri obnovi porušene železniške mreže. Čim pa so na popravilnih progah stekli vlaki, je naenkrat prenehala skrb države za napredek železniškega prometa.

Danes lahko uvidi tudi nestrokovnjak, da položaj na naših železnicah ni normalen, ne reden. Vsa javnost lahko opazuje, da razpolagamo s pravim pokopališčem nepopravljivih strojev in vozov in da nam v istem času močno primanjkuje strojev ne samo za pomožni promet v izvorni sezoni, temveč tudi za redni potniški in tovorni promet, zlasti na ozkotirnih progah. Tudi je znano, da imajo nekatere železniške proge docela obrabljene tračnice, ki so že po 40 ali celo 50 let v rabi. Dalje ni nobena tajnost, da imamo celo na glavnih železniških progah začasne mostove, ki jih je treba v interesu brzine vlakov in prometne varnosti nadomestiti s stalnimi konstrukcijami. Vlaki na mnogih naših progah bi mogli potem povečati svojo brzino za 50 %. Na mednarodnih železniških konferencah se je opetovano naglašalo, da bi se morala povečati brzina vožnje mednarodnih vlakov skozi našo državo. Naši gospodarski krogi pa dobro vedo, kako primanjkuje našim železnicam tehničnih, tovornih in živinskih ramp, postaj za razžirjanje, skladišča itd., kar vse povzroča tako železniško, kakor gospodarstvu znano vsakdanjo škodo. Iz vsega tega sledi, da sedanje stanje železniških prog, voznega parka in potrebnih postranskih instalacij ne more zadovoljiti ne pogolem točnega in varnega prometa, ne zahtevam, ki jih postavlja naše gospodarstvo. O kakšni ekonomiji prometa pri nas ne more biti govora.

Jasno je, da naša sedanja železniška

nih direkcij, ki bodo neposredno (torej ne več preko velikih županov) v zvezi s svojim ministrstvom, v katerem bodo zato ukinjeni tako zvali pokrajinski referati. Ti referati so se dosedaj izkazali za neobhodno potrebne in bodo še dolgo potrebni, osobito ako se resno pristopi k decentralizaciji in dekoncentraciji uprave. Izgleda v ostalem, da se v organizaciji solstva namerava iti preko dosedanjih solskih načrtov. Iz nekkih izjav ministra dr. Krulja je celo razvidno, da tvori vprašanje konfesionalnega solstva predmet razmišljanja in da se uveljavlja močna struja za izključno državno šolo.

Preko organizacijskih zakonov vodi pot k našim ustavnim problemom, katerih rešitvi bo vlada pristopila sigurno s kar največjo opreznostjo in obzirnostjo, ker bodo njene odločitve v mno-

gemu ozirom preudicijalnega značaja za definitivno ustavno ureditev Jugoslavije. Sem spadajo vprašanja samouprave, volilne pravice, sestave parlamenta in posebno tudi prejem teritorialne razdelitve države. Kot sigurno smemo smatrati, da bo odločitev padla za dvodolno sistem, za revizijo dosedanje volilne pravice in za decentralizacijo potom »širokih, teritorialno velikih samoupravnih enot. Kako daleč se bo šlo, o tem manjkajo danes podatki in znaki.

Ze iz tega kurzorijnega in povsem nepopolnega pregleda ozromenega zakonodajnega dela, pred katerim stoji vlada, je razvidno, kako velika in važna naloga bo poverjena vrhovnemu zakonodajnemu svetu. Kakor smo že uvodoma poudarili, bo vse odvisno od tega, kako bo ta korporacija sestavljena in kako bo mogla delati.

Novi ljudskošolski razredi

Beograd, 1. februarja. r. Ministrstvo prosvete je odobrilo otvoritev novega tretjega razreda na ljudski šoli v Mekinjah pri Kamniku in 4. razreda na ljudski šoli v Čezanjcih pri Ljutomeru.

Novi poštni direktor v Zagrebu

Beograd, 1. februarja. r. Za direktorja direkcije pošte v Zagrebu je imenovan dosednji šef oddelka v poštnem ministrstvu Josip Tutek.

Kongres poštinih nameščencev v Ljubljani

Beograd, 1. februarja. r. Prihodnji kongres poštinih nameščencev se bo vršil 12., 13. in 14. julija 1929 v Ljubljani. Pri tej priliki bo pravljen tudi 10-letni jubilej ljubljanske oblasne organizacije.

Novi predsednik češkoslovaške vlade
Včeraj je bila sprejeta demisijska dosedanjega predsednika Švehle — Za njegovega naslednika je imenovan minister Udržal

Praga, 1. februarja. g. V smislu sklepa zadnjega dolgotrajnega posvetovalnega agramne stranke je podal danes predsednik čsl. vlade Antonin Švehla ostavko na svoje mesto v vladi. Predsednik republike Masaryk je ostavko sprejel in imenoval na njegovo mesto vojnega ministra Františka Udržala, člana agramne republikanske stranke.

Z ostavko zaslužnega predsednika Švehle in z nastopom novega predsednika Udržala se konča kritično stanje v vladi čsl. republike, ki ga je povzročila dve leti trajajoča bolezen predsednika Švehle. Z definitivno zasedbo predsedniškega mesta avtomatično preneha namestništvo mons. Šramka,

ki je nadomestoval predsednika za čas njegove bolezni, in čegar poslovanje je dajalo povod za večno nezadovoljstvo ostalih strank in za ljute napade opozicije.

Predsednik Udržal obdrži ministrstvo narodne obrane in ga bo v tem poslu zastopal general Podhajsky, dosedanj inspektor čsl. oborožene sile. Predsednik Masaryk obišče v nedeljo bivšega ministrskega predsednika Švehlo na njegovem domu v Hostivařu. Novo imenovanje bo javljeno že v jutrišnjem uradnem listu. Drugih sprememb v vladi ne bo. (Glej članek na 2. strani!)

Ostri izpadi Bavarcev proti Prusiji
»Naš sovražnik je Prusija,« kliče bavarski ministrski predsednik — »Iz države hočejo napraviti Veliko Prusijo!«, pritrjuje finančni minister

Berlin, 1. februarja. d. Na zborovanju bavarskega koalicijskega tiska se je izrazil bavarski ministrski predsednik dr. Held ne navadno ostro o neuspešnih pogajanjih za ustvaritev velike vladne koalicije. V zvezi s tem je vehementno napadel Prusijo, ki zahteva za izgubljene pruske državne objekte v Šleziji odškodnino 3 in pol milijarde mark, bavarske zahteve po odškodnini za podražiljenje bavarskih pošt in železnic pa odklanja kot neumestne. Obe zahtevi sta bistveno različni, kajti Bavarska je državi nekaj dala, Prusija pa v škodo države nekaj izgubila. Pravnega čuta za kaj takega v Ber-

linu sloh nimajo več. Tako ne more več iti dalje. Sovražnik Bavarske je Prusija, ki se hoče iz državnih sredstev obogatiti, na drugi strani pa hoče ostale dežele gospodarsko uničiti. Prusija hoče z brutalno brezobzirnostjo utrditi svojo premoč napram ostalim deželam. Ni manj ostro ni za njim govoril finančni minister dr. Schmeltz. Povdarjal je, da hočejo Prusi iz države napraviti Veliko Prusko in preko države popolnoma polatičati Bavarsko. Očital je politiki Prusije nesramnost, kakršne še ni bilo na svetu.

Ameriški senat za pomorsko oboroževanje
Senator Reed ne zaupa prijateljskim pogodbam — Anglija, Francija, Japonska in Poljska imajo izdelane načrte za potopitev ameriškega brodogra

Washington, 1. februarja. d. V debati senata o gradnji novih ameriških križark je imel senator Reed temperamenten govor, v katerem je zahteval, da se sprejme dosedanj gradbeni načrt in da vlada poskrbi še za gradnjo nadaljnjih vojniških ladij. Živahno je opisoval grozečo nevarnost, ki preti Ameriki od izdajške mednarodne delavske gibanja in zavračal vse sanje zanesljajskih pacifistov, ki prorokujejo večni mir ob vsestranskem sklepanju prijateljskih, razsodilnih in protivojnih pogodb. Naglašal je velikansko pomorsko oboroževanje Anglije, Francije, Japonske in Poljske. Vojni sveti vsake teh držav so izdelali skrbno sestavljene načrte za

potopitev ameriškega brodogra in za napad na ozemlje Zedinjenih držav. Amerika se ne more zanašati na pogodbe, ko vidi, da je v zgodovini človeštva redno došlo do preloma paktov. Govor senatorja Reeda je mel mogočen učinek na senat, kljub temu, da je govoril tudi Poljsko pristel med največje pomorske sile, ki stredo po življenju ameriškega brodogra in samostojnosti Zedinjenih držav. Predlog bo brez dvoma sprejet. Predsednik Coolidge hoče izposlovati čim daljši gradbeni rok, senator Hale pa je izjavil, da ne odstopi od zahteve, da se ladje zgrade čim prej.

Pogajanja za nemško
veliko vladno koalicijo

Berlin, 1. febr. (be.) Sinoči so se vršila med centurinom in socialistično stranko pogajanja o veliki vladni koaliciji, ki so pa končala brez uspeha. Razjasnjenje položaja se pričakuje od razgovorov državne kancelarja z zastopniki ljudske stranke. Kakor poročajo poučeni krogi, bo državni predsednik Hindenburg po poročilu državne kancelarja osebnostno prevzel vse korake, da se kriza čimprej reši in najde pripravna podlaga za ustanovitev velike koalicije.

Protivojni pakt
izzval diplomatsko vojno

Moskva, 1. febr. (mo.) Današnja »Pravda« se obširno bavi z zahtevo Poljske, naj Estonka, Latviska in Rumunija obenem z njjo podpišejo protivojni pakt. To stališče poljske vlade je le predobro potrdilo mnenje ruskega časopisa, da stremi Poljska za ustanovitvijo protivojnega baltskega bloka. Vendar se ta namera poljske vlade ni posrečila, ker je Finska odklonila poljsko zahtevo in se je Finski pridružila tudi Litvi.

Moskva, 1. febr. (mo.) V kratkem bo objavljeno poročilo o poteku pogajanj med Litvo in poljskim poslanikom Patkom glede ruskega predloga za podpis Kelloggovega pakta. Poljski poslanik Patek je obvestil Litvino, da se Estonka, Lotiška in Rumunija privolile v podpis protivojnega pakta skupno s Poljsko. Litvinov je izjavil Patku, da Poljska nikakor ne more uveljaviti svoje zahteve po istočasnem podpisu Kelloggovega protivojnega pakta s strani vseh držav, ki prihajajo pri tem vprašanju v poštev. Finska je izključena od podpisa, Litva pa je izjavila, da ga podpiše le v primeru, ako ga prej podpiše Rusija in Poljska. Zaradi tega predloga sovjetska vlada, naj Poljska nemudoma podpiše protokol.

Moskva, 1. februarja. g. V moskovskih političnih krogih vlada veliko zanimanje, kakšne posledice bo imel na Poljskem, posebno pa v Rumuniji predlog Litvina naj bi Poljska, Rumunija, Estonka in Lotiška skupno s Sovjetsko Unijo dne 7. februarja v Moskvi podpisale protokol.

Konec honorarnih profesorjev na univerzah?

Beograd, 1. februarja. r. Zaradi štednje je ministrstvo prosvete sklenilo, da na univerzah ne postavlja več honorarnih profesorjev s honorarnimi urami. Vseobširne uprave bodo zaposlele redne profesorje in ostale nastavnike, naj sami prevzamejo potrebne honorarne ure.

Državni udar v Litvi

Berlin, 1. februarja. s. Kakor poroča »Vorwärts« iz Rige, je bilo razen šefa generalne štaba litovske armade polkovnika Plechavičiusa, ki je pred nekaj dnevi odstopil, aretiranih po nalogu ministrskega predsednika Woldemarasa še 16 višjih častnikov, ker so osumljeni, da so pripravljali upor. Baje je bil tudi predsednik republike Smetovs in bo moral zaradi tega podati ostavko.

Varšava, 1. februarja. g. Litva je na predvečer vojaške diktature. Nad Kovnom je bilo baje že proglašeno obsedno stanje. Palača predsednika republike in ministrskega predsed. Woldemarasa, kakor tudi zgradba ministrskega predsedstva so zastražene z močnimi vojaškimi oddelki. Na Woldemarasa je bil baje izvršen atentat, ki pa ni uspel. Med litovskimi obojejnimi oddelki je popustila disciplina. Včeraj sta zbežala dva litovska častnika in 8 vojakov.

Kralj Boris potuje v Rim
k zaroki

Sofija, 1. febr. 8. Kralj Boris bo prihodnji teden v spremstvu ministrskega predsednika Ljapčeva in znanjega ministra Buova odšel na potovanje po Evropi, predvsem v Italijo, kjer je sedaj kot poslanik bivši vojni minister Vlkov in kjer se bo o tej priliki izvršila njegova zaroka z italijansko princezino Giovanno. Za prestop italijanske princezinje Giovanne v

Galantna dogodivščina papeškega nuncija v Madridu

Madrid, 1. febr. s. Na tukajšnjem papeškem nunciju je bil sinoči izvršen tajni stven atentat. Ko se je nuncij peljal v bližini Madrida na sprehod v spremstvu mlade deklice, je naenkrat skočil iz grmovja ob cesti moški in oddal na nuncija štiri strele. Stražniki, ki so sledili nunciju v drugem vozu, so napadalec prijeli. Pri tem je bil en stražnik ranjen. Po vsej priliki ne gre za politično dejanje, temveč za osebnostni med nuncijem in napadalcem, ki je baje sorodnik dekleta, s katerim se je nuncij vozil. Dogodek se v mestu skrbno skrivali. Doznati ni bilo mogoče niti tega, ali sta bila morda tudi nuncij ali njegova spremljevalka ranjena.

Finančne direkcije začele poslovati

Beograd, 1. februarja. p. Z današnjim dnem so prišle po vsaj državni uradni poslovali novooimovane finančne direkcije.

Žrtev ameriškega dvoboja v Beogradu

Zagoneten samomor 20-letnega fanta v hotelu Moskvi — Usodna črna krogla

Beograd, 1. februara, p. Davi so našli v hotelu Moskvi mrtvega v svoji sobi okrog 20 letnega mladeniča, ki se je vpisal v tujsko knjigo za Andreja Smida, doma iz Bačkega Petrovca, po poklicu privatni namestnik. Včeraj je prišel v Beograd, je bil zvečer deli časa v vesele družbi, nato pa je odšel spat. Ko jutraj dolgo časa ni vstal, je sobarica pogledala v sobo in na svoje največje presenečenje opazila, da je mrtev. Policijski zdravnik je ugotovil, da je nastopila smrt vsled zastrupitve. Policija je takoj uvedla preiskavo, da pojasni to zagonetno zadevo.

Kolikor se da sklepati iz dosedanjih rezultatov preiskave, gre po vsej ver-

jetnosti za tako zvani ameriški dvoboj. Pri samomoru so namreč našli pisno, v katerem omenja med drugim, da je potegnil črno kroglo in da mora zaradi tega v smrt, ker bi ga sicer ubili drugi. V žepu njegove obleke so našli tudi poštni recept za pismo, ki ga je odposlal iz Sombora v Beograd nekemu Petroviću. Policija je sedaj na eni strani zahtevala informacij iz Sombora, da ugotovi identiteto samomorilca, na drugi strani pa si prizadeva najti omenjenega Petrovića, ki bi morda lahko dal kaka pojasnila. Zagoneten samomor je vzbudil v Beogradu veliko senzacijo in vsi večerni listi obširno poročajo o njem.

Železniški promet v Južni Srbiji je za nedoločen čas popolnoma ustavljen

Silni viharji na jugu — Očiščenje železniških prog je za enkrat nemogoče — Tudi liska prog je še vedno brez prometa

Zagreb, 1. februara n. Danes je bilo v Zagrebu lepo vreme. V Liki je vremenski položaj še vedno neugoden. Snežni viharji nanašajo novi in stari sneg v zaseke železniške proge ter povzročajo nove zapreke tako, da še vedno ni mogoče na obnovo železniškega prometa. Vlaki vozijo le na onih predelih proge, kjer ni zametov. Seveda je na vlakih zelo malo potnikov, ker se nihče ne upa izpostavljati raznim nevarnostim. Iz Vrhovine poročajo, da je mešani vlak št. 1033, ki je snoč ob 23. krenil iz Vrhovine v Gračac, obiti v snegu med Gospićem in Perušićem. Še le proti jutru so ga osvobodili. Težje je bilo z vlakom št. 1011. Na mestu, kjer je obiti, sta odpejala dva stroja iz Vrhovine na pomoč, ki pa sta istotako obiti v snegu. Delavci so imeli mnogo truda, da so oprostili ta dva stroja, kakor tudi vlak iz snega.

Na sušski progi je položaj neizprojen in promet ni ožrogjen. Pada sicer sneg, brzokone pa zaradi tega ne bo treba prometa ustaviti.

Mostar, 1. februara n. V Hercegovini tra ja silni mraz dalje. V Mostarju in okolici je pihala tri dni strahovita burja z brzino 80 km na uro. Povzročila je mnogo škode, zlasti na električnih vodih. Nevesenje, Bileće in Gacko so zaradi visokega snega sko-

ro popolnoma odrezani od sveta. Povsod se pojavljajo tolpe volkov, ki povzročajo prebivalstvu mnogo škode.

Dubrovnik, 1. februara n. V pretekli noči je nad mestom in okolico kakor tudi nad Kotorom divjal silen vihar, ki je povzročil mnogo škode. Vihar je razsajal od 7. zvečer do polnoči, nakar se je pretvoril v močan veter, ki se je šele proti jutru polegel. Temperatura je znatno padla.

Beograd, 1. februara p. Dočim je mraz v zapadnih delih države že znatno popustil in so pojenjali tudi snežni zameti, prihajajo iz Južne Srbije poročila, da tam že osmi dan neprestano sneži. Snežna burja, ki traja že več dni, je docela zasula vse železnice in ceste, tako da počiva promet v Južni Srbiji docela. Železniška uprava je več dni skušala očistiti vsaj glavne proge, da bi lahko vzdrževala kolikor toliko redni promet, morala pa je delo ustaviti, ker obstoja nevarnost, da bo sneg zasul tudi delavce. Vojaške oblasti so stavile na razpolago močne vojaške oddelke, ki so pomagali železniškim delavcem pri čiščenju prog, vendar pa je bilo vse zaman. Od včeraj dalje je ustavljen sleherni železniški promet in vsi vlaki čakajo na večjih postajah, dokler ne nastopi južno vreme in se sneg ne stali.

K spremembi v čl. vladi

H. — Praga, 1. februara. Današnja rešitev latentne krize je samo začasna. Kriza je nastala zaradi dolgotrajne bolezni predsednika vlade Švehla in ne preveč srednjega delovanja njegovega namestnika monsr. Šramka, ki je zasedel to mesto po strankarskem ključu. Kakor rečeno je rešitev samo začasna, kajti novi kabinet je očitno samo izhod iz največje zadrege. Gotovo bo po tem kabinetu nastopila uradniška vlada. To se da sklepati iz tega, ker je ostal v vladi minister Černy, ki bi moral biti že davno v Brnu kot deželni predsednik.

Bolezen ministrskega predsednika Švehla je starejšega datuma. Še l. 1926 je Švehla odločeval na lečenje v inozemstvu in je izostal iz urada do pozne jeseni. Vse leto 1927 se ni vedelo, dali opusti predsednik stalno svoje mesto, na novo leto 1928 pa je bilo njegovo zdravje že resno ogroženo. V teku svečana istega leta pa se je njegovo stanje zboljšalo toliko, da je predsednik vlade lahko 7. sušca osebno šel častit predsedniku republike Masaryku k njegovemu rojstnemu dnevu, da bi na ta način pokazal v dobi politično-strankarskih hujškin in gonje, kako je treba spoštovati poglavarja države in naroda. Pot na Hradčane pa je Švehla silno škodila in morali so ga odpeljati domov v Hostivar skoro nezvestnega. Odslej je visel Švehla dolge mesece med življenjem in smrtjo.

Vse l. 1928 je Švehla ostal v krogu svoje rodbine — soproge in hčere —, ki sta mu stregli poštrevnovalno ter ga držali daleč od politike. Tako se mu je stanje v zadnjih mesecih popravilo, da že lahko brez težavju političnih dogodkov. Ves čas boleznijo se je javljali glasovi nezadovoljstva z uradovanjem namestnika monsr. Šramka in došlo je do nekoliko napadov, ki so hoteli zrušiti njega in njegovo vlado. Vsi napori pa so se razbili nad stališčem agrarne republikanske stranke, ki ni dopuščala spremembe stanja, zato je bil položaj monsr. Šramka trden. Agrarci so povdarjali, da se brez pristanka predsednika Švehla ne sme izvršiti nikakršna sprememba in da je treba počakati, da se predsednik iz lastne inicijative odloči za svojo demisijo.

Letos je predsednik toliko ozdravel, da namerava odpotovati na jug, da si utrdi zdravje. Rodbina pravi, da je sicer popolnoma zdrav, da pa mora še nekoliko let ostati daleč od politike. S tem je postalo vprašanje demisije akutno in v ospredje je stopilo vprašanje njegovega naslednika. Njegova ostavka pomeni le, da je Švehla odmi-ka iz političnega življenja le začasno. Medtem bo stal ob strani in čakal, da pride zopet njegov čas. Vendar njegov vpliv v stranki ostane neokrnjen, kajti stranka je napram niemu strojno lojalna in ne bo brez njega odločila nič važnejšega, marveč bo Švehla ostavljeno mesto za najvažnejše funkcije tudi v bodoče.

Naslednik Švehla v predsedništvu vlade je postal František Udržal, dosedanj minister Narodne obrane. Novi predsednik vlade izhaja iz siromašne

kmečke obitelji v Dolnji Rovni na vzhodnem Češkem. Rojen je bil l. 1866., študiral je v Nemčiji zemljedelstvo, toda posvetil se je zgodaj politiki. Najprej je bil pristaš in poslanec mlado-češke stranke, ko pa sta Kurb in Švehla osnovala agrarno stranko, je prestopil vanjo in je bil ne poslanec v dunajskem državnem zboru. Po prevratu je bil v vseh vladah minister in se ni vmešaval v notranje spore med strankami, zato je splošno priljubljen in spoštovan tudi pri političnih nasprotnikih. Mesto predsednika vlade je zasedel predvsem po želji predsednika Masaryka. Predsednik Udržal ohrani portfelj narodne obrane in mu je kot pomočnik pridružen general Podhajský, miren in resen vojaški strokovnjak in delavec, ki si je med vojno stekel velike zasluge pri organizaciji čl. dobrovoljske vojske v Rusiji.

Tukovo državljanstvo je sporno

Praga, 1. febr. d. Preiskava proti dr. Tuki, poslancu slovaške klerikalne stranke, ki je obtožen rovarjenja proti državi, je skoro zaključena. Tekom zaslišavanja prič se je izkazalo, da je Tuka kot bivši profesor madžarske univerze v Bratislavi prejel profesorsko plačo še par let po prevratu, ko je bila elizabetinska univerza že davno prenešena v Pečuh. Prejemal je tedaj plačo od madžarske vlade in je bil nameščenec tuje sovražne države. Po madžarskem zakonu izgube državljanstvo osebe, ki so v službi tuje države. Ker madžarski zakoni veljajo še vedno na Slovaškem, je dr. Tuka tedaj izgubil čl. državljanstvo. Preiskava se bo vršila v tem pravcu, nakar bo proglašeno, da je Tuka izgubil državljanstvo čl. republike, ako se izkaže, da so trditve prič resnične.

Madžarski parlament se boji brezposelnih

Budimpešta, 1. febr. d. Zadnja seja poslanske zbornice se je zaključila o polnoči med viharimi protesti socialistov. Predsednik vlade grof Bethlen je odredil, da se ne sme trajati dalje, ker bi sicer prišlo na razgovor 34 socialističnih interpelacij, ki so vladi zelo neprijetne. Galerije so bile zasedene do detektivih, ki so imeli nalogo preprečiti morebitne demonstracije. Socialistični poslanci so namreč razdelili preko 200 vstopenj med brezposelne, da bi ti bili priče njih interpelacijam in vladnim odgovorom. Za to priložilo je bil tudi parlament močno zastražen, zvečer pa so stražo pojačili še oddelki policije na konjih in oddelki policistov-kolesarjev. Te priprave so demonstracije brezposelnih v kali zadušile. Debatna o interpelacijah je bila samo odgovor na vlado in je v skrbnih za potek te debate, ker je gotovo, da bo do socialisti skušali izzvati demonstracije brezposelnih v parlamentu ali pa na ulicah.

Ureditev finančnih vprašanj med Nemčijo in Rumunijo

Berlin, 1. februara, s. Državnemu zboru je bila predložena pogodba za ureditev finančnih spornih vprašanj med Nemčijo in Rumunijo. Osnutek določa, da bi Nemčija takoj po izmenjavi ratifikacijskih listin plačala Rumuniji 80 milijonov in pol mark, nato 15 milijonov dne 1. aprila 1929 in enake zneske v letih 1930, in 1931. Rumunija bi se zato odpovedala svoji pravici likvidacije po versailleski pogodbi.

Kipar Rudolf Valdec umrl

Zagreb, 1. februara d. Danes ob 5.45 pop. je umrl po daljši in težki bolezni prof. Rudolf Valdec, znani kipar in prvi član jugoslov. akademije znanosti in umetnosti.

Rojen je bil 8. marca leta 1872 v Krapinu. Naprej je študiral na Obrtni šoli v Zagrebu kjer je vzbudil pozornost s svojim talentom potem pa je bil na umetniških akademijah na Dunaju in v Münchenu ter je nadaljeval svoje študije v Italiji, Rusiji in Parizu. Pol-druugo leto je bival tudi v Ameriki. Glavna njegova dela so: Strossmayerjev epitafij v kripti stolne cerkve v Djakovu, izredno lepa spomenika dr. Franju Račkemu in Kukuljeviću in arkadah zagrebskega pokopališča, nadalje spomenika Silviju Strahimiru Kranjčeviću in Sarajevu in Dositeju Obradoviću na Kalimegdanu v Beogradu, kip našega narodnega guslarja na Columbia Univerzity v Newyorku ter cela vrsta portretov, plaket in raznih dekorativnih del.

Pred leti je izdelal spomenik kralja Petra v Vel. Bečkerek, ki je eden najboljših reprezentativnih spomenikov. Napravil je tudi spomenik kralja Petra v Beljini, te dni pa je pravkar dovršil spomenik Franja Bačkega, ki ga je baš včeraj odobril regulacijski odbor mestnega občinskega sveta in ki bi se imel postaviti pred poslopje jugoslovenske akademije na Zrinjskega trgu. Izmed njegovih portretov so zlasti značilni portret kralja Petra, črnogorskega kralja Nikolaja, kralja Aleksandra in kraljice Marije. Pokojnik spada med one hrvatske umetnike, ki so bili odlikovani takoj po prihodu kralja Petra na srbski prestol, ko se leta 1903. priredili v Beogradu razstavo »Lado«. Kljub vsem harangam med vojno, ki so bile zelo ostre, ni nikdar vrnil odlikovanja. Tedaj je bil odlikovan z redom sv. Save III. razreda, v Jugoslaviji pa je bil odlikovan z redom Belegra II. razreda. Imel je tudi visoki ruski red sv. Stanislava II. razreda. V umetniških in književnih krogih je zavzemal zelo uveljavljeno mesto ter je slovel po svojem temperamentu in humoru. Njegov pogreb bo v ponedeljek. Pokopani bo na Mirogoju v Zagrebu.

Pogaianja z Italijo

Beograd, 1. februara p. V zunanjem ministristvu se je vršila danes dolgotrajna konferenca med zastopniki zunanega ministristra dr. Kumanudijem in italijanskim poslanikom Galijem. Konferenca je bila v zvezi z razgovori, ki se vrše med Beogradom in Rimom o ureditvi medsebojnih odnošajev po poteku prijateljskega pakta. Zunanje ministristvo je o tem napovedalo poseben komunique, ki pa doslej še ni bil izdan. Pri zunanjem ministristvu se je popokne mudil delj časa tudi rumunski poslanik Filodor.

Prve razprave pred Državnim sodiščem

Beograd, 1. februara p. Danes so prispele semkaj vsi člani Državnega sodišča za zaščito države, ki je že začelo posloovati. Državni pravdnik dr. Urović je dobil že ovdabe o nad 300 primerih kršitve zakona o zaščiti države. Tekom prihodnjega tedna se bodo vršile prve razprave.

Proračun beogradske občine

Beograd, 1. februara p. Te dni je bil definitivno sestavljen proračun beogradske občine, ki znaša 186 milijonov dinarjev. Prihodnji teden bo proračun predložen občinskemu svetu v nadaljnje sklepanje.

Zagrebski župan na potu v Beograd

Zagreb, 1. febr. d. Današnji »Obzor« po-ročja, da je s popoldanskim vlakom odpo-toval v Beograd bivši župan dr. Stjepan Skulji, zaradi rešitve vprašanja uprave mestne občine in ostalih komunalnih pro-blemov. Odpoval je v sporazumu z ve-likim županom generalom Maksimovićem, ki priporoča kot najboljšo rešitev doseda-nji občinski svet z dr. Skuljcem na čelu. Dr. Skulji putuje v Beograd tudi zaradi novega občinskega proračuna, ki se ni po-trjen in se šele proučuje v finančnem mi-nistristvu. Dr. Skulji bo posredoval v fi-nančnem ministristvu za čim prejšnjo odobritev proračuna, kakor tudi za rešitev ostalih ko-munalnih vprašanj, za katere je potrebno odobrenje finančnega ministristra.

Kontrola prodaje opija

Beograd, 1. febr. p. Iz Zeneve poročajo, da je predsednik opijske konference, naš stalni delegat pri Društvu narodov g. Fotić, izdal službeno obvestilo o kulturi opija pri nas in o novi opijski politiki. Jugos-lavija ni ratificirala ženevske opijske kon-vencije v znak protesta, ker Društvo na-rodov ni imenovalo v centralni opijski od-bor tudi zastopnika Jugoslavije, ki spada med glavne proizvođače opija v Evropi.

Formalno je bila ratifikacija opijske konvencije torej odgojena, v praksi pa so bile osvojene vse določbe te konvencije. Jugoslavija je stori-la celo še mnogo več, kakor zahteva ženevska konvencija. Si-stem izvoznice in uvoznice bo v kratkem uveden kot obvezen. Kultura maka je v rokah 30.000 malih posestnikov, ki imajo samo po 3 — 5 ha zemlje. Pač pa je tr-govina opija v rokah nekaterih solunskih tr-gov. V teku je zato akcija, da se po-tom kooperacije tudi ta trgovina kolikor-mogoče osvoji in stavi pod najstrožjo kontrolo. Kontrolo borta vršila ministristvo poljedeljstva skupno z Narodno banko. Na ta način bo podana garancija, da se opij ne bo prodajal v nedovoljene svrhe.

Zeneva, 1. februara (ri.) Mednarodna komi-sija Društva narodov za rešitev vprašanja opija je prišla z razpravo o ameriškem predlo-žku kontingentiranja vporabe mamil. Italijanski de-legat Cavazzoni je zahteval v svoji izjavljanih posebne mednarodne konvencije zoper tajno tr-govino z mamil. Pri tem je izjavil, da bo Ita-lijska vlada monopolizirala trgovino z mamil.

Težave nemške vlade

Vlada, ki ji načeluje socijalni demo-kkrat Müller-Franken, ni bila nikoli prav-trdna. Sestavljena je sicer iz pripadni-kov petih strank, ki imajo 301 poslanca izmed 491, kolikor znaša celokupno število članov Reichstaga. Ta večina bi bila izredno važna, če bi sploh obsto-jala. Toda stranke se doslej niso hotele vezati na kak skupni vladni program, temveč so si ohranile proste roke. Mi-nistristvo zastopajo v vladi same sebe, ne pa tudi svojih strank. Da je v takih razmerah težko vladati, leži na dani. Müllerjev kabinet živetari iz dneva v dan. Kriza bi že davno izbruhnila, če bi bilo količjak izgleda, da bi se potem položaj kaj izboljšal. Tako pa si vlada pomaga z nezanesljivo večino, kakršno pač more najti v Reichstagu. Da ni vla-da podala ostavke niti tedaj, ko so so-cijalni demokratje kot njena glavna opora in celo sam državni kancelar z vsemi socijalističnimi ministristri glosa-vali proti kreditom za oklopno križar-ko, dočim so morali vojnega ministristra reševati nemški nacionalci, je dovolj značilno za nesolidne razmere v nemški državni vladi.

Müllerjev vladi se je večkrat trudil, da bi odpravil to nezdravo stanje in po-stavil na noge tako zvano »veliko koa-licijo« s široko zasnovanim delovnim programom. Toda vsi dosedanj poiz-kusi v tej smeri so se mu izjalovili vsled prehudega nasprotstva med strankami, ki naj bi stopile v veliko koalicio, in njihovih pretiranih zahtev.

Zadnje čase se v Nemčiji zopet mno-go piše in debatira o potrebi konso-idacije vlade. Posebno finančni ministrist Hilferding je v skrbih za večino, ki naj sprejme njegov državni proračun za l. 1929. Ta proračun predvideva blizu pol milijarde več izdatkov kot lansk-i — za kolikor so se zvišale reparacijske dajatve — in se bo dal kriti samo z novimi davki. Stranke se boje pre-zvzeti odgovornost za nova jako nepo-pularna bremena — podražitev piva! Tako je doslej usoda Hilferdingovega bu-džeta še negotova. Celot socijalni de-mokrat si hočejo ohraniti prostost na-pram lastnemu ministristru.

Končno pa se bo vendarle morala najti večina v Reichstagu, ki bo odo-brila letošnji proračun, bilo v taki obli-ki, kakor ga je izdelal Hilferding, bilo v popravljeni izdaji, ali pa bo morala Müllerjeva vlada demisionirati. Ostava-kabineta pa bi bila v sedanjem trenu-tku za Nemčijo skrajno nevšečna, ko stoji pred rešitvijo velikih proble-mov, zlasti reparacijskega, ki bodo morda za desetletja odročila o bodo-čnosti Nemčije in Evrope.

In tudi, če bi vlada demisionirala, ni nikakega izgleda za kako drugo življen-ja zmžno kombinacijo. Sedanji Reichstag, ki je bil izvoljen 20. maja lanskega leta, šteje 491 poslancev. Iz-med teh je 153 socijalnih demokratov, 25 demokratov, 62 katoliških centru-mašev, 45 pristašev nemške ljudske stranke in 16 pripadnikov bavarske ljudske stranke. Te skupine, ki pridejo v poštev za sestavo »velike koalici-je« in imajo že sedaj v vladi svoje čla-ne, štejejo skupaj 301 mandat. Od opo-zicije pripada 73 poslancev nemškim nacionalcem, 54 komunistom, 23 gos-podarski stranki in 40 ostalim manjšim skupinam, skupaj 190. Pri taki sestavi parlamenta ni mogoča drugačna kombinacija kot »velika koalicija«. Des-ničarska zveza, kakršna je zdrževala zadnji dr. Marxov kabinet — nacio-nalci, klerikalci, ljudska stranka in Ba-varci — spravi skupaj samo 196 gla-sov. Če jim pristaje celo gospodarsko stranko, bi »meščanski koaliciji« manjkalo še 27 mandatov do absolute-večine, ki znaša 246 poslancev. Sicer je pa sploh malo verjetno, da bi se ho-teli stremesamnovci in celo klerikalci sploh še družiti z nacionalci, ki jim se-daj povečuje fašistični ekstremist Hugen-berg.

Prav tako nemožna je vlad srednjih strank in tudi weimarski koaliciji — socijalisti, katoliki, demokrati — bi manjkalo 6 glasov do večine. Ne pre-ostaja torej drugega kot velika koali-cija ali pa razpust parlamenta. Nove volitve pa ne bi po vsej verjetnosti pri-nesle nobene izpremembe. Sedanja igra bi se zopet začela.

Baš zato, ker ni drugega izhoda, je nadvse verjetno, da bo ostala sedanja vlada na krmilu še nekaj mesecev. Četudi se Müllerju ne posreči formalno ustanoviti velike koalicije z enotnim delovnim programom.

Odoust uradništva bivše Narodne skupščine

Beograd, 1. februara, p. V smislu predlo-ga komisijske, ki ima izvesti likvidacijo Na-rodne skupščine, bo del dosedanjega skup-ščinskega uradništva dodeljen raznim mi-nistristvom. Vsi dnevnikiarji in ostali hono-rarni uslužbenici, pa so bili z današnjim dnem odpušteni iz službe.

Beogradske svetosavski odliko-vanci pri kralju

Beograd, 1. februara, p. Opokodne je pri-redil kralj na dvoru kosilo dijakom beo-gradske univerze, ki so bili odlikovani s svetosavsko nagrado. Kosilo so se udeležili tudi rektor dekani in nekateri profesorji univerze.

Iz oficirskega zbora

Beograd, 1. februara, p. Na predlog vo-jnega ministristva sta bila med drugimi uno-krojena brigadni general Franjo Herce-likapetan vojnega broda Mirko Cvitković služ-be pa sta razrešeni rez. oficirja Jakob Ber-gant in Viktor Mrliak. V našo vojsko sta sprejela rez. poročnik Feliks Jordan ter peš. podporočnik Rudolf Konrad in Milan Mikša.

Nezadovoljni izvoznikarji

Beograd, 1. febr. p. Prod par dnevi je prometno ministristvo znižalo za 25 odst. prevozno tarifo za izvoz pšenice preko Ra-keke. To delo in samo na eno izvozno postajo omejeno znižanje je izzvalo neza-dovoljstvo med izvoznikarji, ki so zahtevali, naj bi se v svrhu pospeševanja izvoza pšenice znižala prevozna tarifa za 50 odst. ob enem pa, naj bi se zabranil uvoz ino-zemske koruze, za domač pridelek pa ce-ne maksimirale. V prometnem ministristvu se je vršila noćoj ponovna konferenca, ki so se je udeležili ministrist za poljedelstvo dr. Frangeš, finančni ministrist dr. Svrliju-ga, guverner Narodne banke Ignjat Baj-loni in generalni direktor državnih želez-nic ter predstavniki trgovinske zbornice v Beogradu kot zastopniki izvoznikov. O poteku in rezultatih te konference zae-mkrat še niso znane podrobnosti.

Beogradske trgovci proti nedeljskemu počitku

Beograd, 1. febr. p. Beogradska trgovin-ska zbornica je pokrenila akcijo v zvezi z revizijo uredbe o zapiranju in odpira-nju trgovin in obratov, da bi se proglašila tudi nedelja in vsi prazniki za delovni dan. Zbornica se sklicuje pri tem na to, da pri-hajajo ljudje z dežele zlasti ob nedeljah in praznikih v mesta in da trgovci za-radi tega, ker morajo biti trgovine ob teh dneih zaprte, oškodovani.

Vremenska poročila

Ljubljana, 1. februara. Mraz je danes nekoliko polenjal. Po po-ročjih, ki smo jih prejeli iz raznih krajev Slovenije o stanju temperature, je najhuji mraz vladal še vedno v Bohinju in v St. Janzu na Dolenjskem. Splošno se je danes jutraj temperatura gibala od -4° C do 16° C. Bilo je jasno in mrzlo. Popoldne je nastopilo južno in talno vreme. Proti večeru je začelo zopet zmrzovati. Vremens-ka poročila navajajo sledeče stanje tem-perature:

Bohinjska Bistrica —16° C. Kranjska go-ra —10° C. Jesenice —14° C. Tržič —11° C. Kamnik —13° C. Ljubljana gl. kolodvor —12° C. Celje —6° C. Brežice —7° C. Dra-vozd-Meža —8° C. Maribor gl. kolodvor —4° C. Ljutomer —12° C. Kotoriba —14° C. St. Janž —15° C. Novo mesto —4° C. Ko-čevje —7° C. Rakek —12° C.

V Ljubljani je jutraj vladala lahka me-gla, ki se je kmalu razpršila ter je nato nastopilo lepo in jasno, popoldne zelo južno in talno vreme. Na strehah se je začel sneg močno tajati ter so bili žebovi pre-napojeni vode, ki je v curkih padala na pločnike. Mnogi krovci so imeli obilo posla s kidanjem snega s streh in s čiš-čenjem žlebov. Ponekod je bilo na streh-h prav kritično, ker se je sneg začel po-mikati nizdol. Proti večeru je začelo nazlo zmrzavati ter so bili nekateri hodniki po-polnoma zledeneli.

Kriza hmeljarstva in obvezno signiranje

Letošnja hmeljska kampanja na savinjskem trgu je končana. Doma leži le še dober 1 % pridelka v inozemskih skladiščih pa cenijo zaloge našega hmelja na 6000 met. stotov ali četrtino letine 1928. Toliko našega blaga že davno ni bilo na prodaj na inozemskih tr-žiščih. Zaradi mrtvice v času prodaje so po-šiljali hmeljarji, deloma iz lastnega nagiba, deloma na spoštbo po raznih domačih in inozemskih posredovalcih svoje blago, zana-šajoč se na njegove priznane vrline, narav-nost na svetovna tržišča v Zalec in Nürnberg. Spočetka se je blago še dobro prodajalo, vendar pa so se zaloge vedno bolj kopičile. Tu se je odprlo hmeljarjem novo upanje — Strasbourg. Izhajajoč iz povsem resničnega dejstva, da naše blago dokaj nadkriljuje al-zasko nekalitveno robo, so sklepali, da bo dosegl naš hmelj, kot najboljši na tamoš-njem trgu, vsaj isto ceno kakor prvotni ališki. In res se je prodalo v oktobru nekaj blaga po razmeroma lepih cenah (35-40 Din). Seveda je to povzročilo nemalo re-klamo in je bila parola hmeljarjev — Stras-bourg. Ze takrat je neki izkušen trgovec dvomil, da bo moglo malo strasbourško tr-žišče porabiti vse to blago. In prav je imel. Napesto se je taktaj toliko blaga, da ga kljub skrajni popustljivosti hmeljarjev in privade-vanju trgovine ni moglo evnoviti, ker ni po-vpraševanja.

Na vseh tržiščih se prodajalo dnevno sto-tine stotov žateškega, nemškega, francoske-ga, belgijskega in drugega hmelja le za ju-goslovensko tranzitno blago ni povpraševa-nja. Ali ni to bojko našega hmelja!

Pivovarne, ki poznajo naše savinjsko bla-go, ne zaupajo besedam trgovca — komisio-narja in zahtevajo certifikat. Če je to le de-setina kupcev, je vendar dokaz, da se naše blago cení, kajti kdor zahteva certifikat, zahteva kakovostno blago in ga tudi kot tako plača. Bodočnost našega hmelja je v tem, da dobi primerno mesto med kvalitetnim blagom. To mesto zasigurno pa je pomen obveznega signiranja. Da bi stalno prodaj-li naš produkt za petino cene kakovostne-ga hmelja, je nemogoče, saj nam vrže krom-pir več in sigurneših dohodkov. Proizvajati in signirati pa moramo res le kakovostno blago, pa se nam ne bo treba bati kriz v ža-su, ko nesigurnost našega sploh ne bo mo-glo evnoviti kajti signirano kakovostno blago bo vedno našlo odjemalce. Zato zahteva obvezno signiranje in prikaženje, da bo kmetijsko ministristvo izvršilo še letoš-jevo namero.

Naši kraji in ljudje

Gospa Pavla Lovšetova v Ameriki

Krasni uspehi na koncertni turneji — Laskave kritike ameriških listov — Koncert v naselbinah slovenskih delavcev — Internacijsalni koncert v Chicagu — Dokazi priznanja in simpatije

Kakor znano, se nahaja naša odlična operna in koncertna pevka, gospa Pavla Lovšetova že tretji mesec v Ameriki na koncertni turneji, ki po svojih uspehih postaja čedalje bolj sijajna. Svojem oktoobra je gospa Lovšetova začela svojo turnejo z velikim koncertom v Clevelandu, ki jo je takorekoč za tamošnjo publiko uvedel. Potem je priredila pred Božičem zelo uspešne koncerte v raznih mestnih okrajih obse-

nega Clevelanda in v njega bližnji in daljši okolici ter sodelovala na dobroteljskih in mladinskih koncertih. Po Božiču je med drugim imela 29. decembra koncert v Warrenu (Ohio), 3. januarja v Pittsburgu, 8. januarja v Nottinghamu, 13. januarja v Chicagu, 19. januarja v Sheboyganu, 20. januarja v Milwaukee, 26. jan. pa v Waukeganu. Zadnje dni se je vrnila zopet v Cleveland, kjer bo imela še par koncertov. Zaključila bo turnejo s koncerti v New Yorku in se bo predvidoma koncem februarja ukrcala na ladjo »Leviathan« za povratek v domovino, ako je tamošnji rojaki, ki se jim je izredno prikupila, ne zaradi še nekaj časa v svoji sredi.

Jugoslovanski ameriški listi prinašajo obsežna poročila, polna laskavih ocen in izrazov simpatij za našo umetnico. Tako n. pr. pišejo o koncertu v Warrenu med drugim: »Naš narod se je zavedal, da se nahaja v njega sredi ena največjih jugoslovenskih opernih pevk, in posebno še, ker je hčerka slovenskega naroda. Že s prvimi nastopom nas je očarala, kajti pela je tako krasno, da je ljudstvo zadivljeno poslušalo. In nadalje: »Pesmi so tako vplivale na publiko, da ni hotela na noben način prenehati z aplavzom. Ko pa je pričela razvijati šopek narodnih pesmi, je priklopelo navdušenje do vrhunca. In ko je pela hrvaške narodne pesmi, so bili Hrvati tako navdušeni, da so glasno klicali: »Živela naša pevka!«. Ko je pela naše narodne pesmi, se narod nikakor ni mogel pomiriti in aplavz za aplavzom je donel po dvorani.

Na drugem mestu pišejo: »V dvorani je bilo par odličnih mož, ki so se izrazili, da če bi bila Lovšetova hčerka katerega velikega naroda, bi lahko vsled svojega krasnega glasu dobila par tisočakov za svoj nastop. Naš narod je lahko ponosen na svojo umetnico in ji je lahko hvaležen, da nas je obiskala in prinesla s pesmijo pozdrave domovine. Zopet drug list pravi: »Nas prav iskreno veselijo, da je bila gospa Lovšetova poklicana v toliko naših naselbin, kjer bo svoj zvonki glas podarila rojakom v Ameriki kot močnejši odmev iz rojstne domovine, kot ga še nismo slišali, odkar se nahajamo na ameriških tleh.

Kako je umetnica postala popularna, je dokaz, da jo ameriški Slovenci večinoma imenujejo »naša Pavla«.

V večini slovenskih naselbin, v okolici Clevelanda, pa v Warrenu in Sarrelnu, kjer je nastopila gospa Lovšetova, so tvorili publiko, ki je napolnila dvorano, v pretežni večini sami delavski trpin, a zato hvaležna publika. Koncem koncertov niso hoteli iz dvorane. Aplavz se je kopolil na aplavz, še in še je gospa Pavla povsod domovine. Zopet drug list pravi: »Nas prav iskreno veselijo, da je bila gospa Lovšetova poklicana v toliko naših naselbin, kjer bo svoj zvonki glas podarila rojakom v Ameriki kot močnejši odmev iz rojstne domovine, kot ga še nismo slišali, odkar se nahajamo na ameriških tleh.

Internacijsalni koncert dne 8. januarja v clevelandskem okraju Nottinghamu. Gospa Lovšetova je na tem koncertu pela v sedmih jezikih: slovenski, srbo-hrvaški, francoski, angleški, nemški, italijanski, katere jezike vse obvlada, in Gounodovo »Ave Maria« latinski. Koncert se je vršil v gledališču La Salle, ki ima 1400 sedežev in več stotin stoječih, ob veliki udeležbi in izvrstnem razpoloženju pred internacijsalno publiko. Pred početkom koncerta je umetnico predstavil sam nottinghamski župan Ely. Toliko časti že dolgo ni doživela naša vrla solistka, kakor ob tej priliki. Županja jo je po koncertu povabila

na »pardi«, to je na poslovljni souper, ki ga bo ona priredila umetnici na čast po njenem povratku iz Chicaga. O koncertu so poročali tudi razni angleški listi.

Ameriški slovenski krogi, posebno oni, ki so sodelovali pri prirejanju koncertov, gajo načrt gospo Lovšetove, da zapusti Ameriko že 27. februarja, češ: sedaj šele, ko so jo vsi kraji dobro spoznali, bi bili njeni nastopi še mnogo bolj impozantni in uspešni. Kako zelo se je prikupila naša simpatična umetnica vsem jugoslovenskim krogom, specijalno slovenskim v Clevelandu, pričajo najbolje dokazi priznanja in hvaležnosti, ki jih je naša odlična pevka prejela

za božične praznike.

Od vseh strani so prihajala voščila, pisma, in ustmena, in najrazličnejša darila, med temi tudi več dragocenih, so ji bila reprezentirana v spomin.

Po koncertih v slovenskih delavskih naselbinah v okolici Clevelanda so njeni spremljevalci vprašali gospo Lovšetovo za njene vtise pri teh koncertih. V svoji skromnosti je odgovorila: Posebno sem ponosna da sem imela priliko, prinesiti našo lepo in mlo slovensko pesem tudi svojim rojakom-delavcem, ki so me vedno in povsod poslušali s pravcato pobožnostjo in elementarno dajali duška svojemu navdušenju. Po koncertu v Warrenu me je neki še mlad človek, delavec, z debelimi solzami v očeh držal za roko, in ko mu je je njegov sosed hotel izpustiti, se je naglo nagnil in mi poljubil roko. Ta iskrena gesta, ki je za navadnega delavca še pri nas čudna, v Ameriki pa popolnoma nenavadna, mi ostane neizbrisna.

Tako ima ameriška turnea naše umetnice gospo Lovšetove še posebno označko: še povsod in vsako publiko je očela s svojim krasno šolanim glasom in s svojo globoko slovensko nežno dušo; posebno mlo pa ji bo zapisano v spominu, da je to svojo lepo pesem nesla tudi med naše rojake-delavce trpine, katerih mnogi morda že leta in leta niso čuli milozvočnih domačih melodij. Naravno je torej, da je bil vtis povsod tako globok in uspeh povsod tako velik.

Kdo je bil berač Andrej?

»Našli so zmrznjenega v neki šupi na senu. Prepelihi so ga z rešilnim vozom in vsako publiko je očela s svojim krasno šolanim glasom in s svojo globoko slovensko nežno dušo; posebno mlo pa ji bo zapisano v spominu, da je to svojo lepo pesem nesla tudi med naše rojake-delavce trpine, katerih mnogi morda že leta in leta niso čuli milozvočnih domačih melodij. Naravno je torej, da je bil vtis povsod tako globok in uspeh povsod tako velik.

Vsak človek ima svojo usodo. Tudi berači. Zato jo je imel berač Andrej tudi. Ali je bila njegova usoda znana samo njemu? Nikakor ne. Saj je bil človek, ki je živel med ljudmi. Ljudje pa? Ali ne poznajo dostikrat usode drugih bolj, kakor svojo lastno? Ali nas ne zanima mnogokrat bolj, kako je s tem, kako z onim, kakor to, kako je z nami? Bogme, je tako, in koliko jih je, ki bi tega ne vedeli?

Berač Andrej je imel svojo usodo. Čutil jo je sam, a vedel zanjo ni sam. Blizu Ljubljane, na Posavju, leži poznata vasica, ki ima dokaj pestro kroniko. Ne pisane kronike, ampak tako, ki živi v tradiciji njenih prebivalcev. In v tej kroniki živi tudi spomin na berača Andreja. Dogodek njegove žalostne smrti je sprožil spomin nanj, ki je pred dolgimi leti preživel v tej poznih vasi na Posavju »svojih dni boljšo polovico«.

Takole mi je pravil te dni star očaneč o beraču Andreju:

»Nad petdeset let bo od tega, kar je dobil sosed Pravdar mladega hlapca. Fant je bil krepak, zdrav in, kot so ugovarile ženske, tudi zal. Tako je šla beseda o njem, da je bil doma tam nekje od Homeca pri Kamniku. Pravdar se je kmalu pohvalil, da je dečko dobro poprijel in mu ni bilo žal, da ga je vzel. Neznansko se je nesel ko je vozil gnoj na njivo. Postrani kloboč, izpod katerega so mu gledali skodrani lasje, je živžgal in pokal z bičeni, so pripovedovale mlade ženske. Bil je hlapec, samo hlapec, toda bil je fant, kakršni je danes malo. Gruntarske so obžalovale, da je siromak. Marsikateri je ušlo oko za njim.

Oko gruntarske vdove Boštjanke pa je obviselo na njem. Boštjanovi so bili Pravarjevi sosedje in mejaši. Boštjan-ka je vdovela v »letih nerodnih«. Mož ji je zapustil dvoje otrok: fanta in de-

kliča. Fantu, ki je bilo posestvo nanj propisano, je bilo tedaj kakih osem let, deklica pa je bilo še mlajše. Tako je bil rajni Boštjan ukrenil v testamentu, da ostane do fantove polnoletnosti Boštjanka gospodar. Ni slabo gospodarila, le v nerodnih letih je še bila in močno je pogrešala moža.

Zgodilo se je, da je Boštjanovim povrgla krava telčka. Junček je bil, še danes pomnim, in ga ni mogla Boštjanka sama pripuščati. Ženska roka težko udriže mlado živinčico. Pa je naprosila nekega večera Pravarjevega hlapca Andreja, da bi prišel in pripustil teleta. Andrej je prišel in ustregel. Tistega večera se je Boštjanka tako prikupila, da so njo in Andreja čez nekaj tednov vrgli čez pržnico. Tedaj se je zvedelo, da se Andrej piše Eriavec in da je bajtarski sin.

Boštjanov novi gospodar je bil vreden naslednik rajnega Boštjana. Garal je za dva, a zase je pridela le toliko, kolikor je sproti potreboval. Posestvo je bilo fantovo, Andrej in njegova žena sta imela zgolj užitek do fantove polnoletnosti. Polnih petnajst let je množil blagostanje Boštjanove zapuščine, do ženitve svojega pastorka. Ker lastnih otrok z Boštjanko nista imela, je Andrej navezal svojo ljubezen na otroka iz prvega ženinega zakona. Živel je v nadi, da mu bosta za starost odstopila vsaj kot v hiši.

Prišlo pa je drugače. Mladi Boštjan se je oženil in tisto uro je Andrej odslužil. Njegova žena je dobila kot, kakor je bil določil njen prvi mož, Andrej pa popotno palico. In potreboval jo je, zakaj njegove najboljše moči je izsela Boštjanovina.

Sel je in se zopet uslužil za hlapca. Par let je užival grenki kruh, ki mu ga je rezala zopet tuja roka. Zraven je moral požirati trpke besede, ki so se spodtikale nad njegovo onemoglostjo.

Telovadba mladih junakov v zimski prirodi

V vseh modernih državah stremijo za tem, da telovadijo kolikor mogoče na prostem. Gibanje na svežem zraku je mnogo bolj pestro in zdravo kakor v telovadnici, in naj je še tako higijena. Vsak zaprt prostor je več ali manj prašen, omejen, za mlade ljudi pretesen. Mladina hoče tekati in se zdvijati.

V prvi vrsti je gibanje v naravi jako koristno za pljuča doraščajoče mladine, ki ves dan sedi sključeno nad knjigami v zatohlih in neprepuščanih prostorih. Na drugi strani pa se otroci zunaj utrdijo proti vremenskim spremembam. Če se otroci sistematično utrjujejo že v mladosti, dosežejo lepe uspehe. Utrujen postane odporen proti boleznim in se razvija mnogo lepše telesno in duševno. Zato moramo skrbeti, da pride naš naraščaj na prosto tudi pozimi in ne samo v gorkem poletju. Postite jih, naj se zunaj

Triumf lepote!

GRETA

Največje in najbolje filmsko delo oboževane, nepozabne umetnice! Višek ljubavnih strasti! Greta Garbo kot Tosca, boreča se za svojo ljubezen kot partner

Konrad Nagel

Višek navdušenja!

GARBO

Strastna ljubezen med mladim avstrijskim častnikom in očarljivo lepo rusko spijunko. — Pomnožen orkester! Prekrasno arijo »Molitev Tosca« poje solistka drž. konservatorija gđ.

M. Mlekuževa

Grešna strast

Predstave danes in jutri ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Telef. 2124.

ELITNI KINO MATICA.

Nekega dne je padel v nametalnik, skozi katerega je pokladal živini krmo. Pohabil si je levo roko in ostal zaznamovan do smrti. Kaj bi s pohabljenim, stari hlapcem? Pognali so ga na ulico in tako je postal berač. Prosjačil je po Ljubljani in okolici, le v posavsko vas se ni vračal nikoli...

Ko sem čul njegovo zgodbo, se mi je nehote zazdelo, da je bil hlapec Andrej življenski interpret Cankarjevega hlapca Jerneja. Naj bodo te vrstice skromna posmrtnica človeku-bratu, ki je zmrznil na senu in umrl, ne da bi ga bil kdo poznal.

boki, ker so na dnu Savinje že takoj skalnata tla in zato za zgradbo stebrov vodna dela ne bodo težavna in tudi ne bo potrebno uporabljati kesonov. Ker je licitacija za zgradbo mostu že razpisana, je pričakovati, da se bo z delom pričelo že na spomlad.

Dva rekorda

Koliko se pri nas porabi alkohola? Zadnja statistika navaja, da je izdal sam Beograd dnevno 800.000 Din za opojne pijače. Druža večja mesta ne ostajajo ravno daleč za njim. Rekord v vinu na ima Zagreb. Dočim popije Beograd na leto okroglo 6.030.000 litrov vina, posreha Zagreb 7 in pol milijona litrov. Na en beograjski liter prideta torej dva zagrebska, če se upoštevata razlika v številu prebivalstva. Zato pa ima Beograd nesporno prvenstvo v žganju ali rakiji, ter prekaša Zagreb v tem pogledu tako močno, da Zagreb nabrž ne bo mogel nikoli z njim tekmovali. Beograd popije na leto 2.000.000 l rakije, Zagreb pa »komaj« 750.000 l.

Pač pa še je lani izkazal Zagreb s šampanjcem. V Beogradu so popili 10.000 steklenic, v Zagrebu pa 16.197. V Zagrebu popijejo tudi več likerja, kakor v Beogradu. Konsumirajo se je v Zagrebu 52.000, v Beogradu pa 45.000 l. Pri pivu pa ima zonet Beograd rekord. Popil ga je lani 8.600.000 l, Zagreb pa 4.285.900 l. Po številu prebivalstva je razmerje tako, da popije Beograjec dnevno povprečno tri, Zagrebecan pa do dve časi piva. V skupnem nožuje Beograd na leto 16.800.000 l alkoholnih pijač. Pri tem je treba seveda poudariti, da se veliki alkoholni konzum ne more pripisati zgolj domačemu beograjskemu prebivalstvu, ker prihaja v Beograd mnogo tučev, ki v veliki meri pripomorejo k velikemu številu popitih litrov.

9. FEBRUARJA
OB 8. ZVEČER

Hajduki in kačaki

V južnih predelih naše države se še vedno pojavljajo hajduki, kačaki ali komite. Mesto nekdanjih legendarnih junakov vstajev ter tuji sili so danes roparski kačaki ljudje, ki so se postavili izven zakona in izven skupnosti. Značilna predstavnika te hajduške vrste sta bila brata

Trifun in Dimitrije Barbulović, ki sta bila, kakor smo že poročali, po hudem boju ubita 23. januarja v vasi Črikovac blizu Požarevca.

Prijatelj našega lista nam je iz Požarevca poslal sliko obeh zloglasnih hajdukov, kakor sta bila mrtva razstavljena v svari. Mod ljudstvom, ki si je mrtva hajduka ogledovala, so se širile fantastične govorice. Neki kavarnar je zatrjeval, da je eden od hajdukov, obleden v orožniško uniformo, večkrat prihajal k njemu na kav in rakijo. Brivce pa je vedel povedati, da je drugega še pred nekaj dnevi bril. V južnih krajih je bila javna varnost do nedavnega na slabih nogah. Močne akcije varnostnih organov, med katerimi je tudi zelo lepo število slovenskih fantov-orožnikov, pa trebijo tudi to zlo, ki je bilo doslej skoro največja ovira razvoju južnih pokrajin.

Zgradba prometnega trikota na Zidanem mostu

Naše gospodarske korporacije in organizacije so že ponovno stavile zahtevo, da se zaradi spremenjenih prometnih prilik v novi državi in zaradi naraščajočega prometa iz Ljubljane v smeri proti Zagrebu zgradi pro-

metni trikot pri postaji na Zidanem mostu in drugi tir na progi Zidani most - Zagreb. Tudi železniška uprava je že davno uvidela, da se z uresničenjem te zahteve ne more dalje odlašati, kajti proga Ljubljana - Zagreb - Beograd - Niš je brez dvoma glavna prometna žila v naši državi in mora vsaka ovira na tej progi škodovati tako železničarjem kakor tudi gospodarstvu. Zaradi terenskih omejitev na postaji Zidani most ni mogoče zgraditi direktnega priključka od dvotirne proge Ljubljana - Maribor na progo proti Zagrebu. Zato morajo vlaki, ki prihajajo iz Ljubljane in so namenjeni v smeri proti Zagrebu, najprej zavoziti na tir proti Mariboru, lokomotiva se mora premestiti na končno vlak na kakšen vlak voziti v smeri proti Zagrebu. Enake so težkosti v nasprotni smeri in v smeri Maribor - Zagreb za osebne vlake. To premikanje vlakov predstavlja danes težko promšno oviro na tej postaji. Zato je železniška uprava v zvezi z načrti za zgraditev drugega tira na progi Zidani most - Zagreb izdelala tudi načrte za zgradbo direktnega priključka na

progo proti Zagrebu, za kar pa je zaradi terenskih težkosti potreben še en železniški most.

Predvideni stroški za realizacijo tega celotnega programa znašajo okrog 120 milijonov Din, od katerih odpade 30 milijonov Din na zgradbo trikota z mostom ter za povečanje in preureditev postaje. Kakor znano, je smodnji ustroj proge od Zidanega mosta do Krškega že desetletja urejen za dvotirno progo. Vendar bo tudi na tem delu proge potrebno razširiti spojni ustroj, mostove in prepušče, če se bo hotelo zgraditi vsem prometnim zahtevam odgovarjajoč drugi tir.

Zgradba železniškega mostu preko Savinje pri Zidanem mostu, ki je integralni del zamisljenega programa, predstavlja prvi korak k realizaciji teh načrtov. Kakor znano je, te dni direkcija železnice v Ljubljani razpisala licitacijo za zgradbo tega železniškega mostu, ki se bo vršila v skrajšanem roku dne 15. februarja. Od skupno predvidenih stroškov za zgradbo trikota in za povečanje ter preureditev postaje v omenjeni višini 30 milijonov Din je za zgradbo mostu predvidenih 5.500.000 Din. Za sedaj je razpisana samo zgradba mostu, brez priključkov, ostala dela na se bodo izvršila kasneje, ko bodo dobili zunanje posojilo. Kakor doznavamo, namerava o pozneje nasteti premostitvi vse tirne naprave. Podaljšal se bo tudi peron na sedanjem kolodvoru nasproti kolodvoru stoeče naslopije va se bo podrl, ker je na istem mestu predviden drug peron v enaki dolžini, kakor na glavni postaji. Za komunikacijo med obema peronom je predviden tunel pod progo.

Novi železniški most bo stal na južni strani že obstoječega železniškega mostu, ki vodi v loku od postaje preko Savinje na progo proti Mariboru. Ker ima Zidani most poleg železniškega mostu še star kameniti most za vožni promet, bomo torej tik pred izlivom Savinje v Savo dobili še tretji most.

Novi most bo dvotirni ter bo izločen v prvi črti na progo proti Zagrebu. Most bo ves iz železobetona ter bo imel tri loke na 25 m. Fundamentni oboji stebrov ne bodo glo-

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejšel

Nudimo zadnjo priliko

za naročitev srečk drž. razredne loterije 17. kola. 5. t. m. se bo vršilo že 11. žrebanje in kmalu bo zopet milijonski (V.) razred predurmi, ki bo razpisal milijone, stotisoče med srečne posestnike naših srečk. Zato naj nihče ne pusti današnje naročilnice, ki smo jo priložili vsakemu izvodu «Jutra», neizpolnjene in neizrabljene. Izpolnite jih, takoj in naročite srečke, da boste deležni bogastva, ki se vam ponuja. Če že imate srečke, odstopite naročilnico svojemu prijatelju.

Zadružna branilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Zadeve Slovenskega ribarskega društva

V torek zvečer se je vršil občni zbor SRD v prostorih restavracije Ljubljanski dvor. Udeležili so se ga povečini sarni ljubljanski ribiči. Z dežele jih ni bilo dosti. Zbor je otvoril in vodil predsednik dr. Munda, ki se je spominjal v preteklem etu umrlih članov blagajnika Jakopiča in Počotnika. Nadalje je predložil občnemu zboru pozdravno brzojavko našemu najvišjemu sportnemu ribiču kralju Aleksandru, ki je bila z navdušenjem sprejeta. Predsednik je nato poročal o zelo važnih dogodkih, ki se našega ribarstva.

Leto 1928 je bilo meknj v zgodovini slovenskega ribarstva. Oblastna skupščina v Ljubljani je v svojem novembarskem zasedanju silila novo uredbo o ribarstvu, ki nadomešča določbe prejšnjega kranjskega ribarskega zakona in ukinja ustanovo ribarskega okrajnega odbora, ki je nad 30 let urejal ribarske zadeve. Vse te posle je vodil brezplačno, vsi dohodki ribarstva so se uporabljali izključno v namen ribarstva. Sedaj pa bo te posle vodil plačan uradnik in vsi dohodki ribarstva se bodo uporabljali z drugimi dohodki vred za obče izdatke oblastne, za odhoda Uredba nalaga ribičem nove visoke takse. Revirno takso bosta plačevala človek zakupnik in lastnik. Uredba uvrsta ribarske knjižice tudi za lastnike in zakupnike za koledarstvo leto. Knjižice so uvedli celo za paznike. Novost so ribarske davščine, ki se plačujejo od zakupnine. Ta davščina znaša za zakupnika 20%, za lastnika pa 50% prelete ali verjetne zakupnine. Posebno težko breme je ta davščina za zakupnika, ker mora plačevati od izdatkov, dočim jo plača lastnik če je dal revir v zakup, od rente. Če pa revirja nima v zakup, je tudi obremenjen ker jo plača, če tudi nima dohodkov od ribolova. Vsa ta bremena bodo v bodoče vplivala na zakupnine, ki bodo gotovo znatno padle. V ostalem prinaša uredba nekaj sprememb, ki bodo ugodno vplivale na razvoj našega ribarstva.

Ena najvažnejših določb nove uredbe je delni prenos kompetence državne ribarske administracije na oblastni odbor Ribarsko društvo bo imelo torej v bodoče več uradnih stikov z oblastnim odborom kakor z državnimi političnimi oblastmi. Uredba ureja ustanovitve ribarskega sveta, ki bo dejansko naslednik okrajnega odbora. Ne bo pa več izvršilni organ nezo zgolj posvetovalni. Njegova naloga bo med drugim pripraviti osnovo za bodoči inštitutski in hidrobiološki inštitut v Ljubljani.

Predsednik je omenil nadalje snovanje edinstvenega ribarskega zakona, ki bi bil pa gotovo škodljiv in najbrže neuporaben. Poročal je, da je bilo v preteklem letu izdanih 305 ribarskih knjižic, od ter ribičev pa je bilo včlanjenih 169 v SRD. Predsednikovem poročilu je sledilo poročilo tajnika in blazajnika, nakar je bil odobren podan absolutorij. Pred volitvami je g. Rasto Pustoslavšek predlagal ponovno izvolitev predsednika dr. Munde in podpredsednika Mladica, povdarjajoč njuno neumorno delo v prid društva in splošnega ribarstva. Soglasno sprejeto. Z vzklikom so bili izvoljeni novi odborniki in sicer Filip Pristov, dr. Ivo Tavčar, sodni oficijal Fr. Kuštrinj, inž. Ciril Dimnik in železniški nadzornik Alojzij Sulga, preglednika računov sta ostala še nadalje inž. Tujec in g. Majcen. Glavarina je ostala tudi v bodoče nespremenjena in znaša 72 Din letno.

Pri slučajnostih je obeležil par zelo važnih zadev g. Rasto Pustoslavšek. Povdarjal je zlasti potrebo, da društvo nastopi proti novim davščinam, ki nalagajo ribarjem težka bremena, ter predlagal tozadevno resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. Zbor je naročil odboru, da resolucijo izroči g. vel županu. Grajal je kako zelo se omlačavažu.

Savinjsko pismo

Na Mrzlici, sredi zime. Veš, dragi prijatelj pri «Jutru», dolgo, oh, dolgo me že žge v mojem rodoljubnem srcu bridka misel in mi ne da pokoja. Ko beži v teh mrzlih nočeh spazem z mojih oči, prevdarim venomer: «Bi ali ne bi?» Ker so take stvari povrhu še silno škodljive zdravju — apetit je že davno tuč — in se odporosti telesa proti raznim, posebno nalezljivim boleznim vedno manjša sem se danes silno preplašil, ko sem čital v «Jutru», da je prišla pri nas gripa že kar razirati. Bog se usmilil! Dosedaj smo bili navajeni celo od najstrašnejših morilk človeštva, kuge in kolere, da so samo žele. Pri žetvi ostane vsaj strnišče, pri raziranju pa gre še za to ubogo strnišče tako, da ostane potemtakem od celega naroda menda le velika pleša... Vendar bi se nemara le ne bil odločil k prisanju če mi ne bi bil pomagal srečen slugar. Slišal in čital si, da sem se bavil poleg drugih stvari tudi z vedevanjem. Glej, ko zapnem danes zjutraj ves obupan svoj oguleni telovnik nad trhljami prsmi, sem se zamislil in povprašal orakele gumb: «Bi — ne bi — bi — ne bi — biili! Bi! Bi! Bi! Ko bi ne bil obhečen, ko bi ne bilo znanj zime in ko bi ne bil napravljen že davno nekdo s tistim Heureka senzacije, nag bi me tekel v Ljubljano, takšno navdušenje se me je polotilo. Tako je prišlo do dejstva da Ti pišem pismo, in sicer savinjsko, si razumel: savinjsko! Vidim Te, da se čudiš, čemu se tolikanj razburjam. Takoj Ti povem! Dan za dnem čitam v «Jutru»: Zima v Si-

jejo ribar predpisi, da so na trgu na prodaj ribe v prepovedanem ribarskem času in pod zakonito mero. Glede zadnjega je bilo sklenjeno, da predsedstvo SRD obvesti tozadevno velikega župana in ukrepe vse potrebno, da zadene krivice primerna kazen. Inž. Tavčar je omenil nujno potrebo upravljanja manjših vališ pri posameznih zakupnikih in posestnikih ribolovov. Izrekel je željo da bi ribarsko društvo skušalo pridobiti ribarskih zakupnikov in posestnikov ribolovov pravico, da bi si ti mogli naloviti v bosanskih vodah večje količine rakov, ki bi jih vložili v naša vodovja in tako zboljšali naše vode tudi glede rakov.

Predsednik je nato zaključil dobro uspeši občni zbor.

Naval stanovanjskih odpovedi

Ljubljana, 1. februarja. Mnoge stanovske organizacije in strokovna društva so že začetkom leta začele na svojih zborovanjih temeljito razmišljati sedaj že aktualno vprašanje, kako omiliti težke socialne posledice, ki bodo nastale po 1. maju, ko pride izven veljave lani v Narodni skupščini predurjeni stanovanjski zakon, in ko obenem ugasne vse zaščitne pravice stanovanjskih najemnikov. Med zaščitnimi najemniki se pojavlja akcija za podaljšanje stanovanjskega zakona.

Ljubljanski pismonošci imajo te dni mnogo posla z dostavljanjem sodnih stanovanjskih odpovedi posameznim strankam, katerim so hišni posestniki stanovanja odpovedali za 1. maj. Ponavljalo se sedaj isti prizor kot lani, ko so bile ob tem času še množtevilneše odpovedi in sicer jih je bilo kar 358. Nekateri hišni posestniki so iz previdnosti odpovedali stanovanja že začetkom januarja za 1. maj. Prva odpoved je bila na sodišču vložena 3. januarja in nato so ves mesec sukcesivno prihajale odpovedi v vedno večjem številu. Zadnje tri dneve pa je onaržati pravi naval stanovanjskih odpovedi. Odpovedujejo stanovanja isti gospodari kot lani. Naiveč stanovanj je odpovedanih v središču mesta, dočim so odpovedi na periferiji še prav maloštevilne.

Soba št. 40 na okrajnem sodišču kjer se sprejemajo odpovedi, je v teh dneh živahno torišče strank. Mnoge stranke prihajajo na sodišče, da kar v tem oddeku vložijo po predpisanim formularju svoje odpovedi. Prvotno so stranke lahko dobile formularje v nekaterih listiskarnah. Ti formularji so pa sedaj pošli in predstojništvo okrajnega sodišča je ukrenilo, da se dajo strankam sodniški formularji na razpolago proti kompenzaciji na ta način, da stranke kupijo za vsako polo eno polo pisarniškega papirja. Odpovedno vlogo morajo stranke kolkovati s kolkom za 5 Din. Referent za stanovanjske zadeve sodnik g. Raiko Lederhas je že sedaj preobložen z odpovednimi vlogami. Mnogo posla ima tudi pisarniški uradnik g. Jerše, ki vodi točno evidenco o odpovedih. Pisarniški uradniki so splošno na civilnih oddelkih preobremenjeni z delom. Velika ovira je nastala tudi v tem, da so nekateri oboleti na influenci. Z največjo težavo se zmaguje tekoče delo in g. Jerše se je dobesečno čez dan kar preselil v sobo št. 40, ki je postala imenitnejša kakor pa znana soba št. 28. Mnogi hišni posestniki pa pošiljajo vloge po pošti, ali jih pa izročajo po svojih pravnih zastopnikih pri vložitvi.

Danes do 14. je bilo pri stanovanjskem oddelku registriranih že 181 odpovedi. Pričakovati je nabuševsa na-

ški, zaslužni možje po Gorenjskem in dolinskem hripi križem sveta. Pretkan golem v Višnji gori, Ljubzenska tragedija na Golovcu itd., itd. Kaj misliš, da vsega tega pri nas ni? Kako da ne! Le skromni kakor smo vedno bili, ne obočamo takih stvari na veliki zvon. Tako se je zgodilo da gre zgodovina mimo nas Savinjanov in nas še niti pod žrto ne omeni. Zato sem se odločil, da Ti odselej verno beležim dogodivščine v naši dolini, da pustimo tudi mi viden sled v zgodovini naše dobe. Če že ne bo to velika četa, pa bodi razrit kolovoz, ali vsaj pobleh na pešpot. Vem, da je težka pot do slave! A ko vidim Tebe na mučniški poti oči uprte v zlati mučniški krono, seveda s palmo zmagovalca v roki, si ne morem kaj, da se ne bi skušal vstuliti vsaj med bukvarske spoznavalec.

Hvalite se z zimo. Pa ni kaj prida, saj je vaša šela od tega leta. Mi smo imeli ne že cel december par prvost snega in takorekoč neti uvid v zimo. Kje je dolina v Sloveniji ki more s ponosom kazati na tak izreden položaj? Da je pri vas dreve pokalo pišeta. Pri nas so prasketale poleg tega v teh divje mrzlih nočeh še hmeljeve v piramidah tako, da si se takoj spomni na Lahe.

«Saj imajo tudi drugod hmeljeve! Kaj pa novi hmeljniki križem Slovenije?» skušal odgovorjati. Ne tajim, da imam prav. Toda, kaj so hmeljeve v primeri s hmeljem! In tega razvem Savinjanov nima danes nihče. Nihče-e-e — si razumeli? Ker so ga pravočasno prodali! Se muza! Le muza! se, mi ga pa le imamo! Nekaj doma, nekaj v Zatu, nekaj v Nürnbergu, mnogo v Strasbourgu. Kdo

vala šele v ponedeljek in torek. Vse odpovedi zahtevajo, da morajo stanovanjski najemniki izprazniti stanovanje do 1. maja popoldne.

Naravno je, da bodo mnogi stanovanjski najemniki skušali prepričati pretečo deložalco z vsemi sredstvi in bodo podali pri sodišču svoje ugovore. Že sedaj je podanih 18 ugovorov proti odpovedim, ki so bile vložene prve dneve meseca januarja. Ugovor je treba podati v roku 8 dni, ko preime stranka odpoved v službu, da je bila odpovedna doba dogovorjena za najmanj 14 dni. V drugih slučajih je določen 3-dnevni rok za ugovor. V slučajih ugovorov se bo ponavljala ista procedura kot lani.

Lansko leto je bilo v mesecu januarju podanih nad 1200 stanovanjskih odpovedi. V celotnem letu 1928 pa je bilo vloženi 1379 odpovedi. Od teh je bilo 80 odstotkov odklonjenih oziroma zavrnjenih ker so imele stranke pravico do zaščite in odpovedi niso bile utemeljene.

Veljavne stanovanjske odpovedi se morajo vložiti pri sodišču pravočasno tako da dobi stanovanjski najemnik najpozneje 8. februarja popoldne sodno odpoved v roke dostavljeno.

V pričakovanju pomilovanja ali smrti

Pariz, konec januarja. Pariz se je v zadnjem času mnogo bavil z žalostnim vprašanjem: ali bodo štiri žene končale pod zlitino ali ne. Poleg treh domačih stoji pred odločitvijo tudi usoda slovenske Pence Kureševa. Njena življenja je odvisno od sklepa posebne komisije pravosodnega ministrstva, ki proučuje prošnje za pomilovanje, predvsem se predložijo predsedniku republike. Dosele je ta komisija pri šestih ženskah vedno brez diskusije predlagala znižanje kazni. Tako je bilo tudi leta 1878, ko je bila na smrt obsodena neka žena, ki je živega sežgala svojega moža in svojo mater. A kakor se zatruje v pariskih pravnih krogih, komisija pravosodnega ministrstva danes ni več imenita da zasluži ženske večjo obzirnost kakor moški. Nekateri člani komisije poudarjajo, da tudi ženske nosijo vso odgovornost za svoja dela in da morajo potemtakem tudi one okusiti vso strogost zakona. Sedaj, ko so štiri žene obsodene na smrt se bo to vprašanje gotovo definitivno rešilo. Če bo sklep komisije za obsojenke neuzoden in če se bo s tem sklepom strinjal tudi predsednik republike, bo v nekaj dneh postavljen pred vratmi ženske jetnišnice Saint-Lazare strašni stroj.

Od vseh obsojenk čaka Penco Kureševa v največjem razburjenju na odločitev. Ob vsakem šumu ali ropotu se ponoči v svoji celici zdrami, meneč, da jo bodo odpravili na morišče. Svojo celico deli z Ano Davidovo, ki je tudi obsojena na smrt. Obsojenki pa nista nikdar sami. Prideljena jima je usmiljenka ter neka kazenska, ki opravlja v jetnišnici hišne posle. Ženska jetnišnica nima plinske ali električne luči. V celici gori vso noč sveča. Penco Kureševa je prosila, naj ji te luči n'kdar ne ugasnejo. Boji se mraka in teme. Pri vsaki novi sveči mora razmišljati ali bo dočala.

Velika zaloga gramofonov

od najcenejše do najfinije vrste. Pravkar došla nova velika izbira

plac 1931

«Columbia», «Edison Bell», «Homocord», «Odeon» ter vse vrste JGEL — priporočila trvdka Edison Bell, London — Zagreb,

zastopnik

Iv. Bonač

Ljubljana

Selenburgova ulica 5.

je pripomogel toliko k širjenju našega imena v svetu, kakor ravno napredni savinjski hmeljar. Te vprašam? Pravočasno prodali! Se Ti takoj vidi, da nimaš pojma o hmeljarstvu. O prodaji se sploh ne more kar tako govoriti. Star je namreč rek: Hmelj ne pozna ložike! Ti pa poznaš ložiko, torej niti ne misli ne več o hmelju. Navsezadnje pa ostane vendar r pribito: da kdor hmelj proda ga več nima.

Zadnje dni pošiljaš cele kolone hripe — seveda zenckrat le tiskane — med ubogi obupani narod. Ti pišeš gripa. Ravno kar pa mi je dokazal odlični pismouk da je beseda gripa od Francozov povzeta. Prišla je le k Francozom iz Rusije, kjer imenujejo tako reč hripa. S tem je tudi umiliva odlošnost in srdilost te morilke. Boljševiška je skvinskoz. Predlagal bi, da jo prijememo pobijati s poziti in protiboljševsko propagando in ca osujemo v travi, belo gardo. Pri nas ni niti sleu o hripi! Kako bi se tudi ugnez. Jih, aka boljševiška nevarnost med razčizenim savinjskim prebivalstvom? Če je kapitalizem v naša leta slabše, več, ta se že vna tel) vrez to idejo, da smo postali (op)no imuni nelo proti hripi, temveč prav vsem boleznim. Če imamo nabad sle to i kumano, pri kašlju pljavamo, vendar ne polagamo na take nevarnosti posebne vz

Zadnje smo merili novo železnico, ki se bo odcepila pri St. Petru in polje preko St. Ruperta, Gomiljskega, St. Jurja in Vranjskega sklozi Črni graben na kamniško progo. Vsa dolina se trese za hiše, korolce, travnike in njive, ki jim jih uniči nova žele-

Pazite na svojo zavarovalnino!

Vsak naš naročnik je, kakor znano, zavarovan za primer smrti zaradi nezgode na 10.000 Din. V mesecu januarju je zavarovalnica «Triglav», s katero smo sklenili tozadevno pogodbo, izplačala svojim dveh naših ponesrečenih naročnikov po 10.000 Din. skupno torej 20.000 Din. Ugodnosti tega zavarovanja so ogromne. Žrtve pa zanj ni treba drugih nego točno in vestno plačevanje naročnine za «Jutro». V primeru nezgode izplača zavarovalnica zavarovalnino le, ako je dokazano, da naročnik z naročnino ni v zastonju več kakor za 11 dni! Kdor je imel naročnino plačano na primer samo do konca januarja, jo mora za februar obnoviti najkasneje takor da bo tozadevno obvestilo najkasneje do 14. februarja v naših rokah. Ako tega ne stori, zavarovanje za njega tako dolgo ne velja, dokler ne plača naročnine.

Iz tega je razvidno, kolikega pomena je, da imate svojo naročnino v redu. Vsak naš naročnik je v posesti posebne police, na katere zadnji strani je prostor da si beleži, kdaj je plačal naročnino in kamor lahko tudi nalepi poštna potrdila, odnosno pobotnice naše uprave.

Poglejte, do kdaj imate plačano naročnino! Ako Vam je naročnina potekla z 31. januarjem ali morda celo že poprej, jo v svojem lastnem interesu nemudoma obnovite!

Zavarovanje velja samoumevno tudi za one, ki se na «Jutro» na novo naroče. Zavarovanje stopi v veljavo z istim dnem, ko plačajo naročnino vsaj za en mesec.

Uprava «Jutra».

Velik del Slovenije dobiva „Slovenski Narod“ že popoldne!

«Slovenski Narod» je kot popoldanski list dragoceno izpopolnilo «Jutra» ter prinaša vsak dan ne le najnovejša do prvih popoldanskih ur segajoča poročila z doma in iz tujine, temveč tudi zanimive in poučne članke, krasen roman, modne in sportne vesti — skratka je list, ki bi ga moral čitati vsakdo. To je tem lažje, ker je uprava z novim letom znatno znižala naročnino od 20 Din

na 12 Din mesečno.

Povrh se je posrečilo redakciji tako pospešiti službo, upravi pa urediti ekspedicijo tako, da prihaja «Slovenski Narod» v velik del Slovenije že s prvimi popoldanskimi vlaki.

Vsa Gorenjska ga dobi že okrog 4. ure. Kranj in Škofja Loka ob 4. Jesenice ob 5. Kamnik ob 4. Tudi na Dolenjsko odide že s prvim popoldanskim vlakom ter ga je dobiti v Novem mestu ob pol 7., v Metliki ob 8. Na notranjsko stran prispe «Slovenski Narod» istočasno kakor na Gorjensko.

v Logatec ob 4., v Rakek ob pol 5., na Vrhniko ob 5. Na Štajersko prispe «Slovenski Narod» isto popoldne do Celja, kjer se raznaša ob 5., v Zidanem mostu je ob 4., v Litiji ga dobijo naročniki ob 6.

Uprava se bo potrudila, da to omrežje še spopolni in uverjen smo, da bo ta ureditev dostavljanja ki znači pridobitev na času za več kakor 12 ur, «Slovenskemu Narodu» pridobila obilo novih prijateljev in naročnikov.

Naroča se «Slovenski Narod» v upravi: Ljubljana, Knaflcova ulica 5, telefonska št. 3122 in 3123.

Uprava «Slovenskega Naroda».

kala, da dogori ali jo bodo pa poprej odvedli iz celice. Želi si, da bi se čim prej rešilo vprašanje njene usode, ker njeno življenje ne more več prenašati trpljenja v mučni negotovosti.

Aeroplanska afeta se razpleta

Javnosti je gotovo že dobro v spominu tako znana «aeroplanska afeta» v Novem Sadu, v kateri igra glavno vlogo bivši srbski častnik, liferant za naše vojno letalstvo, Dragotin Dinič, ki je za mastne provizije prevzemal slab material ter zraven baje tudi špiuniral. Mož je bil dolga leta vojni liferant in ker se pri velikih liferacijah potrebuje dosti posrednikov, se je v aferi znašlo še mnogo drugih oseb, ki so bile v poslovnih zvezah deloma z Diničem, deloma pa z raznimi tovarnami aeroplanskega materiala. Par mesecev si že po raznih listih očitajo Diničevi znanci, prijatelji in nasprotniki vse mogoče in bilo je že dvomljivo, če bo velika in umazana afeta hkrati kdaj prišla pred sodišče.

Kakor sedaj kaže, bo pa te prišlo do razprave in piše se celo o razpravi pred novim državnim sodiščem v Beogradu. Za enkrat je odigran prolog te afe, ker je beograjsko prvostopenjsko sodišče dovršilo proces med Dobroslovom Jevdjevčevim, ravnateljem «Vidovdana», in med preiskovalnim sodnikom Spasičem. Sodnik Spasič je bil pred poldnevom mesecem nenadoma odd poslan v Novi Sad, da prevzame od dotodajega preiskovalnega sodnika dr. Tomislava Novaka, ki je dobil nedavno enoletni bolezenski dopust, Diničev kazensko zadevo. Sodnik Spasič je ob svojem prihodu dal listom neke izjave, spušča se je v polemike in novinar Jevdjevčev je za tožil, ker se je čutil od njegovih izjav prizide-

tega. Na razpravi je sodnik Spasič zatrjeval, da ni mislil obtoževati Jevdjevčeva in da ni niti namigaval, da bi bil on nekak Dil ničev pomočnik ali sokrivce. Sodišče je smatralo da ni dokazov za kleveto ter je obtožnega sodnika Spasiča oprostilo. Naložilo mu je samo, da plača sodne stroške. Jevdjevčev pa toži še nekatere druge, ki so v «Politički polemizirali o aeroplanski aferi in tako bo pred glavno razpravo v aferi sami še nekaj tožb med Jevdjevčevim in nekaterimi beograjskimi osebnostmi, ki se zavzemajo za neke francoske tovarne aeroplanskega materiala. Te predigre imajo to dobro stran, da umazana afeta ne bo zapala.

Aretacija nevarnega sleparja

Ljubljana, 1. februarja. V torek se je zgledil v stanovanju vdove Ant. Lampretove v Vegovi ulici št. 8, srednje star moški, čokate postavte ter vprašal, če ga sprejme na stanovanje v sobo, ki je imela na razpolago. Kmalu sta se sporazumela in že naslednjega dne se je neznanec, ki se je predstavil za trgovca Antona Ludvicha iz Zagreba, vselil in izpolnil tudi prijavnico na to ime.

Lampretovi pa se je novi podnajemnik že po nekaj dneh zazdel nekam sumljiv, kajti v njegovem stanovanju so ga po par dneh pričeli obiskovati razni ljudje, ki so, kadar ga niso dobili doma, spraševali gospodinjo, če ima res službo na razpolago. Gospodinja seveda ni vedela o tem ničesar.

Včeraj popoldne pa se je v stanovanju Lampretove nenadoma zgledil policijski agent g. Maks Turin, ki je Ludvichu napovedal aretacijo. Odvedel ga je s seboj na policijo, kjer so za takoj zaslišali.

V torek oddajate službe slug in elektro tehnikov? so ga vprašali. Aretiranec je nekaj časa molčal, slednjič pa povedal da se ne piše Ludvich, da ni trgovec, marveč ključavničarski pomočnik po imenu Simon Radin in doma iz sela Potinske v srezu Turska Kaniža v Bački Tekom nadahnjega zaklanjska se je izkazalo da je prišel mož v Ljubljano, da si tu poišče službo.

«Takoj pa sem uvidel», je nadaljeval Radin, «da službe ne dobim tako hitro. Prišel sem torej na idejo, da bom — čeprav sam nimam službe — oddajal službe drugim. Sel sem v upravo dnevnika ter obkavil, da iščem za večje elektrotehniško podjetje slugo ter elektrotehniko, ki pa ju sprejemim le, če založita primerno kavcijo».

«In skoro bi res vjeli nekaj ntičev na limonice», je pomežiknil zasliševalni uradnik.

«Eh, da», je odvrnil aretiranec klavnro, «a ste me brzo ufatili...»

«Pa da, kod nas ide brzo!», so menili gospodje na policiji in sestavili zapisnik.

Radin se je oteriral na podlagi oglasov več izkušenih elektrotehnikov, ki so bili vsi pravilneplati plačati kavcijo, dasiravno je bila visoka. Radin namreč nikakor ni bil skromen in je zahteval kavcijo v znesku od 5 do 10.000 Din.

Tedaj, ko je bil aretiran, je baš pričakoval dve žrtvi Radin bi seveda denar brzo pobasal in že istega večera izginil, da zopet drugod nadaljuje s takimi «leparijami». Policija meni, da je prišla nevarnega lopova, ki ga bržkone zasledujejo tudi po Srbiji in na Hrvaškem.

BELOJEVKA KOTI JE BILA
Vilharjeva cesta za glav. bol. Kralje Petra
trg 4. Viharijeva cesta 4. Tel. 1929

Zapečateni usta

(Tajnost slikarja Wooda)

Velefilm očarljive in nepozabne vsebine, film, ki presega po svoji lepoti »BELO SESTRO«.

Svenska film! V glavnih vlogah:

Fred Louis Lerch in Mona Martensson

Deklica in mladi slikar. - V vlaku. - Prva ljubezen. - Skrivnost. - Grozna resnica. - Za starimi samostanskimi zidovi. - Zabljuda devištva. - Slovo od sveta. - Novo življenje. - Pretresljivo!

Predstave danes in jutri ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Najnižje cene!

KINO IDEAL.

Domače vesti

• **Promocija.** V četrtek 31. januarja sta promovirala na zagrebški univerzi za doktorja vsega zdravilstva gg. Joža Peček in France Pucelj, oba iz Ribnice. Čestitamo!

• **Odlikovanje.** Predsednik Kreditne zadruge v Semicu Anton Simonič je odlikovan z zlato svetinjo za civilne zasluge.

• **Reorganizacija diplomatske službe.** V ministrstvu za zunanje zadeve je sestavljena posebna komisija za redukcijo uradništva tega ministrstva. Obsežna bo redukcija pri poslatištvi in konzulatih v inozemstvu. V Parizu je pri poslatištvi nameščeno 35 oseb. Konzulati se bodo ukiniteli povsod tam, kjer se nahajajo poslatištva. Ukiniti pa se bodo tudi tam, kjer niso potrebni, ustanovitve pa novi v krajih, kjer se zato pokaže potreba.

• **Redukcija pri mariborskem velikem županstvu.** Z odloki velikega župana mariborske oblasti so odpuščeni iz državne službe: Pavel Šeferko, varnostni stražnik - zvančnik pri oddelku varnostne straže v Mariboru; Olga Turk, zvančnica pri policijskem komisariatu v Mariboru in Anton Petek, služitelj, pridružen v službovanje okrajnemu glavarju v Ptuj.

• **Pravilnik za izvrševanje zakona o neposrednih davkih in drugi predpisi** izdani na podlagi tega zakona. V Ljubljani 1929. Založila Tiskovna zadruga strani 365. — K neposrednim davkom, ki so na novo uvedeni z letošnjim letom, je izdalo finančno ministrstvo obširen pravilnik, ki ga sedaj objavlja v priložni obliki Tiskovna zadruga v Ljubljani. Vsak kdor mora plačevati zadržano, pridobitno, ali davek od delniških družb, rentnino, zemljarino, bo pravilnik nujno potreboval za pravilno napoved danka. V knjigi so tudi uredbe o odpisu davka ob elementarni škodi, uredba o zavarovanju, prisilnem izterjevanju in neizterljivosti davkov ter uredba o postopanju glede kaznivih davčnih dejanj. Pravilnik se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani (Prešernova ulica) ter stane 60 Din.

Spanska hripa!

INFLUENZA
Za ojačanje rekonalnečnosti
tov je izbrano sredstvo **Leciterrin**
1797 a Vračanje zdravstva na svet!
Dobiva se v lekarnah

• **Požrtvovalnost progovnih nadzriteljev.** Z Gorenjskega nam pišejo: Ob priliki snežnih plazov na progi Jesenice-Boh. Bistrica sta se požrtvovalno izkazala progovni nadzritelja g. Gorup na Jesenicah in g. Azman na Bohinjski Beli. Z velikim trudom sta vodila dela pri kidanju snežnih plazov, ki so prihrumeli z gora. G. Azman je takoj, ko je izvedel o snežnih plazovih, gazil sneg proti Obrnam in dalje do prvega plazu. Tu je gazil in se udaril v sneg do pazduha. Nad 100 m pa je jezdaril železno ograjo, ki je nekoliko momeala iz snega, v nevarnosti, da se preklopi v Savo. Oglel si je tako situacijo proxe in daljavo prvega snežnega plazu. Ker so v Mokrem Logu zdržali še štirje plazovi na progi in je vse prebredel g. Azman, je vsakemu ugovoril, da je bil premočen do kože in ni žuda, da je zbolel in leži prehlajen v postelji. Najnevarnejša progja je zaradi plazov gotovo Bohinjska Bela-Soteska.

• **Štiridesetletnica društva »Pravnik«.** V sredo dne 30. januarja se je vršila glavna skupščina društva »Pravnik«. Pomembna je bila zato, ker je kakor je povdarjal dvornik svetnik Bežek, ki je vodil zborovanje mesto bolnega načelnika dr. Majarona, preteklo dne 26. januarja 40 let, odkar društvo obstoji. Tudi tajniško poročilo dr. Savojca je omenjalo ta pomembni dogodek in ponalo na kratko pregled društvenega delovanja v preteklih štiridesetih letih. Pri tem je kazalo zlasti na društvene publikacije (glasilo in izdaja zakonov), s katerimi se je podal dokaz, da je tudi naš jezik za pravniško izražanje popolnoma uporaben in da ga je zato pripustiti v vsem obsegu v uradno. Iz tega poročila je dalje posneti, da je v društvu še danes 17 članov, ki so bili pristopili leta 1889. k novoustanovitvenemu društvu in s tem podali zgled požrtvovalnega in idealnega društvenega delovanja. Blagajniško poročilo (dr. Rutar) kaže, da je društvo zaključilo leto z malenkostnim prebitkom. Najvažnejša točka pa je bilo posvetovanje o proslavi društvene štiridesetletnice. Skupščina je vzela na znanje, da naj se vrši v mesecu marcu slavnostno zborovanje in da naj izide za ta dan slavnostna številka »Pravnik«, ki bo okrašena s slikami vseh 17 še živčih ustanoviteljev in ki naj prinese tudi osebne spomine teh članov. Poleg tega pa je skupščina izvolila na predlog univ. prof. dr. Dolenc z bogatimi velikimi zaslug za društvo 3 ustanovitelje za častne člane, ki še danes aktivno sodelujejo: Ivana Okretiča, podpredsednika stola sedmorice oddelke B v Zagrebu, ki je zvest sodrnik »Slovenskega Pravnika« od prvega dne in ki je prirejal za list zlasti kazensko judikaturu. Dalje dr. Jura Hrašovca, odvetnika v Celju. Ta je bil skoro skozi vsa leta odbornik, vedno zvest sodrnik društvenega glasila in neustrašen borec za pravice slovenskega jezika pred uradi na Sp. Štajerskem, in končno Aleksandra Hudovernika, predsednika notarske zbornice v Ljubljani, dolgoletnega odbornika in sodrnik »Slov. Pravnika« zlasti v prvih letih. Hudovernik je tudi organizator slovenskega notarskega stanu in je ustanovitelj »Notarskega Vestnika«, ki izhaja kot priloga »Slov. Pravnika«. Skupščina je ta predlog sprejela z odobravanjem. Pri volitvah je bil izvoljen ves dosedanj odbor s pregledniškim vred, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

• **Razvrščanje pri finančni direkciji v Ljubljani.** Višji inspektorji I. kategorije 5. skupine so: Ivan Ditz, dr. Ljudevit Valjavec, dr. Bogomil Pavlič in Ivan Volčič, vsi doslej finančni svetniki pri fin. okr. ravnateljstvu v Mariboru. — Višji inspektorji II. kategorije 2. skupine: Janko Stančič, pri davčni upravi v Brezicah, Rudolf Primc, pri davčni upravi v Radovljici; Ivan Schwarz, pri davčni upravi v Škofji Loki in Rudolf Jalšnik, pri davčni upravi v Krškem; kontrolorji pa: Ivan Vodjak v Brezicah, Ivan Bonča v Krškem, Jernej Videnčič v Laškem, Ludvik Klinc v Ljutomeru, Anton Dobravc v Mariboru, Ivan Rojko in Maks Merčun v Ptuj, Josip Golob je premeščen za davčnega kontrolorja k finančni direkciji v Podgorici.

• **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 10. letošnji številki: Zakon o nujnem izvajanju javnih del in pomoči v siromašnih krajih, oškodovanih po elementarnih neizgovah ter pravilnik o izvrševanju javnih del; nadalje pravilnik o dajanju brezplačnega lesa do brovoljcem, navodila za poslovanje oddelkov za carine, finančnih direkcij ter razglas o novi emisiji pivskih znamk.

• **Tovarniška zaloga, samoprodaja za Slovenijo svetovnih tovarov gramofonov** in elektro-plošč po brezkonkurenčnih cenah samo pri **Elektrofonski družbi z o. z.** Ljubljana, Aleksandrova 7.

Plošče: Homocord, Columbia, Parlophon, His Master's voice itd.
Popravila najkvalitetnejše. Prodaja se tudi na obroke. Na željo pošljemo zastopnika na dom
Gramofonskim tiskom dobavljamo po tovarniških cenah.
Najnovelše plošče prispele!

• **Perutninarški odsek Kmetijske družbe.** Ze svojčas pred vojno je deloval ta odsek za pospeševanje reje kokoši, ki se bo sedaj obnovil. Sklicuje se v ta namen sestanek perutninarjev in rejcev malih živali v nedeljo 3. februarja ob desetih dopoldne v dvorani Kmetijske družbe, Turjaški trg 3-1. Spored sestanka: obnovev samostojnega perutninarstva odseka v zvezi z rejo malih živali, razprava o pravih, določitev članarine in glasila, slučajnosti. Vabijo se vsi zainteresirani, posebno pa stari člani, da se sestanka udeležijo.

• **Pri okrajnem sodišču na Vrhniki** se odda mesto zvančnika, pisarniškega pomočnika, odnosno pomožnega pisarja - dnevnica. Prosilci morajo biti popolnoma večji v strojeopisu. Razpisano mesto se odda ali zvančniku po premetitvi ali pa dnevničar.

ju - pomožnemu pisarju moškega ali ženskega spola. Prosilci za to mesto, ki še niso v državni službi, a imajo že vloženo prošnjo pri predsedništvu višjega deželne sodišča v Ljubljani, naj se v prošnji pozivljajo nanjo.

• **PLANINKA** zdravilni čaj čisti in osvežuje kri. Originalni paket 20 Din. Proizvajalekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.

• **Iz Zdravniške zbornice za Slovenijo.** V imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani je bil vpisan dr. Ljudevit Deže, sanitetni kapetan v Mariboru.

• **Soba Alekse Santiča v sarajevskem muzeju.** V oblastnem muzeju v Sarajevu je kustos dr. Čremošnik uredil sobo pokojnega pesnika Alekse Santiča. Ta soba se nahaja zraven sobe pokojnega Silvija Kranjčevića in v njej je nameščeno pohištvo one sobe, v kateri je pesnik delal in umrl. V sobi se nahajajo tudi pesnikova odlikovanja in venci, ki so mu bili poklonjeni.

• **Poroka.** Poročila sta se znani športnik g. Valter Stuzzi, konc. zabatohnik v Kamniku, in gđc. Minka Bertoničeva iz ugledne rodbine v Domžalah. Iskreno čestitamo.

Danes in jutri vsakokrat ob pol 11. dop. v kino Ideal in ob 11. dop. v Elit. kino Matice Popolnoma novo! Prvič! **KARDINAL RICHELIEU** Prekrasni historijski velefilm o slavnem francoskem diktatorju. Zveza kulturnih društev.

• **Smrtna kosa.** V splošni bolnici v Ljubljani je v četrtek zvečer po dolgotrajni bolezni umrl čevljarji mojster g. Josip Čer. talij v starosti 54 let. Pogreb se bo vršil v nedeljo popoldne ob treh iz trmavnice javne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Pokojnik zapušta vdovo s štirimi neprekrbljenimi otroci. — V Ljubljani je preminula včeraj ga. Tončka Vranova, rojena Ormekova, soproga zvančnika drž. železnice Pogreb ob 3. t. m. ob 16. iz javne bolnice. Pokojnica zapušta soproga, enega sina in hčerko. — V Sodražici je v starosti 42 let zatisnila očja ga. Marija Oberstarjeva rojena Kozinova, soproga veleuglednega industrija v Sodražici. Pokojnica, ki je bila agilna članica Sokola in kumica gasilskemu praporu, je bila splošno priljubljena gospa. Pogreb blage pokojnice bo jutri ob 15. — V Mariboru je preminula v 64 letu starosti ga. Frančiška Webrova, rojena Skazova, soproga nadučitelja v p. g. Valentina Webra. Blaga pokojnica zapušta poleg soproga sedem otrok. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše sožalje!

Danes velefilm s spremljevanjem glasovnih efektov!!! Triumf tehnike! Triumf režije! Triumf umetnosti! Kino »DVOR« Tel. 2730

• **Hči poslanika Baluždžica umrla zaradi zastrupitve.** V bolnici sv. Roka v Budimpešti je predvčeršnjim umrla hči našega poslanika v Berlinu g. Baluždžica v starosti 21 let. Poročila se je nedavno s filmskim režiserjem Robertom Fliekom, ki je zaposlen pri Ufi v Berlinu, a se je nedavno nastanil začasno v Budimpešti. Ko je bila gospa sama, si je napravila guljaž in ga zavžila. Kmalu nato ji je postalo slabo. Prepeljali so jo v bolnico, kjer je po težkem trpljenju umrla. Mlada gospa se je baje zastrupila z mesom.

• **Smrt našega rojaka v Ameriki.** V Pittsburghu v Zedinjenih državah Severne Amerike je 27. decembra lanskega leta umrl zdravnik jugoslovenske dobrodelne unije dr. Josip Grahek v starosti 44 let. Dr. Grahek je bil rojen v Calumetu. Njegov oče je bil eden najstarejših članov te stare slovenske naselbine, rojen v Črnomlju. Pokojni dr. Grahek je absolvirao svoje študije v Chicagu, odkoder se je preselil v Pittsburgh, kjer je bil vsa leta aktiven v slovenskem in hrvatskem društvenem življenju.

• **Naša tobačna produkcija.** Kakor objavlja uprava monopolov, je v naši državi osem tovarov za predelavo tobaka z letno kapaciteto 8.635.941 kg tobaka. Predelalo se je tobaka za smotke 217.691 kg, za cigarete 2.687.832 kg v tobak za pušenje 5.573.185 kilogramov, v tobak za pipo 150.430 kg, v tobak za nosljanje 4037 kg in za tobačni ekstrakt 1046 kg. Dnevna kapaciteta znaša približno 165.000 cigaret.

• **Prijetno vreme v Dalmaciji.** Po vestih iz Dubrovnika je v južni Dalmaciji zavladalo solčno vreme s prijetno temperaturo in lahkim severnim vetrom. Promet na morju je zopet normalen.

• **Novi paroh pravoslavne občine na Dunaju.** Dolžnosti paroha pravoslavne cerkve občine na Dunaju prevzame namesto prote Bogdana Petrovića dosedanj paroh v Novem Sadu Steva Popović.

• **Izselencem, ki so namenjeni v Belgijo,** so nevarni brezvestni agenti, ki jih vabijo v nekatere rudnike z obilnimi dnevnimi mezdami od 35 do 60 frankov. Delavci, ki so se dali pregovoriti, so bili v Belgiji silno razočarani. Mezde so tako nizke, da ne morejo

ZA VSE V KUHINJI

Vedno je v svojem elementu, snaži in čisti vse in ne samo v kuhinji temveč po celi hiši: Lesene stene, pečnice, tla, posodo, jedilni pribor, okna, vse kovine itd. Sicer Vam ne prihrani vso čiščenje v stanovanju, vendar pa Vam neprimerno olajšuje delo. Malo Vima na vlažni krpi zadostuje — in Vaša kuhinja se blešči čisto.

VIM
SNAŽI VSE! Proizvod tovarne Lux.

rejo z njimi niti izhajati, kaj šele, da bi pomagali svojim rodbinom. To pa še ni vse. Nekateri podjetniki jemljejo najetim tujim delavcem celo potne liste, da bi jim tako onemogočili odhod iz težke, slabo plačane službe. Naše poslaništvo dobiva od jugoslovanskih delavcev v Belgiji mnogo pritožb zaradi krutega izkoriščanja in prošnje za pomoč.

• **Novi razredi slovenskih ljudskih šol.** Po sklepu prosvetnega ministrstva se je otvorilo nar. novih razredov na ljudskih šolah v Sloveniji. Ljudska šola v Mekinjah pri Kamniku dobi tretji, ona v Cezanovcih pri Ljutomeru pa četrti razred.

• **Mojstrana na višku zimse sezije!** Velike priprave za jutrišnje smuško tekmo Gorenjske sokolske župe so dokončane. Število tekmovalcev bo preko 50 članov in 30 naraščajnikov. Udeležba občinstva bo najbrže ogromna, ker je v splošno mnogo zanimanja za to lepo prireditev.

Senzacija Ljubljane!

WINGS

• **Nov slovenski list v Ameriki.** V Milwaukee v državi Wisconsin v Severni Ameriki je začel prošli mesec izhajati tednik »Jugoslovanski Obzor«, socialno glasilo tamkajšnje jugoslovenske dobrodelne unije »Sloga«. Lastnik in urednik lista je rojak Frank Rado Staut, ki se je priselil iz Clevelanda. Staut je rodom iz Rečice v Savinjski dolini, izšolal pa se je v Ljubljani, kjer je deloval dolgo časa pri »Slovenskem Narodu«. List se bo boril za napredne ideje in bo posvečal posebno pozornost delavskemu pokretu.

• **Vprašanje prehrane v primorsko-krajiški oblasti.** Ker prehranitveno vprašanje v siromašnih krajih primorsko-krajiške oblasti zahteva nujno od pomoči, se je veliki župan Kučič podal včeraj na informativno potovanje po vsej županiji, da se osebno prepriča, kje je hitra pomoč najbolj potrebna in v kakih oblikah. Posebno težko je po došlih poročilih stanje v Liki, kjer je sneg prekinil skoro ves promet in je torej možnost zasluzka skoro izključena.

• **Kredit za asanacijska dela v Sloveniji.** Vsoto 1.700.000 dinarjev bo prejel Higijenski zavod v Ljubljani od ministrstva za narodno zdravje za asanacijska dela v letošnjem letu za one kraje, ki so bili prizadeti od suše.

• **Vodovodne naprave v Sloveniji.** Letošnje pomlad se bo pričel graditi s pomočjo Higijenskega zavoda v Ljubljani vodovod v Velikem Kalu na Dolenjskem. V povojnih letih sta se pojavili v tem kraju že dve epidemiji, griza in trebušni tazar, čemur je vzrok slaba voda. Obe epidemiji sta zahtevali človeške žrtve zato je že skrajni čas, da se prebivalstvo preskrbi z dobro vodo. Lansko leto je bilo vloženo pri Higijenskem zavodu štirideset prošenj za vodovodne

naprave iz vseh krajev Slovenije. Najpotrebnejšim bo Higijenski zavod podelil podporo v materialu, kolikor bo kreditov v te svrhe.

• **»Zdravje« v novem letu.** Pravkar je izšla prva letošnja številka zdravstvenopomočnega lista »Zdravje«, ki ga ureljeta dr. Ivo Pirce ilustrira pa slikar-grafik Justin. Na prvem mestu je objavljen članek »Naš list v letu 1929«, v katerem javlja uredništvo, da bo list prinašal, kar je potrebno, da se čimbolj razširi nauk o zdravju in higijeni. Obravnavalo bo »Zdravje« vse, kar bi utegnilo pomagati našemu ljudstvu k ohranjanju njegovega zdravja in odvrti nečestih bolezni, ki mu jemljejo kruh in zemljo ga tirajo v obup in ubožstvo. »Zdravje« ima odsele še posebno prilogo »Glasnik higijenskih ustanov v Sloveniji« iz bogate vsebine te številke omenjamo zlasti poljudno razpravo »Influenca ali gripa« iz peresa urednika dr. I. Pirca. »Malobesed o velikih boleznih« (dr. B. Pirce), »O zobnih nadomestilih« (dr. Loize Brenčič), »Blodnje umobolnih« (dr. Fr. Göstl), »Navodilo za uporabo patentiranih zdravil«, »Ce bolji uho?«, »Bolnišnica za revmatične«, in »Ploščati podplat« — nova ljudska bolezen. »Zdravje« izhaja sredi vsakega meseca v Ljubljani (Higijenski zavod) in stane celoletno 30 Din.

Ia v ledrama je osvečena mlad m orlom zraka katerih krila so za vedn. omahnila in klo-nala!
Velikanski uspeh včerajšnje premijere!
Dane ob 1/2, 3/4, 5/6, 6/7, 7/8, 8/9, 9/10
Cene zvi ane!
Telefon 2730. Kino »DVOR«.

• **Zopet žepna tatvina v vlaku.** V noči na 29. pr. m. je neznan žepar okradel v potniškem vlaku št. 628, med postajami Savski Marof—Zidani most Marjlo Rozmanovo iz Rincetovega grabna. Rozmanova je v vlaku za hip zadremala, kar pa je že izrabil spreten žepar ter ji izmaknil denarnico z 250 Din gotovine ter raznimi listinami.

• **Sokolsko društvo v Ormožu** bo priredilo v soboto 9. februarja v prostorih hotela Rajh v Ormožu plesno zabavo, združeno z maskarado. Vstopnina za osebo 10 dinarjev, za družino 15 Din. Začetek ob 20. uri. Za obilen obisk se priporočamo. Starešinstvo.

• **Šentjakovski gledališki oder** gostuje danes, v soboto v Škofji Loki z igro »Bunburic«.

• **Jugoslovanska pevka zveza (Ljubljanska župa).** Včlanjene zbere obveščamo, da je preložen župni koncert na željo društva na 7. marca t. l. Kdaj bo letni občni zbor, bomo sporočili v okrožnici. Odbor.

• **Izpraznjeni sta mesti starešine** pri poštah Trbovlje 2 (IV. r.) in Nova vas pri Rakeku (IV. r.). Prosilci naj predložijo s 5 Din kolkovano prošnjo direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani.

• **Silna pocenitev oblačilnih potrebščin.** Tvrda H. Sinkovec nasl. K. Soss naznanja z današnjim oglasom svojo inventurno prodajo, za katero priliko je znižala ceno ne-

Deci in odraslim

nudijo najjačšo hrano in najsigurnejši način za ohranitev zdrav-

ja 2 — 3 žličice Ovomalt'ne za dopoldne in južno.

Iz življenja in sveta

Zimska žetev.

Ponekod led ni stvar brez veljave. Na sliki vidimo, kako sekajo na Danskem velike plošče ledu iz zamrznjenih voda, da jih potem shranijo v hladilnice za poletni čas.

Smrt ni nespremenljiv zakon?

Stara tradicija veli, da traja človeško življenje 70 let. Moderna znanost je drugačnega naziranja in pravi, da živi današnji človek lahko nemoteno do 80. leta. V doglednem času se bo tudi ta številka povečala.

Sir Ronald Ross, znani angleški raziskovalec, je pred kratkim izjavil, da je znanost v zadnjih 80 letih podarila človeku 20 let življenja.

Pred 80 leti je trajalo povprečno (povdarjamo: povprečno) človeško življenje 34 let 9 mesecev, danes pa 53 let 9 mesecev. To je v prvi vrsti zasluga neumornega raziskovalnega dela in skrbnejšega zdravljenja ter zabra- njevanja bolezni.

Pomlajevalni poskusi ne igrajo pri tem velike vloge.

Uspehi Voronova in prof. Steinacha so le epizoda v splošnem napredovanju znanosti. Sami zase povprečnega življenjskega števila ne bi dosti spremenili. Neki ameriški zdravnik je dejal Ronaldu Rossu,

da bi morali biti ljudje prav za prav neumrljivi.

Nihče ne more vedeti, kakšna prese- nečenja nas čakajo, kako dolgo bomo lahko živeli, ko se osvobodimo smrtnosti bacičlov.

Bacili povzročajo večino smrti.

Malto ljudi umre na starostnem oslab- ljenju, takšne bolezni prav za prav ni. Tudi starost povzroča le zunanji vpli- vi, ki jih vseh še niti ne poznamo. Pod temi vplivi odmirajo stanice našega te- lesa.

Dr. Carrell, najboljši francoski ki- rurg in vodja Rockefellerjevega zavo- da, je proučeval vprašanje stanic. Pri- šel je do zaključka, da ni njihova smrt prav nič nujna. Stanice se obnavljajo neprestano, vsak človek se vsakih 7 let tako rekoč prerodi. Toda v neki starostni dobi, pri 30 letih in pri neka- terih šele v 60. letu, se ta proces za- čenja ustavljati. Telo polagoma raz- pada.

Končnega vzroka temu razpadu ne vemo.

Vemo samo, da nekaj neznanega ustvar- ja v njih strupene snovi, ki jih zamo- rijo ali vsaj oslabijo. Telo podleže po- tem z lahkoto različnim, zlasti pa in- fekcijskim boleznim. Vemo pa tudi to, da je

razpadanje mogoče omejiti ali celo zadržati.

S pomočjo nekega določenega življen- skega reda ali pa z različnimi zdravilni- mi, ohranjevalnimi in pomlajevalnimi procesi, ki so jih odkrili v zadnjih časih.

Prof. Carrell je izrezal kos organske- ga tkaniča in ga je ohranil v določeni solni raztopini pri življenju. To tkanič- je živi še danes v njegovem laborato- riju, kakor da je še vedno v celotnem organizmu. Vzel je srce petelina in ga zvezal s tem živim odrezkom. Srce, izrezano srce, je oživelo in živi še da-

nes ter oddaja in sprejema vase umet- no kri s pomočjo umetnega žilnega si- stema. To traja že nekoliko let.

Gre samo za to, da bi te umetne la- boratorijske uspehe prenesli v prakso samo in da bi jih izkoristili predvsem na človeku samem. Dr. Doppler na Du- naju je pred kratkim naznanil, da je našel metodo za obnovo krvnih vo- dov. Človeku vbrizgne neko tekočino, ki deluje proti razpadanju celic in člo- veka se obnovi.

Toda vsi ti in nešteti uspehi so še premladi, da bi mogli o njih povedati končno besedo. Ne vemo, če smo že dosegli pravo metodo, ki bo v svojem nadaljnjem razvoju zapovedala smrti umik. Vemo le to, da živi človek dan- danes po zaslugi znanosti lahko 80— 85 let in da bo v sto letih starost 150 let nekaj normalnega. Tega ne pravi kakšen fantastičen sanjač, temveč vo- dja Pasteurjevega zavoda v Parizu.

»Nadvojvoda« Oton, sin pokojnega avstrijskega cesarja Karla bo baše oklican za madžarskega kralja. Tako trdijo vsaj madžarski legitimisti.

6 gr radija za švedske znanstvene in medicinske zavode

Ko je švedsko ljudstvo lansko leto poklonilo svojemu kralju Gustavu V. ob njegovi 70 letnici 5 milijonov švedskih kron kot narodni dar, so listi poročali, da je visoki obdarovanec to vsoto namenil znanstvenim in dobrotelnim svr- ham. Sedaj poročajo, da je za 1.130.000 kron kupil 6 g radija. Strokovnjaki so v štokholmskem radijskem zavodu baš zaposleni z merjenjem in tehtanjem dragocene snovi v obliki 9 g radijevega sulfata, ki vsebuje tistih 6 g čistega ra- dija in ki je najboljša in najpraktičnejša mešanica v radijski trgovini. Ta sulfat je razdeljen na veliko število hermetič- no zaprtih steklenih cevč, ki vsebujejo vsaka po 50 mg čistega radija, po več cevč skupaj je zaprtih v svinčene skr- injice, a vse te skrinjice spet v večjo skrinjo. Ves tovor tehta približno 1000 kilogramov. Ta razdelitev in način shrambe sta potrebna za to, da se ob- varujejo manipulant pred nevarnimi izžarevanji najdražje snovi na svetu.

P okončanem tehtanju razdelile vsi zalogo na razne znanstvene in medi- cinske zavode po švedski deželi, kjer bo služila v prvi vrsti boju proti raku.

Ali sme nositi frančiškan platneno spodnjo obleko?

Pred okrožnim sodiščem dunajskega Josefstadta se vrši zanimiv proces, ki se ne bavi nič manj nego z vprašanjem, ali smejo člani frančiškanskega reda nositi in kupovati platneno perilo ali ne. Neki B.

kaplan v Bihaču v Bosni,

je sklenil z agentom dunajske tvrde Schipper pogodbo, po kateri bi prejel od tvrde za 9000 Din platneno pe- rilo po meri. Čez nekaj časa pa je na- ročilo preklical in izjavil, da mu je vse- eno, če obdrži tvrda naplachi 1000 dinarjev. Tvrda pa mu je naročeno spodnjo obleko poslala in ko je ni ho- tel prevzeti, ga je tožila za izplačilo vseh 9000 Din.

Na razpravi je zastopal kaplana biv- ši predsednik okrožnega sodišča v Bi- haču Karel Schön, ki je navedel, da kaplan

ne sme nositi takega perila, ker je frančiškanec.

Menihi tega reda so primorani po svojih statutih nositi perilo iz najdebe- lješe žaklijevine, razen če nimajo po- sebnega dovoljenja za platneno perilo — ki ga kaplan ni imel; razen tega pa ne smejo isto tako po statutih imeti nobenega imetja in zato ne morejo prevzemati civilnopravnih obveznosti, z drugimi besedami: ne morejo skle- pati veljavnih kupčijskih pogodb.

Zastopnik tožeče tvrde pa je ugo- varjal, da

statuti zasebne družbe, kakršna je frančiškanski red, pravno ne mo- rejo omejevati akcijske svobode njenih članov

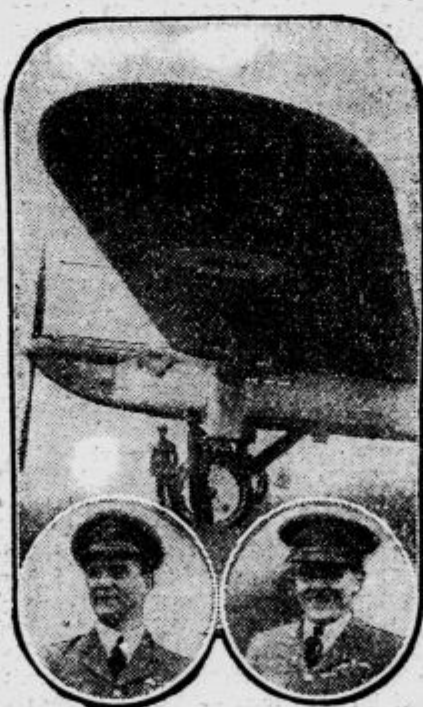
Tudi menih si lahko naroči kakršno- koli blago, n. pr. že s to motivacijo, da se preskrbi za eventualni izstop ali iz- ključitev iz svojega reda. Če pa sam ne sme nositi platnena blaga, ga la- hko podari komurkoli. Naročila so seve- da v vseh slučajih veljavna.

Trgovska svoboda bi bila ogražena, če bi moral trgovec pred sklepom pogodbe študirati šele statute kak- šnega meniškega reda.

Sodišče je dalo zastopniku tvrde prav!

Žena usmrtila svojega moža zaradi brkov

Madame Godin, žena znanega odvet- nika v Clermont-Ferrandu, je mora'a pred porotnike, ker je ustrelila svojega moža. Odvetnik si je bil obрил brke, ne da bi jo vprašal za dovoljenje. Baš je vstal od kosila, da bi se odpravil v pi- sarno, ko je stopila v sobo žena s sa- mokresom v roki in zavpila: »Ne smeš ven! — »Streljaj, če ti je všeč.« je mirno odvrnil monsieur Godin. In žena ga je nemudoma usmrtila s kroglo v glavo.

Enokrovnik »Tajnos«

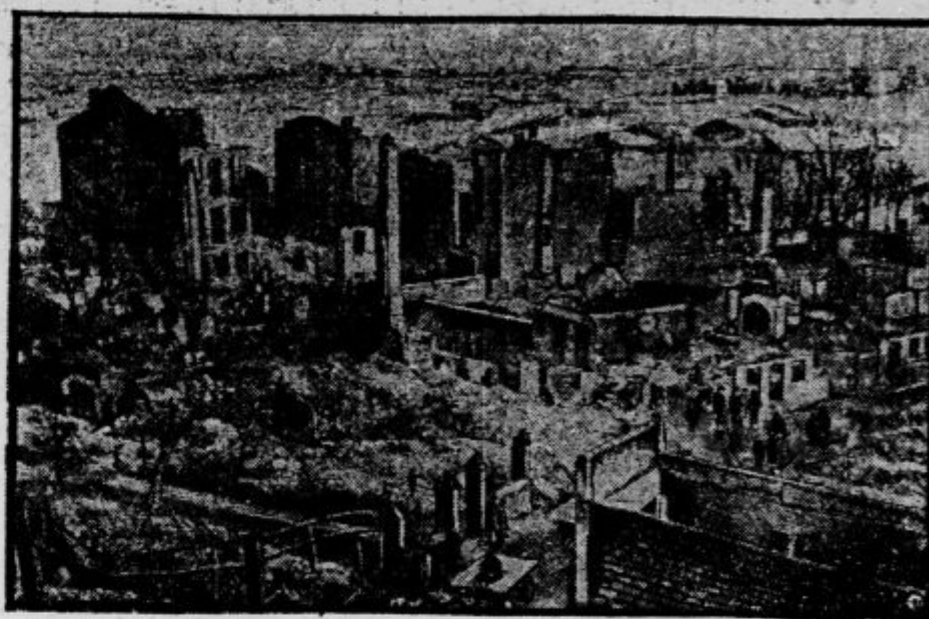
Na Angleškem so dovršili nov orlaški monoplan (30 m krilne razporeditve), čigar konstrukcijske in druge podrobnosti so tako prikrivali, da nosi s polno pravico ime »Tajnos«. Baje lahko vztraja 3 dni v zraku in preleti progo London—Kapsko mesto brez pristanka. Na sliki sprednji del orla- ka, spodaj pilot Arthur Jones-Williams (na levi) in navigator Victor Eric (na desni).

Smrt graditelja simplonskega predora

V Monakovem je povozil avto 73- letnega inženjerja prof. dr. h. c. Konra- rada Pressla. Bil je znan železniški in- ženjer in strokovnjak za gradbo predo- rov. Kot takšen je zavzemal vodno me- sto pri gradbi simplonskega predora in je edini preživel vodilne osebnosti, ki so izvršile to velikansko delo.

Razmere v poljski poboljševal- nici

Pred varšavskim sodiščem se je pri- čela razprava proti ravnatelju in dru- gim nastavljenim mladim poboljševal- nicam v Stuzienicah. Obtoženi so, da so zaprti mladino na strahovit način mučili, tako da je 20 fantov na ranah umrlo, številni drugi pa so odnesli tež- ke telesne poškodbe, ki se jim bodo poznale vse življenje.

Nov požar v Carigradu.

Stari carigradski predeli so radi svojih ozkih ulic in deloma lesenih hiš v večni nevarnosti pred katastrofalnimi požari. Te dni je zgorel velik del grškega predmestja Tairaia, ki je naseljen večinoma z ubožnim ljudstvom. Slika nam kaže ostanke tega predmestja.

Mati prodala svojo hčer iz ljubosumnosti

Orožniki v madžarskem kraju Ujsza- gu so aretirali kmetovalca Pavla He- gedüsa, neko Pavlo Tothovo, ki je ži- vela z njim v divjem zakonu, in kmeč- kega fanta Turoczyja. Hegedüs je lazil za 13 letno hčerjo Tothove. Njegovi pri- ležnici to ni bilo všeč in da se iznebi svoje konkurentke, jo je prodala za stot pšenice Turoczyju. Čez leto dni je dekletce zaradi umetnega splava, ka- terega ji je povzročila nje lastna mati, umrlo. Anonimno pismo je razkrilo oblastim ta strašni slučaj moralne po- kvarjenosti in podivjanosti.

Zora vodo

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20. kot za zdravje popol- noma neškodljiva. Uspeh sigurne in trajne. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb

Duga ulica 32.

Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivnicam in trgovinam mešanega blaga damo v komisijo.

Fantastična rešitev letalca iz gorečega aeroplana

Poročnik Haddon je preizkušal novo letalo nad letališčem Wright Field Day- tonom v Ohiju. V višini 9600 m, kjer je vladala temperatura 60 stopinj pod ničlo, je izgubil zavest. Letalo je začelo padati. V višini 6600 m se je vnelo za- radi motornega defekta, baš ko se je letalec prebudil iz nevarne omedlevice. Padlo je na 1000 m. Ko je videl, da ni drugačne rešitve, je skočil Haddon s padalom iz njega. Pripel je na tla in odnesel le neznatne praske.

Še vedno Konnersreuth

Na Tirolskem so organizirali roma- rski potovanja v Konnersreuth, domo- vinsko občino Terezije Neumannove. Z odločilne cerkvene strani pa so se tem romanjem uprli, češ da ni Konners- reuth noben romarski kraj in Neuman- nova nobena cerkvena priznana svet- nica.

Za koliko se človek v starosti skrči

Belgijski učenjak dr. Quetelet je iz- dal publikacijo, v kateri obravnava svoja dolgoletna izkustva o krčenju človeške postave na stara leta. Nje- gove ugotovitve pravijo:

Od 30. do 40. leta ostane človek v dolžini neizpremenjen. Potem se telo začne krčiti. Ta proces traja od 40. do 50. leta. V tem času se človek skrči za 10 mm. Od 50. do 60. leta se proces nadaljuje v hitrejšem tempu. Člove- ško telo se skrči za novih 35 mm. Od 60. do 70. leta se postava skrči zopet za 16 mm, od 70. do 80. pa še za novih 10 mm, samo med 80. in 90. letom osta- ne človek tako velik kakor je bil, ali pa se skrči za čisto neznatno mero. Povprečno se torej človek na svoja stara leta skrči za 71 mm.

Kačji strup proti padavici

Iz Južne Afrike poročajo, da se je posrečilo vodji kačjega gojišča v Portu Elizabethu pridelati iz kačjega strupa učinkovito sredstvo proti padavici (epi- lepsiji). V kratkem času bodo uvedli no- vo lečilo v splošno zdravilno prakso.

Šahovski turnir na 2000 km razdalje

Med Londonom in Newyorkom se vr- ši tačas mednarodni šahovski turnir. Čigar udeleženci sedijo deloma v pr- vem, deloma v drugem mestu. Vsako potezo si medsebojno sporočijo po pod- morskem brzojavnem vodu. Vodilna ša- hovska kluba obeh mest sta se domeni- la, da bosta odslej vsako leto priredila takšen turnir.

Cestna železnica in avtobus

Med divjim snežnim viharjem se je pripetila v ameriškem mestu Pittsbu- ru strašna nesreča. Na nekem križišču je zavožil stroj cestne železnice v neki avtobus. Sunek je bil tako silen, da je vrgel avtobus v jarek, a cestna želez- nica je skočila s tira in padla na av- tobus. Tega je popolnoma razbilo. Iz- pod razvalin so potegnili nad 20 mrt- vih oseb, več jih je bilo ranjenih. Voz- nik avtobusa, ki je ostal po čudnem naključju živ, je izjavil, da ga je bil sneg oslepil, tako da ni videl električ- nega voza.

BOLEZNI

kot

HRIPA

izpodjedajo življenjsko telesno moč. Tudi pri najboljši negi in naj- večji pažnji je še vedno potrebno dajati bolniku in rekonvalescentu lahko prebavljivo, osobito dobro hrano, ki dviga odpornost telesa, obnavlja izgubljeno moč ter je v stanu, da znova okrepi oslabljeni organizem.

To se najlažje doseže z

OVOMALTINE

Dajte bolnikom 2—3 žličice Ovomaltine za dopoldne in južino in povrnil jim boste v kratkem času zdravje in svežost. Dobiva se povsod!

Zahtevajte brezplačni vzorec, pozivajoč se na ta list, pri

Dr. A. WANDER-U. D. D., ZAGREB

Po Cooganovem vzgledu

Evropska turneja Jackleja Coogana je opogumila to, v Ameriki zelo znano skupino filmačih otrok, da bo obiskala najprej angleško in potem evropski kontinent.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Capablanca, prejšnji prvak sveta, je po katastrofi jeseni leta 1927 postal filozof. Seveda išče pred vsem vzroke, ki so doveli do zmage Aljehina. V sebi krivde ne najde, v Aljehinu je videti neč, torej je kriv — šah sam.

Capablanca pravi, da je šah preenostaven, da med mojstri prvega reda ne more biti druge odločitve kot remis. On bi rad povečal šahovnico na 100 polj in pomnožil zato tudi figure.

Seveda je vse to humbug. Šmešno je šahu očitati preveliko enostavnost. Čitatelji te šahovske rubrike so imeli že prilike dovoli, občudovati globoko vsebino tudi zelo enostavnih pozicij z majhnim številom figur. Saj ni res, da vodilni mojstri svoje partije popolnoma obvladujejo. Kolikokrat pride v važnih igrah do absolutno nepreglednih zapletenosti, kolikokrat partija obema igralcema, kakor pravimo, uide. Saj ni res, da je vse, kar se igra točno preračunjeno. Baš veliki mojstri zaupajo svojemu finemu smislu za pozicije in zato sploh ne računajo.

Med partijami božičnega dvoboja Bogoljubov-Euwe, ki je bil odigran po raznih holandskih mestih, sem našel sledečo jako interesantno igro, ki je končala z remisom. Ali ima torej Capablanca vseeno prav? Prav gotovo ne. Baš ta partija kaže jasno, kako niha tehnična igra nesigurno sem in tja. Tako Bogoljubov kakor Euwe prideta do napada. Oba se nadejata zmage. Oba z vso pravico, najprej Bogoljubov, kasneje Euwe. Na koncu, v zelo mučni poziciji najde Bogoljubov rešitev.

Partija, igrana med dvema zelo znanima velmožama, pobija s svojo živo vsebino energično Capablancino tezo. Kaže nam pravo lepoto, da je šahovska partija resen in pristen boj, da je skoz in skoz nesigurna, kakor vsak pravi boj in da je šahovnica prav zadostno velika. Poglejmo!

Beli: E. Euwe
Črni: B. Bogoljubov

Igrano 3. januarja 1929.

1. d2—d4 d7—d5

Hipermoderna obramba 1.)... Sg8—f6 se zadnji čas bolj in bolj umika stari potezi, ki vodi do damskega gambita.

2.) c2—c4 c7—c6

3.) Sb1—c3 Sg8—f6

4.) Lc1—g5 Sb8—d7

5.) e2—e3

Teh prvih 5 potez najdemo v večini igrah klasične dobe.

6.) a2—a3 c7—c6

Pillsbury, najinteresnejši igralec klasične dobe je s to potezo pripravil izpad črne dame na a5. Kasneje je njegova varianta došla svoje definitivno ime po kopalnici Cambridge Springs, kjer je leta 1904 bil veliki turnir.

7.) Lf1—e2 Sg8—f6

8.) Lg5—e7 Dd8—e7

9.) Dd1—e2 f7—f5

Črni je utrdil svojega skakača na važnem polju e4 in stoji zato zelo dobro.

10.) Lf1—e2 O—O

11.) O—O Tf8—f6

S to potezo pričnjen napad črnega na rošadno pozicijo belega kralja.

12.) Sf3—e5 Sd7—e5

13.) d4—e5 Tf6—h6

14.) g2—g3

Beli ne sme čakati na potezo Dd7—h4. Imel bi potem samo odgovor 15.) h2—h3, kakor bi črni z velikim uspehom žurjal s svojim g—kmetom. Dokler kralji kmet ne potegne, je tak bajonetni napad nasprotnika brez moči. Ni odveč, če tudi pri tej priliki svarim pred nepotrebnimi potezi s krajini kmeti.

14.) — — — — — Lc8—d7

15.) f2—f3 Se4—g3?

Prva kriza partije. Brez računa, samo po svojem pozicijskem čutu žrtvuje Bogoljubov skakača. Res je sicer da dobi 3 kmete zanj. Toda navadno je to premalo, če protivnik napad odbije.

16.) h2—g3 Dc7—g5

Na 16.) — — — — — Th6—h3 pride 17.) Kgl

—f2! Th3—g3 18.) Tf1—g1 in beli kralj se reši.

17.) Kgl—g2 Th6—g6

18.) g3—g4 Dg5—e3

19.) f3—f4

S to fino potezo pride beli do protinapada.

19.) — — — — — f5—g4

20.) Dc2—d3 Dc3—b6

Črni čuti, da materialna kompozicija za izgubljenega skakača ni dovoljna, zato tudi ne menja.

21.) b2—b4 Ta8—f8

22.) c4—c5 Db6—d8

23.) Dd3—g3 h7—h5

Črni se mora oklepati svojih treh kmetov.

24.) Tf1—h1 Tg6—h6

25.) Ta1—f1 b7—b6!

Jasno je, da črni ne more čakati prekrižanih rok na napad nasprotnika, ki bo očitno vidno prodiral z f-kmetom. Akcija na daminem krilu je edina šansa črne.

26.) Dg3—h4 Dd8—a8

27.) Lc2—d3 a7—a5!

28.) Dh4—g5 Ld7—e8

Zopet mora črni držati svoje kmete.

29.) Tf1—a1

Akcija črne na daminem krilu že izsiljuje protiukrepe.

29.) — — — — — Da8—b8

30.) b4—x5

Tu bi bil Euwe moral igrati Th1—b1 in s tem definitivno zapreti pozicijo na tem krilu. Sebe potem bi mogel mirno prodirati proti črnemu kralju. Sedaj pa Bogoljubov spretno pripravi rešilni udar.

30.) — — — — — b6—b5!

31.) Sc3—e2 Db8—a7

32.) Se2—g3 Da7—c5

33.) f4—f5

Zadnje tri poteze sta oba nasprotnika odigrala, ne brigajoč se drug za drugega. Euwe ima sedaj napad, ki izgleda silno jak. Bogoljubov pa je baš s svojimi potezi skrbel za rešitev.

33.) — — — — — b6—b5!

34.) Th1—h4! Db8—a7

Bli na žalost ne sme igrati, kakor nam ravno. 34.) f5—f6. Sledilo bi namreč 34.) — — — — — h4—h3! 35.) Kgl—f1 Th6

x f6!! in črni pride do zmagovitega napada.

Črna dama opazuje pa ne samo polje f2, temveč tudi polje e3

34.) — — — — — Th6—h4

35.) f5—f6

Se en poskus. Na 35.) Dg5—h4 vdere črna dama na e3

35.) — — — — — Th4—h2+!

36.) Kgl—h2 Dc5—f2+

in dama šahira večno na poljih f2 in f3. Remis.

Radio

Izveček iz programov

LJUBLJANA (577 m kw). ZAGREB (309 m 0,7 kw). PRAGA (349 m 5 kw). BRNO (441 m 3 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). BERLIN (484 m kw). FRANKFURT (428 m kw). LANGENBERG (469 m 20 kw). STUTTGART (380 kw). DUNAJ (517 m 15 kw). LONDON (Davenport 1604 m 25 kw). RIM (448 m 12 kw). BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw). STOCKHOLM (Motala 1380 m 30 kw).

Nedelja, 3. februarja.

LJUBLJANA. 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 10.30: Osvetovanje in delovanje združenih elektrarn. (Ing. Dietrich). — 11: Koncert radio kvarleta. — 12: Napoved časa. — 15: Sege in običaji koroških Slovencev. — 15.30: Kvarlet «Ljubljana» poje koroške narodne pesmi. — 16: Moji planinski spomini. (Prof. Makar). — 16.30: Slovensko dekle v narodni pesmi; (2 trompeti s klavirjem). — 20: Operni dvospevi ge. Ribičeve in gosp. Banovca. — Koncert radio - orkestra. — 22: Poročila in napoved časa. — ZAGREB. 11.30: Dopoldanski koncert. — 17: Koncert plesne glasbe. — 20.35: Violinski koncert Albertini Ferrari. — 22: Koncert lahke večerne glasbe. — PRAGA. 16.30: Prenos iz Bratislave: koncert tamburškega zbora. — 18: Vesele pesmi. — 19.30: Simfonični koncert orkestra. — 21.30: Stari češki pesmi. — 22.20: Prenos iz Bratislave: ciganska godba. — BRNO. 16.30: Prenos koncerta iz Bratislave. — 18: Pevski koncert. — 19.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — 22.20: Ciganska godba iz Bratislave. — VARŠAVA. 12.10: Prenos koncerta iz filharmonije. — 15.15: Simfonični koncert. — 18.20: Polju-

den koncert orkestra. — 20.30: Prenos večernega koncerta iz Krakova. — 22.30: Lahka godba. — DUNAJ. 10.30: Koncert na orgle. — 11: Prenos iz stolnice v St. Pölten: Lisztova «Missa Choralis». — 12: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 15.30: Koncert ženskega simfoničnega orkestra. — 19.05: Komorna glasba. — 20.05: Dramski večer. — Lahka glasba. — BERLIN. 16.30: Lahka glasba. — 20: Zabaven večer — Lahka glasba. — FRANKFURT. 17.11: Prenos iz Mainza: «Karneval». — Koncert lahke glasbe. — LANGENBERG. 16.30: Popoldanski koncert. — 20: Corneliusova komična opera «Bagdadski brivci». — Lahka godba. — STUTTGART. 13.30: Odlomki iz nemških oper. — 17.11: Program iz Frankfurta. — 20: Koncert orkestra in solistov. — 22.30: Zabaven koncert. — 24: Prenos sportne prireditve. — TOULOUSE. 21.30: Večerni koncert orkestra in solistov. — BUDIMPEŠTA. 12.15: Simfonični koncert orkestra. — 17.25: Orkestralni koncert lahke glasbe. — 19: Pevski koncert s cigansko godbo. — 20: Orkestralni koncert večne kapele. — 21.30: Izbrane gramofonske plošče. — 22.30: Ciganska godba. — LONDON. 18.45: Bachova kantata. — 9.30: Prenos večerice. — 22.05: Orkestralni koncert. — RIM. 17.20: Popoldanski koncert. — 20.45: Koncert instrumentalne in lirčne glasbe. — STOCKHOLM. 20.40: Webrova klavirska sonata. — 12.40: Koncert orkestra in solistov.

Ponedeljek, 4. februarja.

LJUBLJANA. 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa in reprodukcijska glasba. — 13.30: Stanje vode in borzne vesti. — 17: Koncert radio - orkestra. — 18.30: Čestitica. — 19: Francoščina. — 19.30: Zdravstveno predavanje. — 20: Orkestralni koncert blejskega letoviškega orkestra iz leta 1927. — 22: Napoved časa in poročila. ZAGREB. 13.15: Reprodukcijska glasba. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20.30: Prosto za prenos iz Berlina. — PRAGA. 19.05: Slovenski program iz Bratislave. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Berlina. — BRNO. 19.05: Prenos slovaškega programa iz Bratislave. — 19.55: Koncert veselih pesmi in duetov. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Berlina. — VARŠAVA. 17.55: Popoldanski koncert lahke glasbe. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Berlina. — Godba za ples. — DUNAJ. 11: Koncert kvarleta. — 16: Popoldanski koncert. — 20.05: Pevski večer. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Berlina. — Orkestralni koncert lahke glasbe. — BERLIN. 16.30: Orkestralni koncert lahke glasbe. — 20.30: Mednarodni orkestralni koncert. (Skladatelj: Flotow, Volkmann, Hummerdinck Mendelssohn - Bartoldy). — 22.30: Godba za ples. — FRANKFURT. 16.35: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 20.15: Prenos simfoničnega koncerta iz Stuttgarta. — LANGENBERG. 17.45: Večerni koncert. — 20: Orkestralni koncert. — 21: Literarni večer in koncert starejših komorne glasbe. — Lahka glasba. — STUTTGART. 16.35: Popoldanski koncert. — 20.15: Simfonični koncert filharmonijske orkestra: Ruska glasba. — TOULOUSE. 21.30: Večerni koncert orkestra in solistov. — BUDIMPEŠTA. 9.15: Dopoldanski koncert. — 12.20: Koncert komorne tria. — 17.40: Popoldanski koncert. — 19.30: Prenos orkestralnega koncerta s konservatorija. — 20.30: Izmenjava programa med Varšavo in Budimpešto. — LONDON. 20.25: Koncert francoske glasbe. — 20.45: Kabaretni večer. — 22.40: Koncert moderne muzike. — 23.40: Klavirski koncert. — RIM. 17.30: Prenos koncerta iz filharmonije. — 20.45: Koncert večere glasbe. — STOCKHOLM. 18.30: Orkestralni koncert lahke glasbe. — 20: Prenos iz kraljevega gledališča: Bizetova opera «Carmen».

Torek, 5. februarja.

LJUBLJANA. 12.30: Reprodukcijska glasba. — 13: Napoved časa in reprodukcijska glasba. — 13.30: Stanje vode in borzne vesti. — 17: Koncert radio - orkestra. — 18.30: Zima in zimski turizem. (Pavel Kunaver). — 19: Nemščina. — 19.30: Kemika vsakdanjega življenja. — 20: Klavirski koncert ge. Oster-Valjalova. — 22: Napoved časa in poročila. ZAGREB. 13.15: Reprodukcijska glasba. — 17: Popoldanski koncert kvarleta. — PRAGA. 16.30: Popoldanski koncert. — 19.05: Koncert godbe na pihala. — 20: Orkestralni koncert. — 21: Koncert večernih pesmi. — 21.20: Igranje na lutno. — Lahka glasba. — BRNO. 19.05: Koncert orkestra. — 20: Sekstet. — 20.30: Koncert komorne glasbe in spevoigra. — 21: Pevski koncert iz Prage. — 22.20: Lahka glasba. — VARŠAVA. 17.55: Popoldanski koncert orkestra. — 18.30: Nadaljevanje koncerta. — 19.50: Prenos iz varšavske opere. — DUNAJ. 11: Koncert kvarleta. — 16: Popoldanski koncert. — 17.35: Glasbeni program za deca. — 20.10: Koncert na dveh klavirjih. — 20.40: Glasba popularnih dunajskih skladateljev. — BERLIN. 16.30: Orkestralni koncert lahke glasbe. — 20: Dramski večer. — FRANKFURT. 16.35: Popoldanski koncert orkestra. — 20: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 21: Glasba mladih skladateljev. — LANGENBERG. 17.45: Večerni koncert. — 20: Simfonični koncert. — STUTTGART. 16.35: Prenos koncerta iz Frankfurta. — 18.45: Večerni koncert. — 20: Koncert vojaške godbe. — 21.30: Komorna glasba. — BUDIMPEŠTA. 9.15: Dopoldanski koncert tria. — 12.20: Koncert voja-

ške godbe. — 17.30: Koncert orkestra kr. opere. — 19.45: Dramski večer. — 23: Ciganska godba za ples. — LONDON. 19.45: Debussyjeve klavirske skladbe. — 20.45: Koncert vojaške godbe. — 22.40: Pevski in violinski koncert. — 23.30: Godba za ples. — RIM. 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45: Prenos opere iz «Teatro Reale». — STOCKHOLM. 18.30: Orkestralni koncert lahke godbe. — 1.40: Koncert godalnega orkestra.

Kino

Intervju z Greta Garbo

V Hollywoodu, v januarju 1929.

Ne bom vam pripovedoval, kako sem prišel v Hollywood. Prav tako vam ne bom pripovedoval o krasnih hollywoodskih drevedih, o sijaju, ki obdaja filmske igralce, in o revščini, ki je večnoma ne opazi. Tudi vam ne bom pripovedoval o tem, koliko težav in neprilik sem imel, preden sem prišel do tega, da sem mogel govoriti pol ure z Greta Garbo. Ob napovedani uri sem jo čakal v njeni garderobi. Miss Garbo se je nekoliko zakasnila. Prišel je uradnik in me prosil, naj gospodini opraviš, ker pravkar snemajo prizor, ki ga ne smejo prekiniti. Minilo je nadaljnih deset minut, nakar se je vendar pojavila na vratih sama Greta Garbo, igralka, ki je s filmi «Pod jarmom strasti» in «Zena demon» osvojila vse moške in lahko rečem tudi vse ženske. Podajanje rok in običajne formalnosti. Njena izredna, posebna lepota me je tako osupnila, da nisem našel besede.

Greta Garbo

«Iz Evrope prihajate?» me je nagovorila Greta Garbo. «O, ko bi vedeli, kako rada bi šla tja. Kakor hitro mi bo mogoče, bom odpotovala, čeprav samo za nekaj dni, da posetim svojo domovino Švedsko in največja evropska mesta. Bojim pa se, da to ne bo tako kmalu, ker imam mnogo dela in mora biti film, v katerem pravkar igram, čimprej gotov.»

V tem sem se že zavel in sem jo vprašal: «V katerem filmu igrate sedaj, gospodična?»

«V filmu «Grešna strast», ki ga režira Fred Niblo, oni režiser, ki je insceniral tudi «Zena demon». V tem filmu igram rusko volhovko, ki ima dobiti v roke tajne spise, ki mora zamamiti avstrijskega oficirja in v katerega se naposled sama zaljubi. Film se odigrava v Rusiji in Varšavi. V njem igra mnogo ruskih aristokratov, ki skrbijo za «atmosfero». Tako na primer nastopa knez Albert Trubeckoj in knežinja Natalija Galicijanka.»

«Čemu se imate zahvaliti za svoj uspeh, gospodična?»

«Preveč ste me vprašali, tega niti sama ne vem. Eni mi pravijo, da sem zaslovela zaradi svoje lepote in igranja, drugi trdijo, da so mi največ pomagale oči, ki z njimi na poseben način gledam svoje partnerje, tretji pa zagotavljajo spet kaj drugega. Jaz sama si s tem nikdar ne ubijam glave. Pravijo, da sem slava, in proti temu ne morem ničesar. Če se v resnici sme meriti popularnost po številu pisem, ki jih prejmete, potem sem v resnici popularna, ker jih prejmem toliko, da potrebujem dva tajnika samo za čitanje.»

«Ali ste kot mlado dekle kdaj sanjari o filmu?»

«Ko sem bila majhna, nisem mislila na film, ampak sem želela postati gledališka igralka. Stari niso imeli ničesar proti temu in tako sem šla v svojem rojstnem mestu Stockholmu v dramsko šolo. Ko sem jo dovršila, so me angažirali pri gledališču. Sanjarila sem samo o tem, kako bi postala slavna igralka. Nekega dne mi je rekel gledališki ravnatelj, da išče filmski režiser Mauritz Stiller mlado dekle za majhno vlogo in da želi, da bi jaz prevzela to vlogo. Sestala sem se s Stillerjem, ki me je

povabil v atelje, kjer so me za poskušnjo fotografirali. To poskusno fotografiranje mi bo ostalo v vednem spominu. Imela sem igrati prizor, ko je mlado dekle prisko premočno domov, leglo bolno na posteljo ter premišljevalo, kaj bo z njo. Spočetka sem vse skupaj smatrala za šalo ter sem se neprestano smejala. Ko pa sem videla, da je stvar resna, sem zaigrala tako, kakor sem znala, in Stiller je bil z menoj zadovoljen. Dal mi je majhno vlogo, nakar mi je povelj glavno vlogo v filmu «Goesta Berlinga». Potem sem igrala še v nekaj manj pomembnih filmih. V Nemčiji mi je dal Pabst vlogo Greta v filmu «Ulica bede in gneha». Med tem so Stillerja angažirali v Ameriki in kmalu sem prejela od njega pismo, da mi je preskrbel mesto pri tvrdki Metro-Goldwyn-Mayer, obenem pa mi je poslal tudi denar za pot. Nisem dolgo pomislila, ampak sem hitro opravila vse posle ter odpotovala v Ameriko. Sprejeli so me z nezaupanjem, toda po prvem filmu «Valovi strasti» se je vse izpremenilo. Dobil sem večjo plačo in ko je Fred Niblo dovršil film «Zena demon», je bilo ko da bi Američani pozabili, da sem švedinja, ter so me sprejemali kot svojo rojakinjo. Znamo vam bo, da sem pozneje igrala v filmih «Pod jarmom strasti», «Zena» in «Ana Karenina», ter mislim, da mi — »an ni treba govoriti.»

«Ali ste zadovoljni z vlogo v «Ani Karenini»?»

«Lahko vam rečem, da sem s to vlogo zelo zadovoljna. Morda nisem nikdar bila tako srečna kakor takrat, ko so mi povedali, da jo bom igrala. Tolstoj mi je bil že od nekdaj drag. Prebrala sem vsa njegova dela in sem z navdušenjem sprejela vest, da bom nastopila v filmu, ki ga bodo priredili po slavnem delu tega pisatelja. Sodim, da je bilo tudi občinstvo zadovoljno s tem filmom, ker prejemam po preminjari v New Yorku in nekaterih drugih ameriških mestih vsak dan čestitke od najbolj znanih ameriških umetnikov in osebnosti. Če pa so ti zadovoljni, potem moram biti seveda tudi jaz.»

«Ali bi hoteli še kdaj igrati z Johnom Gilbertom?»

«Na to vprašanje je težko odgovoriti, ker ni odvisno od mene, ampak od režiserjev in producentov. Sicer pa igra z menoj v filmu «Grešna strast», ki sem vam prej govorila o njem. Conrad Nagel, ki bo najbrž že tudi v bodoče ostal moj partner. Pa tudi Johnu Gilbertu so že našli druge partnerice. V «Kozakih» je igral z Renée Adoréejevo in v filmu «Človek, žena in greh» z Jeanno Engelsonovo, z novo zvezdo, ki ji prerokujejo veliko bodočnost.»

Tistokrat sem jo hotel nekaj vprašati, toda Greta Garbo me je, kakor da bi bila vedela, kaj prehlata in rekla:

«Vem, kaj hočete vprašati. O mojem razmerju do Johna Gilberta, ki so o njem vedeli toliko povedati. Časopisje je že prišlo na vesti o najini zaroki, da celo o poroki, toda vse skupaj je neresničeno. Jaz se ne maram poročiti, ker bi mi zakon oviral umetniško delovanje. Kadar bi se poročila, bi razen tega opustila filmsko kariero ter bi se posvetila samo domačemu ognjišču in možu. Ali bom vedno teh misli, seveda ne vem.»

Pogovor se je približal koncu. Greta je morala iti v atelje in mi je ob slovesu rekla: «Ne pozabite podpravi mojih prijateljev v Evropi in recite jim, da jih kmalu posetim.»

Ko pišem ta intervju, premišljujem o Greti Garbo, o igralki, ki je na platnu cel la «tempress» — «Zena demon», fatalna žena ali kakor se že hoče izraziti, v resnici pa majhno in skromno dekle, ki vas čas s svojimi velikimi očmi pogleda tako navno, da si težko predstavljate, da bi bili Greta Garbo na platnu in Greta Garbo v zasebnem življenju ista oseba. To je najboljši dokaz igralskega talenta.

Teodor Roberts, ki je igral vlogi Moja zesa v «Desetih božjih zapovedih», je te dni umrl.

Emil Jannings bo nastopil v svojem novem ameriškem filmu z Esther Ralstonovo. Po drugi verziji bo Jannings v Ameriki odigral samo še en komičen film pod režijo Ernsta Lubitscha, nakar se vrne v Nemčijo.

Douglasa Fairbanksa najnovejši film «Zelena krinka» je dovršen.

Florence Vidorjeva in Adolphe Menjou pripravljata govoreči film «Koncert».

Lillian Gishjeva igra v svojem novem filmu pod režijo Maxa Reinhardta.

Eric von Stroheim je začel snemati film «Queen Kelly» z Glorijo Swansonovo, Walterom Byronom in Szeno Owenovo.

Rudolf Klein Rogge se bo poročil z Mary Johnsonovo.

V Nemčiji pripravljajo film «Hadži Murat» po Tolstovem romanu.

Režiser Osep pripravlja v Rusiji filmsko adaptacijo Tolstega «Živi mrtvec».

Romannosec Wells piše več filmskih scenarijev.

Lak za nohte

na dkg samo v drogeriji A. Kanc sino-va. Ljubljana, Zidovska ulica. 15574

Frigid:

Starci

Sedimo vsak na svojem starem mestu in imamo vsak svoj četr pred seboj. Dokler smo bili mladi, smo tako radi pili skupaj in smo vsi natakali iz litra; takrat se je še vsak zanesel nase, vsak je mislil samo na svojo pot pred seboj; takrat se še nihče ni bal, da bi kar tako sredi ljudi lahko utrl v nič, in zato smo lahko bili tesno drug z drugim. Potem smo osiveli, ogledali smo se in nas je bilo groza: nič se ni bilo zgodilo, le naša srca so se izgubila v eno samo sivino, zdavnaj nekoč smo že utonili v nič — stari ljudje smo, kakor da nas ni. Toda, saj človek vam nikoli ne prizna, kako hudo je z njim. Vsa popoldan prihajamo in sedamo na svoje prostore, natararica nam nosi vsakemu po četrt, s starimi, blazinastimi rokani grejemo svoje kozarce, pijemo, polagoma, čisto po malem srebljemo in na koncu plačujemo vsak zase — o, še smo tu, še zmerom smo tu.

Skozi okna pod obokanim stropom sijejo plamenji solnca na pogumne mize, na stole, na tla. In mimogrede ga nekaj pade tudi na nas. Ves prostor se zdi, kakor da nekoga čaka, pa najbrže ne čaka nas. Vsa ko smo prišli,

Kraljestvo mode

Za poroko

V tako ostri zimi, kakor je letos, je v rešnici težko izbrati primerno poročno obleko, ker je vprašanje zadostne toplotne težje rešiti, kakor si mislimo. Če si ohranimo plašč, se pač izgubi ves učinek poročne obleke zato je najboljšje, če se v vozu zavijemo v bel šal.

Nova moda, ki ima že po svojih volanih, vogalih, podaljških, krilih, zvoncih itd. sama na sebi mnogo pompozne, je torej kakor nalašč za poročno obleko, ker pri njih nikdar ne obsojamo bogate fantazije.

Prav tako tudi nikdar ne zadenejo na težkoče pri izbiri materiala, ker moda nudi tako množino svilenih tkanin, da lahko kar na slepo zagrabimo in že zadenejo pravo.

Večkrat tudi kombiniramo različne tkanine, kar pa še ne pomeni varčnosti, ker tako dosežemo najbolj živahne in kontrastne učinke.

Bistveno je tudi vprašanje pajčolana, ki ni samo glavni del poročne obleke, temveč prav za prav okvir vse postave. Zato rabimo najrazličnejše tipe: kratak pajčolan, ki je kakor španska mantilja in je prikladen zlasti za stilske obleke, nadalje dolga oblika pajčolana, ki je večkrat podaljšana v vlečko, in končno taki pajčolani, ki so tako dolgi, da se skoraj dotikajo tal, a nimajo vlečke. Za to fazono se odločimo, če imamo pristne čipke v hiši in želimo, da se ne pokvarijo na tleh, če bi bile predelane za vlečko.

Splošno se držimo pravila, da pajčolan kontrastira od obleke in ni vsa oprava monotona.

Kako različna je lahko tvarina za poročno obleko in kljub temu ne deluje neelegantno, vidimo najlepše na naši prvi skici. Pri njej je zgornji del, ki je visoko zaprt in ima dolge ozke rokave, mišljen iz svilenega baržuna, med tem ko je krilo, ki je zadaj zelo podaljšano, iz mehkega muselina; v nasprotju s tem si napravimo pajčolan iz tila, ki se končuje v vlečko. Zanimiv je tudi pas iz svilenega žameta, ki zaključuje zgornji del in ima ob strani vozel s pentljo, okrašeno z mirtovim šopkom. Pozornosti vreden je tudi način, kako je pajčolan prijet na glavi, kar je posneto po novomodnem turbanu.

Iz velurnega šifona ali krep-satina pa tudi iz sedaj zopet modernega atlasa, ki je posebno priporočljiv za poročno obleko, je skrojena obleka na srednji skici. Zgornji del je popolnoma skromen, se tesno prilga in napravlja vtis princesine oblike. Čez krilo, ki je zadaj podaljšano in zvončasto, pada z žimo ali organdijem podstavljena volana, ki deluje zelo originalno in napravlja poročno obleko izredno stilizirano. Če pozneje to obleko pobarvamo, jo lahko porabimo za najrazličnejše večerne prilike, ker ni težko odstraniti to podloženo partijo, da

Toda take-le stvari nas nikoli ne ganejo, nikoli nam ne pride na misel, da bi se poglabljali sami vase in bi se izpraševali s pridruženim glasom: Kdo neki zdaj pride na vrsto? Ej, daleč nam je še smrt, čvrste se še čutimo, na dnu naših teles še skoraj zmerom dremlje nekaj mlade sle. Ali je to kaj, če umre človek? Jaz, na primer, sem nekoč imel tiho, drobno upanje, pa mi je umrlo, to je nekaj čisto drugega.

Potem molčimo, samo kaj malega še rečemo tu pa tam.

— Mraz je, pravim, pa stopim do peči in pogledam. Čuden lokal, ne se segreje se, pa se ne segreje.

Potem sedem nazaj in si mislim: Moj Bog, saj bi se našlo še kam drugam. Kaj bomo zdaj kar do konca ždeli tu?

Včasih sem zmerom tako sedel, da sem gledal skozi okno. Vse je zaman, človek ne neha upati, pa ne neha. Potem sem se presedel, da gledam v zid. Saj tako je še lepše, zdaj bi me lahko iznenadilo, čisto na tihem bi prišlo in bi me potrepalo po rami.

Sicer pa, zdaj je to vseeno. Vsa okna so zastirle ledene rože.

obleko lahko boljše izrabimo. K tej obleki se najboljše prilga pajčolan iz gaze ali tila, ki je prijet na glavi v podobi avbice, okrašene z mirtovim vencem.

Nenavadno aparten v svoji kombinaciji raznih tkanin je zadnji model, ki združuje krepstatin z gazo, pri čemer je uporabljen prozoren muselin za rokave in polovico zgornjega dela, med tem ko je druga polovica in ob strani podaljšana, zvončasto padajoča partija krila iz satina. Šopek mirte se tudi tu kaj lepo poda. Pri takem samo na linijo računam poročnem oblačilu pride seveda v poštev pajčolan iz pristnih čipk. Diadem iz mirt je prav tako učinkovit kakor originalen.

V splošnem slede poročne obleke, kakor vidimo, popolnoma zadnji večerni modi, tako da jih lahko pozneje, če jih pobarvamo z dobro večerno barvo, porabimo za večerne obleke.

Intarzirane pentlje

Kakor nam je znano, se je pričela moda pentelj že pred meseci, vendar se pa ne smemo čuditi, če se bodo pentlje obdržale tudi še spomladi. Zlasti v pleteninski modi, ki v takih stvarih gre pred vsemi, imajo

industriji pripravljene zelo apartne novosti. Učinek pentlje je dosežen na ta način da so dotične oblike pletene v intarzijski tehniki tako, da se ena barva odbija od druge. Naše skice nam ilustrirajo zadnje tvorbe volnene mode. Na levi vidimo mičen plamteče rdeče žemper, z intarzirano pentljo, ki deluje tako, kakor bežebarna rdeče pretkana vrstica. Kraji pentlje so okrašeni z belge in rdečimi kvastami, ki pa

TIROLSKI LODEN za smučarje

priporoča 2576 a

A. & E. SKABERNE
Mestni trg

Nadležni kašelj

odpravi se najhitreje s **Kresival-om**
To že neštetokrat preiskušeno sredstvo omehča brzo in gotovo vsako zasluženje.

Pazite na originalni zavoj „Rayer“

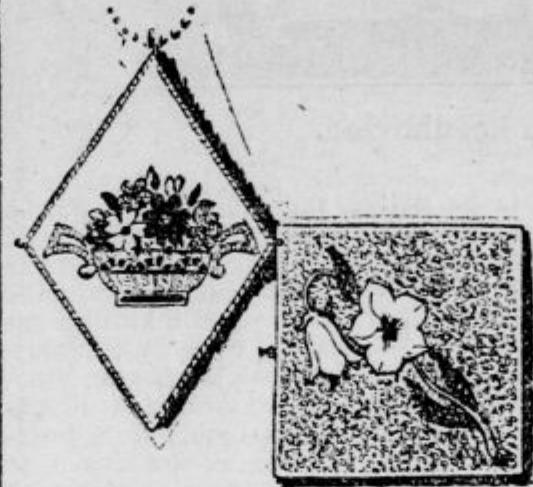

niso intarzirane, temveč plastične. Na drugi sliki si mislimo temno-zeleno ali kobaltno višnjevo pentljo na podlagi v barvi peska.

Večbarvni nakit

To je sedaj zadnja moda in sicer gre za pisane motive na enobarvnem polju.

Tak nakit izdelujejo veliki zlatarji in ga dobimo tudi iz ponarejenih draguljev, ki je prav tako učinkovit in eleganten ter se njegova umetnostno-obrtna nota odlično

strinja z vsako obleko. Zlasti lepi so oveski in broše v najrazličnejših izdelavah, v gavnem pa v emailu in pisanih kamni.

Na prvi sliki vidimo obesek v obliki romba, ki je obrobjen s koviro, srednji del pa iz svetlega emaila. Prav tako so tudi emailirane cvetice najčinkovitejše, iz kamenčkov izdelane košarice jim pa zagotavljajo zanimiv kontrast.

Vsa iz kamenčkov je broša na drugi skici in sicer tvorijo mali briljanti ali dobre imitacije podlago, pisani kamni pa stilizirajo cvetice.

Tak nakit je izredno efektan in izvira iz splošne želje po plemenitemu delu ki vzbuja več zanimanja kakor dragoceni kamni, ki so sicer krasni vendar pa niso tako dekornativni.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. J. K. v B. Po danem opisu s pristavkom, da po vašem mnenju izvirajo bolečine iz lakozvane »hipersekrecije« (kakšne? od kod?), je vsak nasvet popolnoma nemogoč, ker se niti uprbiti ne drzujemo, zakaj naj gre. — G. B. S. (?) v K. Dvomimo, da bi bili nekdanji hemoroidi v kaki zvezi z navedenimi izpremembami na drugih organih. Tudi na te izpremembe niti kaj ne verujemo, bržčas so samo domneve, v kolikor ne vstrezajo polegajočim letom. »Sakralnega« možga ne velja iskati na višini križi; tam je že davno končal. — Kaj naj bi Röntgen in solu-svetilka imela pričiniti v tem primeru, ne uganemo. — S kratkati: ob podanem opisu je vsak skien nemogoč in seveda tudi vsak nasvet. Odločite se in dajte se preiskati po kakem specialistu za živčne bolezni. — »Slovenec«. Z zdravili se v vašem primeru ne bo dalo nič opraviti. Odločite se boste morali bržčas za primerno operacijo. V to svrhu se posvetujte s kakim kirurgom, in se odločite, če vam bo to všeč. — G. A. A. v L. — V. — Ad 1. Ali ne prihaja to »brnenje« iz ušes? V tem primeru bi se bilo treba obrniti na zdravnika za ušesne bolezni. Če ni »brnenje« v zvezi z ušesi, se predstavite v svrhu preiskave, brez katere se ni moči izrati v nobeni smeri, na nevrologa. Ad 2. Isto velja za naraslini na vratu, glede katere tudi ni moči brez preiskave nišesar svetovati. Ad 3. V vodi natrešno žveplo lahko uporabite, seveda previdno. Ne verujemo pa, da bi vam v tej obliki kaj pomagalo. — G. D. R. v T. Proti pegam poskusite večkratno mazanje s citronovim sokom. — Ali: boraksa 5 gramov, spirila 15, vode 50 gr. Prav tako: kalijevega karbonata 10 gr, klorokis, kalija 5 gr, boraksa 2 gr, glicerina 25 gr, vode 100 gr. Močnejše učinkujejo živosrebrni prenarasti. Dobite jih samo na recept. — G. V. V. v L. P. Tanin velja kot rast las pospešujoče sredstvo. Npr. 2 gr. tanina, 50 gr glicerina, 100 gr alkohola. S tem spirilom drgnite lasišče. — Triglav. K zdravniku, brez odlašanja! — G. P. K. v R. Kravčeč dlesno naj bi vedno zdravil zdravnik, če moči zdravnik za zobe. Dotelj, da se odločite in greste k njemu, si lahko želite krvaveča mesta, odnosno meso s sledečo kompozicijo: mirnine tinkture, retanijeve tinkture, tinkture iz škik, od vsake po 10 gramov. — G. M. A. v Z. Luknjice v uhljih izhajajoče od uhanov, katere kdo nosi v otroških letih, se ne zarasto same ob sebi, tudi če ni uhanov v njih. Če jih želimo pripraviti do zaraščanja, treba kanaliče izrezati, ali ga vsaj nasvežiti. Vprašanje pa je, če se bo na novo nastala brazgotina manj poznala, kot zastarela luknja. — G. P. B. v L. Lahko, da temeljna bolezen povzroča znake na ušesih, lahko je pa tudi ena od druge povsem nezavisna in da je nakratni pojav obeh samo slučajen. — G. T. P. v L. Posvetovalnica nikdar in pod nobenim pogojem ne more nadomestiti zdravnikov, njegove preiskave in njegovih nasvetov. Mislimo pa, čisto neobvezno, — da bi kazalo odločiti se k ponovni operaciji. Sicer bi vas pa itak vsak zdravnik pred operacijo pregledal. — G. A. S. v G. Bolezen ni, vsaj direktno ne, v nobeni zvezi s prestano špansko. Včasih jo povzročajo bolezni v prebavilih, časih endokrina na sekrecija ali sploh motnje v preiskavi. Skrbite za lahko prebavljiv, časih endokrina na sekrecija ali za previdno solnjenje in za kopeli. Tudi s hkratim žveplenim mazilom lahko poskusite srečo. — G. Z. T. v C. Med lahko prebavljiv je jedi ne pristevamo ne žganec ne emolko, osobito ne dobro zabeljenih. Za njihovo lahkonno prebavo je že treba mladega in zdravega žolodca. Sprizniti se morate z mlijko, da niste več 20 let stari in da vam ni vse dovoljeno, kar vam je bilo dovoljeno nekoč. — G. L. P. v N. M. Prognoza ledvičnih obolenj je vedno resna, bolezn sama so jako trdovratne. Zdravil zanje, ki bi špečifčno vplivala, ne poznamo. Predvsem je treba bolniku uravnati dijo in odvrnati od obolenja organa vse, kar ga utede grožiti. Tudi mleko davno ni tako nedolžno, kot se to vobče misli. V poznejših štadih se je zdravniku boriti z vodo, ki se nabira v raznih tkanih in votlinah telesa bolnikovega in paziti na oslabele, ali vsaj težko preobremenjeno srce. — Nasvetov glede vaše bolezni vam ne moremo dati nobenih. Zaupajte se izbranemu zdravniku. V takem primeru lah-

Predpust

čas razkošnih zabav in veselja, katerih krona so lepe žene. Lepota ni naključje pač pa uspeh doslednega in pravega negovanja kože z Elido. Zelo važno osobito v zimskem času, ki je najnevarnejši za nežno damsko kožo. —

Elida dnevna krema se v kožo popolnoma vsrka in da polti alabastru podobno, svežo barvo ter se ne svetli. Elida puder za dopolnilno toaletto — je nežen kot diš, diskretno in vendar dovolj močno parfimiran. Nepogrešljiv za harmonično pojavo dame. Zvečer preden se gre k počitku naj se uporablja Elida nočno krema za čiščenje in prehranjevanje kože. Zjutraj se boste zbudili lepi.

NEGOVANJE KOŽE Z ELIDA

V gledališču in na koncertu varujejo Vas nalezljivih klic okusne ANACOT - PASTILE dra Wandera

ko škoduje tudi najbolj nedolžen nasvet. — G. F. T. Vaše bolečine so verjetno peristaltične ali revmatične izvora. Vsekakor vam ne bo škodilo, če jemljete po par dni po par aspirinov in se mažete z jodovim mazilom. — G. G. S. v R. Kar zahtevate, ni veliko, namreč, da uganemo vaše občutke, katerih vi sami ne morete opisati. — Priznamo, da niti tega ne moremo. — G. G. S. v K. V starosti se ne redko pojavljajo srbečice živčnega izvora, seveda pa tudi kožne bolezni, ki jih povzročajo, ali pa so slednje tudi posledice prvih, odnosno praskanja, infekcij, zamrsovanja itd. Posamezni primeri so tako hudi, da tirajo bolnika do obupa, da do samomora. V prejšnjih stoletjih je zaradi navadnih garl, katerih niso znali zdraviti, mnogo ljudi ne le končalo s samomorom, ampak umrlo zaradi njih, deloma zaradi telesne oslabelosti, deloma zaradi težkega in obirnega obolenja kože. Pa tudi mnogo drugih srbečic je časih vodilo do smrti. Vsekakor poljite vašega bolnika h kakemu strokovnemu zdravniku za kožne bolezni.

morale dovoliti vlade posameznih slovanskih držav. Sprožila se je tudi misel, da bi se letos v Poznanju sklical tudi kongres slovanskih novinarjev, ki bi bil prvi po svetovni vojni.

Bogato darilo. Bolgarski listi poročajo, da sta podarila brata Haritov svoje velposlovstvo pri Agostu poljedelski fakulteti vseučilišča v Sofiji. Poslovstvo je vredno okrog 40 milijonov levov. Brata Haritov sta pred desetletji kupila pri Agostu ogromno zemljišče, ki je bila pravcata pustinja. Preskrbela sta si najmodernejše kmetijsko orodje, poljedelske stroje in se lotila dela. Z neumornim delom sta v kratkem času pretvorila pustnjo v raj. Danes je posesivo eno največjih, najlepših in najzornjših v celi Bolgariji.

Nemci in Bolgari. Med vojno so v Berlinu ustanovili nemško-bolgarsko društvo, ki si je nadelo nalogo gojiti prijateljske stike med nemškimi in bolgarskim narodom. To društvo je koncem vojne prenehalo s svojim delovanjem in razpadlo. Letos je bilo društvo zopet oživljeno in je pred kratkim imelo v Berlinu svoj občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen znani general von Seckt. Pristopili so k društvu večinoma nemški nacionalisti.

Bolgarska turistična organizacija. Bolgari imajo celo vrsto turističnih društev, ki so vsa živahno delavna. Društva so združena v »Bolgarsko turistično federacijo«, ki je imela nedavno svojo glavno skupščino v Sofiji. Za predsednika je bil izvoljen Emanuel Ivanov, za podpredsednika dr. Paramžulov in dr. Antonov, za tajnika P. Račev in J. Sinakov, za blagajnika pa K. Colikov. Federacija izdaja svoje glasilo »Priroda in turizem«, ki ga urejuje Hr. Konstantinov.

Pameten zakon! Bolgarski parlament — narodno zboranje — je 25. januarja sprejel zakon, ki določa: Gostilničarjem in kavarnarjem je zabranjeno prodajati alkohol pijančim mladim pod 18 leti. Mladi ljudje pod 18 leti ne smejo biti nameščeni v gostilnah in kavarnah. Stražnikom, železničarjem, sprevednikom in šoferjem je prepovedan vstop v gostilno, če se nahajajo v službi. Tako je tudi prepovedano prodajati alkohol izven gostilne.

Sto let poljskega slikarstva. »Towarzystwo przyaciółsztuk pięknych« v Krakovu namerava meseca marca prirediti retrospektivno razstavo poljskega slikarstva od leta 1800.—1900. Posebnost te razstave bi bila, da bi se izložile izključno samo slike, ki so v privatni lasti, ne pa slike iz umetniških galerij in velikih privatnih zbirk, ki so pristopne javnosti. Prireditelji razstave se nadejajo, da bodo na izložbi zbrali bogat umetniški material, ki je nakopičen zlasti pri poljskem plemstvu in ki doslej javnosti ni bil dostopen.

Slovanski svet

Slovanski kongresi

Letos spomladi prirede v Poznanju na Poljskem veliko razstavo, ki naj pokaže napredek Poljske v vseh strokah javnega življenja, pred vsem pa na kulturnem in gospodarskem polju. Da se dvigne zanimanje za to izložbo, se bo ob tej priliki vršilo v Poznanju in v Varšavi več občeslovanskih prireditev in kongresov. Projektiran je kongres slovanskih pevskih organizacij, ki naj pokaže revijo vseh slovanskih pevstva. Nameravan je skupen koncert vseh kongresa se udeležujočih pevskih društev. Ker bo udeležba poljskih pevskih društev takorekoč polnoštevilna in ker se je nadejati, da bodo v Poznanju prispele tudi številna češka pevstva, računajo, da bo ta koncert glede števila daleč prekosil lanski koncert v preslavo Schuberta na Dunaju in da se bo tudi v umetniškem oziru z uspehom lahko kosal s to prireditvijo.

Najzanimivejši bo kongres slovanskih umetnikov, ki bo odprt v mesecu avgusta v Varšavi, zaključen pa v Poznanju. Kongres bo združen v umetniško razstavo in s ciklom predavanj o slovanski umetnosti. Misli se tudi na izložbo slovanskega tiska in slovanske lepe knjige.

V Poznanju se bo poleg vršil velik zlet Poljskega Sokolstva, katerega se, po velikih odposlanstvih udeležijo: Češkoslov. Obec Sokolska, Jugoslov. sokolski Savez in Bolgarsko gimnastičeskoto društvo »Junak«.

Kakor zatrjujejo, se zlasti Bolgari nameravajo udeležiti tega zleta v prav velikem številu.

Takisto se namerava prirediti kongres slovanskih podoficirjev, kar bi pa seveda

Polhi in trgovina s poljšjo kožuho

Poljša godba, ki so jo prodali na letošnjem sejmu za kožuho.

Slovenci imamo zmisel za romantiko in si želimo dogodkov. To je gotovo poglavitni vzrok, da smo v naših krajih dobri lovci. Najstarejše lovstvo med Slovenci pa je gotovo polharstvo ali lov na polhe. V davnih časih, ko so med našim narodom gospodovali tuji in lovili po naših gozdovih jelene in drugo divjad, je smela slovenska para gospodi samo pomagati v vlogi gonjača. Tako je bilo po dnevu. Ponoči, ko ni bilo gospode blizu, pa so prirejali naši pradedje love na svojo pest in sicer na najmanjšo divjačino, za katero gospodi ni bilo posebno mar, na polhe. Da je bilo polhov pri nas dosti že v davnih časih in kako radi so jih naši dedje lovili, o tem piše slavnj kranjski zgodovinar Valvazor.

Polharstvo je prišlo našemu ljudstvu, rekli bi, v kri in meso, in je ostalo do danes ena najprimitivnejših zabav. Posebno Dolenjci in Notranjci, kjer je največ polhov, kaj težko pričakujejo leta, ko bukev bogato obrodi in se izplača poljšji lov. Kako zelo naši ljudje cenijo lov na polhe, pričajo tudi mnoge pripovedke, med temi že zelo stara o vragu, ki gori polhe. Tudi ta prizor najdemo naslikan v Valvazorjevi knjigi. Polharstvo so opisali razni slovenski pisarji, kakor Dolenc, Jurčič, Trdina in drugi. Polharstvo je poseglo tudi v našo narodno nošo, kjer je bistveni del Dolenjske noše polhovka, kučma iz polhovih kožic.

Domovina in življenje polha.

Prava domovina polha je južna in vzhodna Evropa. Imajo ga v Španiji, Grški, Italiji, sega pa do južne in srednje Nemčije. Precej polhov je v Avstriji, na Češkem in Bavarskem in v južni Rusiji. V severni Evropi jih pa ni. Najbogatejši na polhih pa so naši kraji, zlasti Notranjska in Dolenjska. Tista leta, kadar bukev dobro obrodi, se pojavijo velikanske množice polhov po naših bukovih gozdih in to je navadno vsako peto leto, včasih pa se zgodi tudi prkar po vrsti. Priidejo pa časi, ko obrodi bukev in nekaterih krajih še le vsakih 15 let in tedaj pridejo z bukovim sadežem tudi polhi. Nekaj jih je pa vedno najti in vsako leto jih tudi nekaj nalove. Da je za polhe žira bogato leto najbolj ugodno, je samo ob sebi razumljivo, če pa se polhov zarod v takih letih kar postotari, si pa prirodoslovci, ki se bavijo s tem vprašanjem, še vedno niso najjasnejši. Je pač zanimiv pojav prirode, ki prav dobro ve, kako ohraniti svoja bitja.

Polhi prebivajo najrajši v sredogorju; najljubše so jim suhe hrastove in bukovne šume. Podnebje so skriti v drevesnih duplinah, žlambojih, v razpokah in skalovju, včasih po luknjah v zemlji, pod drevesnimi korjenami; pa tudi v opučenih gnezdnih vran in srak jih najdemo. Ko se prične temniti, zapuste skrivališča, da prebivajo zavitek, nato pa odidejo zopet na pašo. Večer jih da, jutro jih vzame.

Polhi so ponoči zelo živahni. Skakačejo z veje na vejo, neprestano objedajo in gldajo, pa kihajo in godrnjajo, da potnik, ki ga je prehitela v gozdu jesenska noč in ne ve, kdo so ti godci, včasih kar groza obide. Ko prične mrz, so polhi že debeli in mastni, imajo pa tudi nabrane nekaj hrane za skrajno rezervno v hudih dneh. Zlezejo v dupla, se zvijejo v svitek, zaspe in otrpnejo. Dogodilo se je že večkrat, da so drvarji požgali drevo, kjer so spali polhi. Dovedno mrtve polhe so položili k ognju, kjer so na veliko začudenje kar naenkrat oživele. Taki pojavi so bili dali povod za mnoge pripovedke. Med najzanimivejše poave iz poljškega življenja pa spadajo poljšje selitve. Zbere se velika množica polhov, ki povzamejo po več kilometrov dolge pohode v kraje, kjer je dosti žira. Ti pohodi so menda delni povod, da se v nekaterih, žira bogatih krajih, poljšji rod zelo pomnoži.

Ogromna škoda, ki jo povzročajo polhi.

V gozdovih imamo večkrat priliko videti ogromno škodo, ki jo povzroča ta, sicer majhen glodavec, kadar se pojavi v veliki množini. Kakor znano, se polhi najraje hranijo z žitom. Preden pa žir dozori, se loteta polh vršičev raznega dreva in jih objeda. Kadar polhi čutijo, da ne bo žira, ker je bukov cvet pomrznil, se selijo. Taki pohodi pa ostavljajo vidne znake. Med selitvijo spotoma obgrizejo in skoro v podobi koloharju ogoljajo vršičke dreva, da pridejo do sladkega soka. Na ogoljanem drevu se pozna smer, v kateri se polhi potujejo. Navadno pas njihovega pohoda ni širok. Redko presega kn širine. Po dolžini pa se vidi selilna pot povsod, kamor segajo drevesa, ki jim gredo v slast. Polhi objedajo listnat dreve, pa tudi iglaste. Posebno radi imajo sladke sok javorja, ki ga objeda jo tudi takrat, kadar obrodi žir. Smrke ogoljejo na krajih, kjer so debele do 20 cm. Nekatera drevesa poškodejo

tako močno, da se posuše. Zelo škodljivi pa so polhi tudi pticam pevkam. Znano je več slučajev, da so polhi izpili jajčeca in uničili mladiče.

Lov na polhe.

Ljudje prično loviti polhe že sredi poletja. Pravi polharji pa čakajo z lovom do srede septembra in love do Simona in Jude, ki imata svoj god 28. oktobra. Že davno prej začno s pripravami. V zimskih večerih delajo skrinjice

Po polhih ogrizeno smrekovo deblo v zbirki šumske direkcije v Ljubljani

ce in škoppe ter druge naprave za lovljenje polhov. Stare popravijo, obnove peresa in jih temeljito osnažijo. Težko pričakujejo lepih jesenskih noči, ki so izredno vabljive. V gozdu zakurijo ogenj, potem pa gredo nastavit. Za vabo uporabljajo kos hruske, češplje, lešnike, košček slanice ali v tropinovec namočeno cunjico. Pasti obesijo na drevesa. Polharji se navadno vrnejo k ognju in se veselo zabavajo. Čez nekaj časa gredo pogledat škoppe in skrinjice ter jih vnovič nastavijo, plen pa spečejo. S posebno slastjo uživajo mastno poljšjo pečenko, ki so jo zelo čistili že stari Rimljani. Ta lov se ponavlja skozi vso noč. Drugi love polhe zopet pred polno in sicer pri izhodu. Trdijo, da so polhi v zemlji debelejši, kakor oni v drevesnih duplinah. Kdor je prebil lepo noč med polharji, je ne bo nikoli pozabil.

Poljša kožuho.

V ugodnih letih vjamejo v vseh slovenskih pokrajinah do milijon polhov. Love jih radi zabave in jesenskih nočeh, deloma radi okusne pečenko, zadnja le-

ta pa največ radi kožuho. Poljšji kožic. V prejšnjih letih so poljšje kože strojili kar doma in so jih uporabljali za polhovke in kožuške. Kmalu pa se je razvila trgovina s poljšjo kožuho. Najprej so jih nosili po svetu krošnjariji. Za tem so prihajali kupci sami v naše kraje. Največ kožuho so prodali v zadnjih letih v Ljubljani na kožuhovalarskih sejmih. Prekupčevalci so pokupili mnogo blaga in ga prodajali skupno. Cene so bile zelo različne. Mlajši, navadno sivi polhi, imajo vedno najmanjši za polovico manjšo vrednost kakor dorasli, ki so bolj rjavkaste barve. Zelo važno pri prodaji polhovih kožic pa je, da so dobro priprojene, da niso preveč mastne in lepo posušene. Slabo priprojene poljšje kožice so brez vrednosti. Cena poljšji kožuhovalni se je dvigala od leta do leta. Posebno v zadnjih letih, odkar je ustanovljena divja koža, ki zbere velike količine kožuhovalne in privabi kupce iz vse Evrope, so cene polhom zelo narastle.

Se lansko jesen so plačevali lepe polhovke kožice po 10 in celo po 12 Din za komad. Okoli božiča pa je nastal v poljšji kožuhovalni prevrat, ki bo marsikakega prekupčevalca in trgovca kožuhovalni uničil gospodarsko, ako se pravočasno cene ne dvignejo. Tuji trgovci, ki so polhovke kožice v jeseni drago plačevali in cene dvignili, so jih kar naenkrat jeli odklanjati in jih ne vzamejo niti za najnižjo ceno. Tako je ostalo zaenkrat neprodanih na stotisoče poljšjih kožic, ki so jih prekupci plačevali do 10 Din. Škoda gre v milijone dinarjev in to vse na račun naših ljudi. Ni pa še popolnoma jasno, kaj je prav za prav temu povod. Trgovci, židje, trdijo, da polhi ne notirajo na svetovnem trgu in da se za nje ne zanimajo Američani, ki so glavni konsumenti kožuhovalne. Domači trg pa je baje prenapolnjen s poljšjo kožuhovalno. V Lipekem je — tako pravijo — še mnogo neprodanih poljšjih kožic. Ako bodo te prodane, menijo trgovci, se bo cene morda zopet nekoliko dvignile. Mogoče je to res delni povod. Ali najbrže pa se za vsem tem krije grda špekulacija. Tuji skušajo priti na cenen način do naše kožuhovalne. Baš zaradi tega je treba velike previdnosti in čakati, kaj bo na drugem, pomladanskem kožuhovalarskem sejmu.

Kočeviski satirik, kjer je skoraj najbolj razvito polharstvo, si je dovolil šalo in povobil čudno zgodbo, ki so jo letos zagodili polhi prekupčevalcem poljšjih kožic. Iz manjših in večjih nagačenih polhov je sestavil celo kancelo in jo opremil z raznimi godali. Upajmo, da bodo spomladski zagodili polhi prijetnejšo vižo, kakor smo jo slišali pred nedavnim časom.

Človekov najzvestejši tovariš

Grozodejstva gozdnih banditov. — Volk in pes — Pes Brdavs in njegov gospodar — Pes berač — Ahmet in Žuljo, dva poštenjaka

O tem imenitnem psu Brdavs sem slišal pripovedovati v gorenjskem vlakcu. Baš one dni je bilo, ko smo prišli mi blizu, ni bila več na volku nobena dlaka cela. Tako so ga razmesarili, raztrgali, razcefrali na

obračun napravili psi. Ta obračun je bil tako temeljit, da ko smo prišli mi blizu, ni bila več na volku nobena dlaka cela. Tako so ga razmesarili, raztrgali, razcefrali na

Mrz! Vrag naj ga vzame. Jaz ga sovražim kot ne vem kaj. Treba se mi je samo zmisli na grozodejstva, ki jih zdaj počnejo volkovi, na uboge srne, oslabljene od stradanja in zmrzovanja, s krvavečimi nožnicami, razrezanimi od ostre snežne skorje, ki v neposrednem smrtnem strahu begajo po šumi, a ne najdejo rešitve pred strašnimi, tulečimi smrdljivimi žreli.

V Bosni sem nekoč videl tak krvavi pokol, ki sta ga napravila dva volka. Po dveh sledovih sem dognal, da sta bila na delu samo dva volka stara bandita. Poklata sta trop srn, ki sta jih zajela v gorski rošeti, v globokem snežnem zametu. Nič ne rečem, tudi volk mora živeti in je sramek, če gladije, — ampak naj žrtve tako brezmejnne krvoločnosti in požrešnosti, kakor sem jih takrat našel jaz! Grozovitost te volčje pojedine se sploh ne da popisati, kakor tudi groznejšega nikoli videl nisem. Srce mi je zastalo pri pogledu, na ta gnusni kup mesa, krvi, dlake, črev in kosti, ki so še pred malo urami predstavljale živa bitja, polna vitkosti in lepote. Vsaka teh ubogih 14 glav, ki sem jih dvignil iz snega, me je žalostno gledala z očmi, v katerih je bila zapisana bolesta tožba: »Poglej nas človek in povej, kako se sme pod božjim solncem kaj takega zgoditi? Kje je pravičnost?«

Ah, narava je kruta, volk pa najpogostejši »juhu« tolovaj kar jih zemlja nosi. In mrz je njegov pajdaš V času, ko morajo vse gozdne živali stradati, je volku najbolj božjo pogrnjena miza. Ali je to pravica?

Zato imam tako rad psa: pes je volkov skleti sovražnik. Res, bolj se ga, ker je volk močnejši ampak zato je tudi sovražni z vse duše. Bil sem nekoč priča takega brezmejnega sovraštva. Na lovu na divjačino je nekdo iz naše družbe težko obstreli volka, s katerim so potem končali

atome. Ne da bi ga žrli — pes ne mara volčjeje mesa, — ampak kjer je bil še kak kos kože ali mesa, da sta mogla zagrabiti dva psa, tam sta trgala in vlekla dokler ni šlo še tisto v franže.

To je bilo linčanje, da si strašnejšega ne morem predstavljati. A da povem tisto o psu Brdavs.

Vagon je bil poln pomenkni vse križem živahni. Zato nisem mogel prav razbrati kaj neki ima tisti le simpatični gorenjski brust tam zadaj tako interesantnega povedati, da ga okoli sedeči kar z odprtimi usti poslušajo. Slednjič sem vjel nekaj besed.

.... Drugi dan, so pravili, je pa lokal in objemal svojega psa. Brdavs ti si mi rešiti življenje.

Zdaj sem jaz iztegnil roko tja čez: — Stojte, prijatelji, vaša cigara vam je ugasnila. Nate, moje so bolj suhe. In — dovolite — ali je bilo vse res tako?

— Menda ja, da je bilo! se je zasmejal — saj pravim, da sem jaz sam Cafa naložil na sani in ga zapeljal do Rajzerjevih, ki so tam najbližje pri cesti.

— In kdaj je to bilo?

— No, saj pravim, čno sredo, ko je pritisnil tak mrz. Preklete je rezalo!

— Ta gospod najbrže ni vsega slišal, ko si pravil, je posegel vmes sopotnik — pa saj žihar še enkrat poveš. Takšno se da poslušati.

— Ja, res, le povej še, je spodbujal tretji. — kako ga je premetaval pes tam po snegu. Človek bi nekaj dal, da bi to gledal.

— Veste, — je pojasnil pripovedovalec meni, — o našem mesarju sem pravil, ki bi bil zadnjič gotovo zmazal gori v laibih, da ga ni obvaroval njegov pes. Veste, Caf, ta se ga rad nabere in večkrat je že kje obležal, pes pa ga je lepo čakal, da se spet pobere. Ampak to pot, kakor da bi žival vedela: ni ga pustil pes leči v sneg, ne, in ne. Saj vsega ne vem, kako je bilo, ampak je

menda sam Bog dal, da sem se tisti večer zamudil v mlinu in prišel baš takrat čez klanec, ko je gori v rebri — čakale da povem.

— Takrat zaslišim gori v rebri lajati psa. Strašno laja. Ustavim in spoznam po glasu, to je Brdavs. In se tudi preč koj dorajtam, kaj bi moglo biti. Zapeljem še malo naprej, kjer se bolje vidi s ceste. In res. Gori pod grmajno se ravsa pa po snegu Caf in Brdavs, da se vse kadi. Vidim, Caf se je spet zavil, pes pa — kakor bi zalokal, tako je zalajal Zgrabi ga za prsa in ga stresla, kakor kakšen snop. Vidim, rad bi ga spravil na noge, a ne zmore. Veste, Caf je hrust, še nekaj močnejši od mene, pas pa nemara že upeljan, zato ga samo tresne in »a, laja

— Kličem, vpijem, gor, no na vse zadnje me je pes le slišal! Priskakljal je doli na cesto, zalajal, pa se spet poglaval nazaj. A nato, veste kaj je žival naredila? Naj bom grd, če lažem: pokrabil je moža za suknjo in ga privlekel do ceste kakor butaro drv

— Videl sem, Caf je bil že skoro trd, samo nekaj je še godlo v njem, zdravit se pa ni dal. Pa sem ga brž naložil, kakor sem že povedal. A da ste videli pri tem psa, kako se je obnašal! Kakor človek! Snesli me je hotel od veselja, dasi drugače ni preveč pripravljen pes.

Vse v vagonu je z zanimanjem poslušalo moževno pripovedovanje in nekdo je zdel rekel:

— To je pes, ki je vreden, da se mu vsak odkrije.

Tako je prišel pogovor na pse, njih zvestobo in inteligentnost. Pa je neka gospa vedela povedati o starem beraču, ki je imel psa, ki je hodil zanj prosit po hišah, kadar je ležal bolan v svoji koči. In najbolj interesantno je to, da so tega psa drugi psi vedno na miru pustili, kadar je hodil s cekarjem okoli....

Mene je to spomnilo, na Ahmeda Turčina, tam za Črnim vrhom in njegovega psa Žuljo.

Ne vem, kdo od njiju je bil večji falot. Ampak bila sta tova, da malo takih. Za svojega najzvestejšega merjasca se imam zahvaliti njima.

Tiste čase se je po sarajevski čaršiji nekaj govorilo o psu, ki kraje denar. Da se takole ob pazarnih dnehi, ko se po čaršiji vse tare naroda, smuka okoli bakalov tul neznan seljaški pes, grda kocasta mrha, ki, če je le prilika, šavsne z gobcem v leseno skledico za drobiž in zbeži. Prežali so na tega četveročrtnega pomagača, kake skrivne klape že končderei in policaji, ampak takrat ga nikoli ni bilo na spredel....

Tiste jeseni sem bil spet enkrat pri Ahmedu gori v kolibi. Sporočil mi je bil, da ve za silnega jarca, srnjaka.

Medtem, ko je šel Ahmed po vodo, da speče kavo, sem se jaz udomačil v kolbi Žuljo mi je pa delal družbo. Svoj klobuk sem bil položil v kot, noter pa stresel drobiž, kar sem ga imel po žepih. In tu vidim, kako se Žuljo pripelje k mojemu klobuku, ga povoha noter in leže v drug kot. Vse za mojim hrbtom, ko sem kuril ogenj.

Pila sva z Ahmedom kavo, pušila in kramljala. Pa se je primaknil Žuljo k ognju in položil glavo v naročje svojega gospodarja.

— Ahmet! sem rekel — meni se zdi da — rca intri ne bomo dobili.

— Za što ne, gospodine?

— Zato, ker si je tvoj Žuljo nagrado naprej vzeti. Daj dvigniti se malo Ahmede. Ahmet je vstal in s hlač se mu je zako-

talil petkronski tolar....

Oba sva se smejala in tudi Žuljo je parkrat veselo bevsnil. Ampak potem sem Ahmeda resno posvaril.

— Ahmet, sem rekel — pusti take nemnosti. Škoda tvojega Žulje. Takega psa ne boš več dobil. Ne tiraj ga v nesrečo Ahmet!

Prav kmalu po tistem se je zgodilo, da je Žuljo spet napravil — tak-le majhen izlet doli v Sarajevo, s katerega se ni vrnil več....

In Ahmeda sta zalotila dva Srbina, živa vatra, ko jima je pobral lisico iz nastavljenega železa, pa sta mu polomila vse kosti, tako, da še danes hodi ves kriv.

Svaka sila do vremena, Ahmet!

Josip Fr. Knaflič

Ali si gradite lastno stavbo?

Preskrbite si, predno oddaste zgradbo stavbeniku, načrte in proračune od nas, na podlagi česar razpišete dela in jih oddaste najcenejšemu podizvajalcu. Da se bo stavba res solidno gradila, nadzorujemo mi strokovnjaki vsa dela Vaše stavbe.

Informacije dobite v Tehnični pisarni »TEHNA«, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 25/I. Telefon 25-80.

Kmetijski vestnik Seme za setev

Podlaga dobremu pridelku je seme. Kakršna setev, takšna žetev. Lanska kmetijska razstava je dovolj nazorno pokazala, kakšen pridelek se da doseči z dobrim semenom. Na malih stekleničkah, napolnjenih s kleno pšenico so bili zanimivi napisi: 35 q na 5 ha; 30—25 q. Ta pšenica pa ni tučega izvora, marveč doma vzgojena in pridelana belica. V poizkusnem in vzgojemnem zavodu v Bellinčah vzgajajo žitarice in druge poljedelske rastline z natančno odbiro in dosegaajo s tem zgoraj navedene uspehe, ki človeka naravnost zadivijo. Če bi se v Sloveniji n. pr. za setev žita uporabljalo le prvostveno seme, bi se znatno zvišala produktivnost domače prehrane. In to ni samo pri žitaricah, temveč pri vseh poljedelskih in vrtnarskih rastlinah.

Ni potrebno, da kupujemo vsako leto seme drugod. Glavno je, da si nabavimo za začetek prvostveno seme, ki v naši zemlji in podnebju dobro uspeva ter donaja primeren pridelek. To seme potom pravilne izbire še izboljšujemo in si tako zagotovimo vsakoletno dober pridelek. Predpogoji za pravilno izbiro semenskih rastlin pa je, da zasledujemo razvoj rastlin od kličanja do zorenja. A to ne samo glede celoletne rasti, temveč tudi glede odpornosti napram boleznim, črnam, zorenja itd. Seveda moramo paziti, da nam ostane gotov tip (n. pr. kašelsko žele, blatensko korenje), da ne zaidemo v kaos bastardov, ki nam dajo zmajraj manjši dohodek. Rastline, katere se nam zde, da bodo dale dober pridelek, moramo zaznamovati in posebej spraviti. Kdor nima za bližnjo pomladno setev dobrega semena, bodisi žitaric, krompirja ali zelenjadi, naj si sedaj, ko je še čas, oskrbi seme — ker kakršna je setev, takšna bo žetev.

S tem, da si zagotovimo dobro seme, naše delo pred setvijo še ni končano. Gotova stvar je, da se večina boleznih zanese v kulturo s semenom. Povzročevalci boleznih, rje, razne glivice, bakterije napadajo takoj ob kalitvi mlad organizem, ga trajno slabe ali celo uničijo. Prepozno je odključevanje v času razvoja preganjati. Radi tega moramo te bolezni pred setvijo preprečiti. Zato mora biti vsakemu poljedelcu in vrtnarju geslo: Vsako seme, ki pride v hišo, se mora desinficirati ali razkužiti.

Razkuževalnih sredstev imamo mnogo. Najprimernejše bo še Uspulun. To je viličast prah, ki vsebuje 12% živega srebra. Uporaba je enostavna, tudi ne predraga. Z razkuženjem uničimo vsa živa bitja na semenom, obenem pa zvišamo energijo kaljivosti. Za razkuževanje uporabljamo 0,3% raztopino, v katero stresemo seme, ga dobro premešamo in pustimo seme v njej eno uro. Grah in fižol namakamo samo pol ure. Seme nato v tankih plasteh na soncu posušimo in o priliki uporabimo. Da zvišamo naše gospodarsko stanje in sibi dohodek, se moramo najboljše, izbrano ter razkuženo seme. L.

Kosti, pridatet kokoši piči. Da zvišamo nesnost pri kokoših, je zelo priporočljivo krmiti jih pozimi s toplo hrano. Ne smemo pa pozabiti, da zahteva perutnina neko količino apna, ki tvori jajčno lupino. V gospodinjstvu imamo v to svrhu vsak dan na razpolago kosti, katere, zdrobljene v prah, primemo za priravnje hrani. Če se kosti ne dajo raztoliti, jih položimo na ogenj, nekar se lažje zdrobe. S tem zvišamo nesnost kokoši za 50 odstotkov.

Pepel od cigar je izvrstno sredstvo za čiščenje finih kovin, n. pr. zlata, srebra itd. Pepel natresemo na kosček flanele, z njim nadremo kovino in jo taremo toliko časa, da zadobi lesk. Za večje madeže dodamo pepelu par kapljice petroleja, zgrgnemo madež, nato kovino v mlaki vodi umijemo in z mehko krpo dobro osušimo.

Zelenjad je bila pri starih Slovanih zelo priljubljena. Prve vesti o uporabi zelenjadi imamo od Fadlana, ki piše, da so ruski kupci darovali svojim bogovom čebulo in česen. Sv. Feodizij v XI. stoletju je jedel samo nezabelen zelenjad, ravno tako tudi njegovi samostanski bratje, ko jim je zmanjkalo leče. Gotovo je, da so zelenjad od pradavnin uporabljali stari Slovani. Nekaj vrst so poznali sami, nekaj so jih pa prejeli od sosedov: od Germanov čebulo, korenje, redkev; od Bizantincev kurkane. Največ se je uporabljalo česna, čebule, boba, graha, leče, buč in kumar ter repe. — Danes prihajajo zopet v isto dobo zdravja in moči, ko se pripravljajo za hrano predvsem zelenjad, če le moremo pred obedom nekuhanu — tudi kot najboljše zdravilo proti debelosti. V Nemčiji so celo ustanovili v novejšem času zdravilišča, v katerih zdravijo izključno s surovo in kuhano zelenjudo. S tem dosegaajo zelo lepe uspehe.

Kulturni pregled

Januarski zvezek „Ljubljanskega Zvona“

Januarska številka „Ljubljanskega Zvona“ nam je predstavila 49. letnik te naše najzastavljene revije v novi, enostavni, a okusni vnanji opremi. Vsebinsko prinaša več zanimivih novosti. Globoka pesem Frana Albrehta „Meditacija o življenju in smrti“ je posvečena Otokarju Březini, do čim je Tone Seliskar v pesmi „Moj oče“ najlepše v naši literaturi orisal železničarja - strojnika, ki mu — milijon kilometrov je šlo v njegovo mladost, — tisoče ton premoza je žgalo njegovo kri — in osem otrok je poljuboval.

Roman Jožeta Pahorja „Serenissima“ se nadaljuje. V tej številki se začne tretji del: na beneških galejah pred Azdrom.

Juž Kozak se zopet oglašuje v „Ljubljanskem Zvonu“ z daljšo povestjo „Tvoja žena“. Lahko se nadejamo, da ta povest ne bo značilna samo za pisateljev razvoj, ampak sploh za najnovejšo slovensko prozo. Jubileju Leva Tolstega se oddoljuje „Ljubljanski Zvon“ s člankom N. Preobraženskega, ki je spisan razgibano in vsebuje mnogo anekdotičnih detajlov iz raznih spominov, osvetljujejoč tako osebnosti jasno-polijskega umetnika in moralista.

Iz svetovno znanega romana „Kmetič“ poljskega pisatelja VI. St. Remonta, ki ga prevaja v slovenščino J. A. Glomar, je objavljen odlomek „Nedelja na kmetih“.

Med književnimi poročili čitamo naslednje ocene: VII. letnika „Časopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino“ (M. Rupel), „Del novoborcev“ (J. Vidmar), „Sa strana zamorjenih“ (B. Borko) in S. Savina povesti „Milica, otrok bolešči“ (J. Vidmar).

Kronika prinaša poročila o Osterčevi enodajnici „Iz komične opere“ (A. Lajovic), o umetniških razstavi IV. generacije (K. Dobida) in o mariborski drami (M. Šunderl). Umetniška priloga je tokrat iz tehničnih razlogov izostala, v nadaljnjih številkah pa bo zopet redna. Podjetni izdajatelj nam celo obeta večbarvne priloge v globokem tisku — torej novost v slovenski grafični industriji.

„Ljubljanski Zvon“ stane na leto 120 Din in se naroča pri upravi, Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Dve nervozi v zagrebškem gledališču

Shakespeare na obiskih. — Velik uspeh Gajdarova. — Jubileji. — Afere. — Izpremembe.

Zagreb, 1. februarja. V zagrebškem gledališču vlada nervoza. Ali vidite v čem kaj nenavadnega? Mar niso vsi teatri na svetu napolnjeni z nervozi? In zagrebško gledališče, tako impozantno in žolto prepletkano, v katerem rivalski tekmujejo opera in drama, — ali ima lahko kakšne druge osnovne katarakteristike kot je — nervoza?

Dve nervozi sta završili v poslednjem času v našem teaterskem svetu. Ena — umetniška — je srečno likvidirana. Druga, ne umetniška, ki se je razvila v veliko afero ter do sodišča in do obsodbe, je prišla iz gledališča v bližnjo kazališno kavarno; od teaterskega sveta je prešla na literate. Kar čez noč je bil ves zagrebški umetniški svet okužen z nervoznim interesom.

Umetniška nervoza: Po dveh dokaj jalovih dramskih sezonah nas je zopet prišel obiskat Shakespeare. Po repertoarju kiča in konjunktur — „Romeo in Julija“.

Ta ljubzenski Shakespeare sicer ni bil prvič na našem odru. Pred nekaj leti, ko je bil klasični repertoar v našem gledališču še normalen pojav, so dajali tudi „Romeo in Julija“. To pot na je prinesel senzacijo, in sicer iz dveh razlogov:

Nanovo ga je bil postavil na naš oder režiser Ivo Račić v okviru enostavne in praktične inscenacije prof. Ljube Babića. Ivo Račić je znan kot vesten analizezator komadov, ki jih režira, zato je tudi „Romeo in Julija“ izdelal do minucioznosti in niansirano.

Druga senzacija je nastop naših najmlajših sil iz dramskega ansambla v glavnih ulogah.

Mladi in zelo talentirani Nikša Stefanini (ki je vrhu tega edini „doktor“ med našimi igralci), je kreiral ulogo Romea. Mlad, navdušen temperament in inteligent, je imel Stefanini zelo velik uspeh.

V ulogi Julije nastopata dve mladi igralci v alternaciji: Božena Kraljeva in Ervina Dragmanova. To sta dve Juliji raz-

nih temperamentov, a obe imata enako lep uspeh.

V tem ozračju nrevoze sta nastopila v Zagrebu v dveh večerih kot prava atrakcija Olga Gerzovska in Vladimir Gajdarov. Za prvi večer, ko se je dajal „Živi mrtvec“ L. Tolstega, je vladalo v auditoriju gledališča slovesno nastojenje. Bilo pa nas je nekaj, ki smo prišli z merico prikrite skepe. Vedeli smo: Gajdarov je filmski igralec, lep mož, ženski ljubljene, na — kako neki bo igral Fedjo? — Toda: prav kot se je vrstila slika za sliko „Živega mrtveca“, tako se je tajal čedalje bolj led naše skepe in na njegovem mestu se je razbomhalo proti koncu veliko in iskreno navdušenje za nesporno velikega odrskega umetnika Vladimirja Gajdarova.

Njegova ga. Olga Gerzovska je igrala cigansko Mašo: dobro in plemenito bitje, ki ni demonska žena, marveč ljubi srčno in zlahtno in nesebično Tudi ciganske pesmi nam je pela ta dobra Maša! Kolikor blagih tonov in zopet koliko ognja je bilo v tih ciganskih pesmih Olge Gerzovske!

Ta dvojica nista samo velika in prepričljiva umetnika, marveč sta dala tudi psiho-loško na moč zanimive tipe. Zlasti preseneča Fedja v interpretaciji Gajdarova.

Drugi večer sta nastopila v drami Louisa Verneuilja: „Gospod Lamberthier“. Samo ta dvojica skozi vso dramo, skozi tri dejanja — vsa zapletena v psihološki metež! Toda gledalec ne občuti niti za hip dolgočasje in odvisnosti zakaj ta par ves čas mika zanimanje auditorija s svojo sugestivno in ubrano umetnostjo, ki je nezmanjšan silna od začeta do konca.

Od nas sta odšla v Beograd, prideta pa tudi v Ljubljano; objubila sta nam, da se vrne nazaj ponovno v Zagreb in zdaj ju pričakujemo.

V umetniški del nervoze našega gledališča spadajo še jubileji. Cankarjev, ko se je igralo „Poljušanje“ v slovenskem jeziku in v režiji Hinka Nučiča, je bil že tako zdavnaj, da ne morem več pisati o njem. Beležim ga samo zbog kronologije v vrsti jubilejev, zlasti pa zato, ker je pomenil dogodek za kulturno in scensko življenje Zagreba.

Izmed igralskih jubilejev smo nedavno slavili petindvajsetletnico popularnega komika, buffo - tenorja in režiserja Aleksandra Biničkovega.

Zdaj je še na vrsti jubilej dramske salonske prvinke Vere Hriščićeve, ki bo nastopila kot „Madame sans Genes“. Nato pride na vrsto proslava 25-letnega dela v gledališču Josipa Marišiča, ki bo igral Arčibada Ševca „Sanjina“ v dramatični pisatelje in bivše članice ljubljanske drame Ive Štetiške.

Toliko o umetniški nervozi.

Neumetniška nervoza je afera, ki je nastala, ko je vršilec dolžnosti direktorja drame Milan Begović razžalil pisatelja in kritika Ahmeda Muradbegovića v „Savremenniku“. Nazval ga je namreč cignorant.

Ta majhna besedica je izzvala veliko afero, ker je Muradbegović tožil Begovića. Sam proces se je vlekel dokaj časa, a razprava pred nekaj dnevi je bila zelo zanimiva: Begović je poklical na pomoč gledališkega administrativnega ravnatelja Josipa Bacha, ki je imel prirediti, da je Muradbegović ignoran. Bach je izjavil, da je v gledaliških zmerom tako: nepovolne kritike se smatrajo ignorantske, a ugodne so — kajpak — genialne. Zaslili so tudi druge priče iz igralskih krogov; na koncu je sodišče ostalo pri prepiranju da je cignorant, žalitev in je obsodilo M. Begovića na 14 dni zapora, pozolno na leto dni, na neko globo in na plačilo stroškov.

Nervoza zaradi te afe je sicer polegla, vendar je afera samo pogojno likvidirana. V teatru se sploh vse rešuje samo — pogojno.

Karel Čapek o Masaryku

V založbi praškega „Aventinuma“ in „Cinac“ je izšla nova knjiga o T. G. Masaryku: „Hovory s T. G. Masarykem“. Njen avtor je znani češki pisatelj in dramatik Karel Čapek. V dolgi vrsti biografij in studij o Masaryku ima ta knjiga posebno mesto. Že uvodna slika jo dovoli karakterizirati: Masaryk in Čapek stojita v travi in pripravljata piquenike. Oba sta brez sukne, naravna, človeška; prezident republike in pisatelj. Danes je malo primerov takega prijateljstva kot se je razvilo med tema možema dveh različnih generacij. Mladost spoštuje v starosti dovršeno delo, izkušnje in zadržjo, do kraja dozorelo življensko modrost; starost uživa v mladostnem, moškem elanu, v vneim, s katero zastopa nove ideje in nove nazore o svetu. Spominja-

mo se Sokrata ali Platona in njunih učencev. Vsekakor je to presrečno razmerje med prezidentom in pisateljem, med dvema tipoma dveh generacij, prepričevalen dokaz, da mladi lahko delajo s starimi in da ni nepremostljivih razlik med »avtoritetami« in idejnimi borci.

To je prva misel, ki nam jo vsiljuje ta knjiga. Drugo, kar nas zanima, je njena originalna oblika. V obliki razgovorov med Čapkom in Masarykom se razvija pred čitateljem živa slika Masarykove mladosti. Skozi pisatelja, ki pravi v uvodu, da skuša kolikor le more zatajiti samega sebe, pripoveduje Masaryk svoje intimne spomine na mladost, na šolska leta, na prve duševne boje. In iz cele knjige vije to, kar vidimo na sliki: naraven pogled na svet, nepriljubljen, srčna gorkota.

Čapkov »Razgovore z Masarykom« uvršča kritika med eno najzanimivejših čeških knjig, kar jih je izšlo v poslednjem času.

„Slavische Rundschau“

Že lansko jesen so praški listi napovedovali prvo številko nove revije za slovenska vprašanja „Slavische Rundschau“, ki sta jo ustanovila slavista praške nemške univerze Franc Spina (sedanji minister) in Gerhard Gesemann. Tehnične priprave pa so se zavlekle preko novega leta, tako da bo izšla prva številka šele začetkom tega meseca, iz obsežnega prospektu posnamemo, da bo nova revija največja in najširša slovenska tribuna, informativen časopis za zunanji svet in hkrati vez med samimi slovenskimi narodi. Program „Slavische Rundschau“ je poudarjen v podnaslovu: „Berichtende und kritische Zeitschrift für das geistige Leben der slavischen Völker“.

Uredništvo tvori razen uvodoma omenjenih ustanoviteljev slovenski pisatelj in znanstvenik dr. Joža Glomar, Roman Jakobson, A. St. Mägr, Eugen Rippl, Edmund Schneeweis in Izza Šaunova. Sodelniški krog bo zelo širok: razna znana imena iz vsega slovenskega sveta od Prage preko Varšave do Leningrada, od Solije preko Beograda do Prage, Skrajni konci pa segajo v Poznanj, Minsk, Vladivostok, Ljubljano, Cetinje, Skopje. Izmed Slovencev so navedeni med sodelniki: Fr. Albrecht, V. Bohine, B. Borko, J. Cankar, Fr. Kobljar, M. Kos, Fr. Lukman, J. Priatelj, B. Saria, St. Vurnik in N. Zupančič ter — seveda — naš rojak, praški slavist M. Murko.

„Slavische Rundschau“ obeta v programu, da bo smoteno seznanjala čitatelje z vsimi pojavi slovenskega duhovnega življenja; prinašala bo v vsaki številki daljše članke, kritične referate o knjigah, aktualno bibliografijo in kulturno kroniko; imela bo stalne dopisnike v vseh slovenskih kulturnih in regionalnih središčih. Literarne priloge bodo nudile v vzornih nemških prevodih značilne primere iz slovenskih slovestv. Revija bo tudi ilustrirana.

Izmed razprav, ki jih obeta „Sl. Rundschau“ o jugoslovenskem kulturnem življenju, naj omenimo zgolj najzanimivejše:

Razvoj jugoslovenskih vseučilišč (Pavle Popović). — Jugoslovenske kulturne perspektive (VL. Dvorniković). — Slovani in zapadnoevropske filozofije (prejšnji). — „Zgodovinski čute“ srbskega naroda (prejšnji). — Problematika moderne glasbe v Jugoslaviji (Dobrenič). — Izsedki jugoslov. moderne antropologije (Rus Nikolajevič). — Izkopavanje v Jugoslaviji od 1. 1918 (Saria). — Miglaji za sentimentalno postopanje po slovenskem jugu. (Gesemann). — Novejša srbohrvaška literarna kritika (Schmaus). — Kosovo kot prihodni in zgodovinski zaščitni park (Gesemann).

„Slavische Rundschau“ izpolnjuje važno vlogo v slovenskih kulturnih stikih, zato jo toplo pozdravljamo.

(Interesentje jo lahko naročijo pri praški upravi, Praga I 606 ali pri založniku Berlin W 10, Genthinerstrasse 38. Naročnina 24 mark na leto. Praška uprava daje izjemoma popust, tako da stane za priložene leto 20 M. Naroča se tudi preko Tiskovne zadrge v Ljubljani).

Nove muzikalije

„Zbori“, IV. 1. št. 6. Urejuje Z. Prelovec. Literarni del „Zborove“ priobčuje iz peresa dr. Mantuanijel zelo zanimiv članek „Franc Peter Schubert in Kranjska“, v katerem na podlagi avtentičnih dokumentov ugotavlja, da dvorni kapelnik Antonio Salieri ni bil kriv in ni zahrbtno postal, da Schubert 1. 1816 ni bil imenovan za učitelja glasbe v Ljubljano. Po Mantuanijevem prepričanju je bil Salieri vsekoli korosten, plemenit in dobrončen mož. Mi bi z bivanjem Schuberta v Ljubljani sedaj pridobili, Schubert sam na bi naibž dosti izboljšal. Zdi se, da se usoda ni zmotila, ko je preprečila njegovo

vo namestitve v Ljubljani. — H. Svetel razmirliva novi način zlogovanja besedila pri zapisovanju istega pod note in stavila v tem oziru zelo umestne predloge. Dalje sledi člančje „Lajovic — petdesetletnik“, „Iz organizacij in društev“, „Novosti“, „Listi“, „Opera in koncerti“, „Razno“, „Iz uredništva in upravnštva“. Glasbeni del prinaša štiri skladbe komponistov Ocvirka (preprosto, zlasti mani izvežbanim zborom priporočljiva „Izra kolo“), Mirka (lepo harmonizirano narodno „Dunave, nosi me! za mešani zbor ter dokaj težko, harmonično pestro „Pesem o mlinskih kamlih“ za moški zbor) ter Premrla „Marilino“ za mešani zbor in orgle.

S tem 6. zvezkom zaključujejo „Zbori“ svoj 4. letnik, kar dokazuje njihovo vitaliteto in eksistenčno upravičenost. Vsem zborom in zborovskim pevcom „Zbore“ toplo priporočamo. Dosti gradiva prinašajo in dobrota za vse naše zborove in neupravičena je tožba nekaterih zborovodij, da jim materialna manja. Zdi se mi, da se le ne potrudijo pregledati in preštudirati vsega, kar pri nas izide.

O sodobnem evropskem duhu

V naši dobi je malo vprašanj, ki bi se tako često in toli nuno vsiljevala mislečemu človeku, kot se vsiljuje vprašanje: Kaj hoče današnji čas? Vsaka doba je morala tako razglabljati o sebi; vsak narod je imel odgovoriti za se in vsa Evropa zopet skupno za se. Gre za ogromen kompleks socialnih, gospodarskih, političnih, civilizacijskih, duhovno-kulturnih problemov. Med vojno je bila Evropa razdeljena v dva velika tabora, ki sta imela tudi svoje posebne kulturne fronte. Po vojni se je pokazalo, da so poglavitni, osnovni problemi tu in tam isti in da gre za obča vprašanja evropske kulture. Prebujenje ostalih kontinentov, kakor ga nekoč niti štutili nismo, prodiranje ameriške civilizacije v Evropo (dotihmal je prodiral evropski vpliv v Ameriko, Azijo, Afriko) in današnja zmeda v sami Evropi, — vse to je pripravilo docela nov položaj in drugačno duševno ozračje. Prej se je trdilo, da evropski duh obelčujejo intelektualizem in racionalizem, tehnika, stremenje po razvoju nacionalnih posebnosti in iskanje socialnih presnov, zdaj se vprašujemo, kakšen je današnji evropski duh? Ali: Kaj hoče današnji čas?

Francoz Daniel Rops je v svojem spisu „Carte d'Europe“ (Pariz 1918) izvršil zanimiv prezer — da se tako izrazimo — po vojni nastalega položaja in pokazal, kje so sedanje bolezi in kje viri evropske kulturne obnove. Rops ugotavlja predvsem, da je nova doba zožila Evropo. Geografsko je Evropa s svojimi deset milijoni kv. km majhen kos sveta. Razvoj človeštva pa gre v to smer, da bodo vse danes na videz pasivne in „inferiorne“ rase stopile v tekmo narodov in ras. Zato bodo evropska vprašanja — še nedavno svetovna — dobivala čedalje bolj lokalni pomen. Stari Grki so bili „sila kulture narod, a razcepljeni v celo vrsto med seboj sprtih pokrajin in občin. Današnja Evropa je stara Helada v velikem in v smislu novih razmer. Ali se ne bo zgodovinarju čez tisoč let videla svetovna vojna 1914 — 1918 tako, kot se danes vidi nam peloponeška vojna?

Evropa izgublja mimo političnega tudi duhovni pomen, saj začneja sprejemati parveniski amerikanizem, ker ne najde v samem sebi ničesar več, kar bi lahko proželo vse njene narode in jim dalo zavest duhovne enote. Govori se o gospodarskem edinstvu, toda s širšega vidika je tudi to neizvedljivo, dokler ni zavesti o duhovni solidarnosti. Torej internacionalizem? Ta oblika se je preživela: narodi so tu in nič več ne more zatreti njihove raznolikosti. Abotno bi bilo misliti, da bi se danes dali narodi ali narodne kulture stlačiti v en kotel in pomešati kot kaša. Kaj naj jih torej veže, kakšne ideje naj ustvarijo duhovno edinstvo, ki naj bi ga imela Evropa nasproti Ameriki in ostalim kontinentom?

Prostor nam ne dopušta, da bi si natančneje ogledali Ropsov izvajanja. V eni svojih prejšnjih knjig („Naš nemir“) je Rops predstavil sedem duhovnih velikarov, ki imajo v sebi vse elemente novega evropskega duha in ki kažejo pota k solidarnosti, ki naj bi se razvila iz tega duha. Njih imena so: Strindberg, Conrad, Čehov, Uman, Pirandello, Rilke in Duhamel. Njihovi spisi očitujejo, kaj hoče naša doba.

Njena osnovna karakteristika je nemir, iskanje. Ta nemir sili človeka, da čim bolj spozna samega sebe. Nova literatura opušča odrevane klasične vzore in naturalizem ter se poglablja v človekovo duševnost. V nji pa išče predvsem podzavestnih sil. To je povsem nov pogled na človeka: Strindberg, Rilke, Pirandello so mogoči sa-

mo v taki dobi. Druga težnja, ki izhaja iz nemira, je: pozabiti trpljenje v simpatijah za bližnjega, za druge ljudi, v ljubezni, v sočutju in trpljenju. To stran predstavljajo Čehov, Uman, Conrad in Duhamel. Tretja značilna poteza je, da današnja doba zopet išče boga in božanstvo. Vsi vplivni misleci se posvečajo temu iskanju. Boga sploh ali enega Boga? To je vsekoli, saj ne gre za konfesionalne, temveč za globoke človeško-religiozne pokrete. Nemir, ki se loteva evropskih duš pred pogledom na boždnost in na tragiko, s katero umira preteklost, odmeva nujno v religioznost.

To je današnji intelektualni internacionalizem Evrope. Ropsova izvajanja bi seveda zahtevala mnogo komentarja in proučevanja zgoraj imenovanih pisateljev. — mi jih omenjamo zgolj v informacijo slovenskemu izobraženemu. Slovenska kultura je danes na usodnem križišču zapadnoevropskih in vzhodnoevropskih kulturnih vplivov. Pisatelji drugih narodov odgovarjajo na velika vprašanja sedanje dobe in izražajo iz sebe žarke, ki bodo svetili novim rodovom. Naši? V kakšnem odnosu je naša duhovno ustvarjanje s težnjami zapadne Evrope? Kakšne formalizme posnemamo od drugih in koliko bistvenega prezmemo? Če to premislimo, postanemo Slovenci bolj kritični nasproti sebi. In tega nam je treba.

Prevodna književnost pod boljševiki

V moskovskih listih so bili objavljeni zanimivi podatki o prevodni književnosti v sovjetski Rusiji.

Lani v rusino prevedena dela se dele takole: francoskih je 30 %, ameriških 24 %, angleških 18, nemških 13, skandinavskih 5 odstotkov. Ostalih 10 % se deli med druge narode. Po priljubljenosti sta na prvem mestu Američana Jack London in Upton Sinclair. Izmed Francozov se po največ prevajajo: Claude Farrère, Anatole France, Henry de Régnier, Guy de Maupassant, Emile Zola, Pierre Hampe, Georges Duhamel, Pierre Benoit, Jules Romain, Victor Marguerite, Panait Istrati. Na predzadnjem mestu je kljub svojim sovjetskimi simpatijam Romain Rolland in na zadnjem Paul Morand, ki se je zameril boljševikom s svojim „Živim Budho“ (Boudha vivant).

Med Angleži je na prvem mestu Herbert George Wells; posebni uspeh je doživel njegov „Sen“ (A dream), ki slika sedanost v očmi naših potomcev po 2000 letih. Sledijo mu William Lock z detektivnimi romani Rabindranath Tagore, Joseph Conrad in John Galsworthy.

Med Nemci srečamo Bernarda Kellermanna, H. Manna, Schnitzlerja, Wassermanna, S. Zweiga, G. Hauptmanna, Leonarda Franka in Klara Fiebigelovo. Nordijsko slovestvo zastopajo samo K. Hamsun, Karin Michaelis in Zvonari, a površni Franck Heller. Letos odlikovana Undsetova je baje preveč starokopitna, da bi navduševala večje število prevajalcev. Noto se vrsti poljska književnost z več deli Żeromskiego, Struga, Danilovskega in Remonta. Španci in Lahi so maloturna pozabljeni. Omeniti je samo L. Pirandelloja na B. Ibanza. Čebe zastopa samo Haškov Šveik, Madžare Maté Zalka in Béla Ilesz. Slovenci smo dali Rusom lani samo eno delo: Cankarjevo „Hlapca Jerneja“. Izmed Židov se še vedno čita starejši Solom Aleihem, Slabo pa se prodajajo prevodi klasikov: Aristotana, Aishila, Homerja, Ovida in dr. ki jih je natisnila državna založba, da dvigne vrednost ljudskega čtiva.

Repertoarji

LJUBLJANSKA OPERA

Sobota, 2. ob 15. Pri treh mladencih. Opera. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20. Trubadur. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 3. ob 15. Jonny svira. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ponedeljek 4. Zaprto.

LJUBLJANSKA DRAMA

Sobota, 2. ob 15. Krog s kredo. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20. Volpone. Izven.

Nedelja, 3. ob 15. Peterkove poslednje sanje. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20. Utoplenca. Izven. — Ponedeljek 4. Volpone. C.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 2. ob 8. popoldne: „Bajadera“. Znižane cene. Kuponi. Gostovanje g. Nerata. — Ob 8. zveč: „Lumpacij — vagabund“. Prvič.

Gostovanje gđ. Luhejere v Zagrebu. V zagrebškem tuškanem gledališču je nastopila v Kalmanovi „Grofici Marici slovenska operetna pevka gđ. Marica Luhejere, bivša članica mariborskega gledališča. Pela je naslovno ulogo. Kritika se izraža pohvalno in preflaga angažman v Zagrebu.

Naša memoarna literatura

Memoarna literatura, ki tvori pri vsakem narodu glavni vir njegove kulturne in literarne zgodovine, je pri nas zelo zanemarjena. Skoraj nobeden naših starejših vodilnih moči nam ni zapustil svojih spominov. Za silo jih skušamo nadomestiti s korespondencami, ki so tudi le deloma ohranjene. Prvi naš politik, ki je izdal spomine, je bil dr. Jos. Vošnjak. Žal da večina njegovih sobojnikov ni utegnila nam podati svojih izpovedi iz burnih taborskih let. V najbližnjem času se nam obetajo spomini dveh važnejših borec v naši javnosti: Franja Suklieta in Ivana Hribarja. Iz teh spominov bomo spoznali borbe naše predvojnne generacije. Zalibog da tudi spomini na vojna leta ob desetletnici miru še niso napisani in bo tudi v tem oziru ostala velika vrzel v naši književnosti. Morebiti je res, da je za te vrste dela pri nas premalo zmožila. Knjiga dr. Bogomila Vošnjaka „U borbi za uveličanje države“, ki je za nas veličanska važnost, je morala iziti v srbohrvaščini in v treh založništvih. Sicer ji je s tem bolj odprta pot v jugoslovenski svet, a se bo manj čitala pri nas. Zdi se torej, da pisatelji spominov le težko dobe založnika, zato smo na spominih tako revni. In vendar je škoda, da bo dosti zanimivih vojnih dogodkov na ta način ostalo pozabljenih. Čehi so si o tem ustvarili celo literaturo in v „Pametniku odboja“ pripravili potomcem neiztrpen zaklad podatkov, kako se je rodila narodna svoboda.

Lansko leto je hotelo naše sokolstvo zbrati podatke, a tudi njegova akcija je ostala brez pravega uspeha. Tako nam preti nevarnost, da bodo spomini z nami pomrli. Tudi od strani vlade je že izšel poziv za zbiranje spominov, ker pa je ostalo samo pri pozivu, nabirše tudi tam nimajo zbranegega. Srbski listi so letos stalno prihajali spomine častnikov in politikov o pohodu vojske po sokolskem proboju in tudi sicer je njih slovestvo v tem oziru bogatejše. Žal da je tudi vse to razmetano in razgubljeno po listih in na nas še vedno manjka zbirke, ki bi podajala velike dogodke v posebnih knjigah. Bila bi dolžnost vlade, da bi omogočila izdajo take zbirke in skrbela za razširitev ne popularnih del, iz katerih bi narod spoznal gigantsko borbo za osvoboditev. Iz slov. dobrotvorjev je doslej edini dr. Pivko podal svoje zanimive spomine v večjem delu, drugi so se zadovoljili z drobnimi prispevki po časopisih. Čehi so v ta namen ustanovili posebno revijo „Dokumenty“ in mislimo, da bi tudi pri nas taka skupna revija, namenjena samo zbiranju spominov, dosegla svoj namen. Tu pridejo tudi drobni dogodki do veljave. Isto velja glede slik. Danes nam še manjka fotografije slike mnogih važnih dogodkov iz pretrata, iz časa deklaracije, iz zaledja, iz tabornov; morda so kje, a kdo jih naj zbira. Čehi so ravnozar začeli izdajati novo veliko ilustrirano delo pod naslovom: „Domov za valke“ (Domov ob času vojne). Namen dela je podati predvsem domače dogodke. Naj navedem

načrt tega dela, ker bi se po njem dalo sestaviti nekaj podobnega tudi za nas. Delo izide v petih zvezkih, ki bodo obsegali pet vojni let z naslednjimi glavnimi dogodki:

L. 1914.: — Predvojno ozračje. — Cesar Viljem na Konopčevu. — Nadvojvoda Ferdinand. — Sarajevo. — Sokolski zlet v Brnu. — Priprave na vojno. — Mobilizacija. — Odhod vojakov. — Vojaški upori. — Pregibanje narodnih ljudi. — Interniranje. — Velicidajnski procesi. — Smertne obsodbe. — (Kratohvil, Kotek, ustrelena na Moravskem). — Divjanje avstrijske vojske v Srbiji in v Galiciji. — Glavni stan. — Nadvojvoda Friderik. — Narodne izjave. — Začetki mafije.

L. 1915.: — Begunci iz Galicije. — Rastoda draginja. — Vojaški pregledi. — Vojna posojila. — Pošpolka št. 28 in 36. — (sta prešla na drugo stran). — Aretacija dr. Kramarja. Rašna in dr. — (Jos. Kudrna, ustreliški češki vojak). — Husov praznik 1. 1915. (odkritje spomenika v Pragi). — Cenzura v literaturi in v šolah. — Tajno poročanje. — Vojni dovpti.

L. 1916.: — Vojaške revizije. — Jungschütz in vojna v šoli. — Preganjanje družine prof. Masaryka. — Prišlek na češke liste. — Cenzura. — Življenje v mestih in na kmetih. — Pogreb grofa Litvova. — Skrivni Glasnik in vesti iz tujine. — Friderik Adler in grof Stürgkh. — Ustanovitev češkega

„Svaza“. — Smrt kneza Thuna. — Smrt Franca Jožefa. — Cesar Karol. — Sabotaža v avstrijski armadi. — Simulanti in „marodžerje“.

L. 1917.: — Boj za aprovizacijo. — Revščina po mestih. — Delavske demonstracije. — Zenske na ulicah. — Proglas čeških pisateljev. — Otvoritev parlamenta. — Začetki političnega življenja. — Amnestija. — Vrnitev iz ječ. — Posvetovanje v Luchacovicih. — Burne seje v delegacijah. — Poročila o biki pri Zborovu. — Nove nade. — „Češko srce“.

L. 1918.: — Trikratjevska deklaracija. — Narodna prisega. — Prvi maj. — Gledalske slavnosti. — Zelenci kadri. — Nemiri v Pruju. — Upor v Kotoru. — Odpor v Rumburgu. — Prevratni poskus dne 14. oktobra. — Razmere na železnih. — Pot v Zenevo. — 28. oktober. — Poraz avstrijskih vojsk. — Vrnitev vojakov z razbitih front. — Prva češkoslovaška vojska. — Zasedba Deutschböhmen. — Osvojitev Slovaške. — Prvi dnevi nove države.

To je torej o kvit, katerega more spopaditi vsak s svojimi lastnimi spomini, eden bolj, drugi manj. Na podlagi teh spominov in deloma že znanege zgodovinskega gradiva, utemne nastati lepo narodno delo, ki se bo še dolgo prebiral po čeških hišah. Vprašanje le, ali bi se dalo tudi pri nas podobno delo ustvariti. Ni dvoma, treba je samo založništva in marljive redakcije. Ker izhaja delo mesečno, si ga lahko

omisli vsaka boljša hiša. Knjigo piše takorekoč narod sam in njena cena je tem večja, ker se ozira na vse sloje in vse kraje. Za naše razmere bi bilo treba gorenji načrt izpremeniti 1. 1914. predvsem z imeni: Trst. — Gor

Nekdanja Svečnica

Na deželi še, v mestu pa še malokdo loči lojevo in voščeno svečo od stvarinske. Tudi ne bi bilo treba dosti truda, da bi v Ljubljani našel otroka, ki še ni videl druge sveče, kakor one na božjem drevescu — pa se te že krasi z malimi žarnicami. Smo pač v dobi elektrike.

Pred desetletji je bila pa ravno Svečnica praznik, ko se je hiša lahko pokazala, da je premožna. Čim težja in daljša je bila sveča, tem trdnjša je bila hiša ali pa bolj bahata. Funtna sveča je bila že znamenje dobre hiše, premožnejši so neli okrog oltarja sveče po dva funta, bahači pa še težje.

Otroci so imeli veliko veselje s pisanimi in umetno zviti ali spletenimi voščenicami, ki so jim rekli »bokštekelci«. Mali so bili enobarvni, rumeni, rožni ali rdeči, večji pisani, ker so bili zviti iz dveh stremen, največji so bili pa še okrašeni s plastičnimi cveticami in pušljici s pozlačeni cvetkami, da se je vse bleščalo, ko je gorelo v cerkvi več sto bokštekelcov na enkrat. Najimenojše so bile take voščence, ki so bile zvite kakor knjiga pravokotno in z jepim zlatim križem na vrhu. Take so dobivale zlasti Micke za ve-

kaj de Marija v cirkvo šla, kaj de tam Jezoška ofrala. »Ja bi rajši šla v križem svet, kak bi ga dala Judom prek! Ja sem šla po globokoj vodi, po globokoj vodi, visokoj gor! Tam sem našla cimrmane tri, kaj so nam liramek povali. Ruštek so nam napravili, late so polopatili. Le veselste se, dečica, zdaj skoraj bo svečenca: kaj de Marija v cirkvo šla, kaj de nam Jezoška ofrali. Mi smo štirje bratci, od Velke Nedle pajbeci.

Ti pajbeci pa niso bili vedno tako krotki in pobožni, kakor se delajo. Že Valvasor jih ima za hude pretepače. Šlo je namreč za čast, katere partija kolednikov zbere več klobas in drugih posvetnih dobrin. Šlo je pa tudi za čast božjo, saj so za nabrani denar koledniki kupili voska in dali vltiti voščence in sveče za domačo cerkev. Pa bi človek ne udaril, če gre za božjo čast in se sreča s koledniki iz druge fare! Valvasor piše, da je bila pred 250 leti navada tako-le:

Od sv. Miklavža do Svečnice so iz vsake fare oženjeni in fantje, oboroženi s sablami, sekirami, sekiricami na gorjaci in podobnim orožjem, hodili v skupinah po 6—15 mož, kakor je bila pač fara velika, po soseski koledovat. Hodijo po vsej deželi in, kar naberejo, zamenjajo za vosk, da napravijo voščence, ki po tri skupaj speto v kite. Take voščence obesimo na gosto na rob velikega kolesa iz desk, ki ima v sredini luknjo, da gre skozi njo močan drog. Nad visečimi voščenicami napravijo vence, da je nastavek podoben jersbasu. V ta jersbas pa pritrjujejo še stoliče, lepo pletene voščence ali še kako drugo podobo. Tako »stavnico« okrase še z loščem (Rauschgöld), slabo svilo, zastavicami, zvezdami in z raznim nakitom, ki ga izrežejo iz kuhane brezove gobe. Iz kakor papir bele gobe izrežejo zastavice, petelinčke, tičke, zvezde in druge oblike, ki jih obesimo na niti, da »letajo« okrog stavnice ali jih pa pritrjuje na vrh stavnice. Valvasor pa nikjer ne pove, da so naši kmečki umetniki rezali iz brezove gobe v prvi vrsti gobolčke, ki plavajo s stropa kot sv. Duh nad javorjevo mizo, vezilje so pa z iz brezove gobe izrezovale srčke, nagelne in gosence, da so z njimi podlagale plastične orname na zlatih zobah.

Take stavnice so bile z drogom vred visoke do 4 m, kolo z voščenicami je bilo pa tako veliko, da sta ga komaj obsegla dva moža. Junak je moral biti, kdor je nosil stavnico.

Stavnica XVII. stol. (spredaj) in stavnica iz komendske fare iz začetka XIX. stol.

V drugih krajih kranjske dežele pa pošljejo cerkveni kmetarji okrog sv. Miklavža po enega ali dva fantiča po deželi pobirati za sveče. Na Silvestrov dan se zopet snidejo s ključarji in možmi ter gredo oboroženi koledovat po gradovih in vaseh. Na novega leta dan gredo koledniki z godci v cerkev in okrog oltarja k darovanju. Tudi zvečer pred Tremi kralji koledujejo in gredo na praznik k darovanju. Pred Svečnico delajo stavnico, plešejo in se veselijo. Svečnica neso stavnico z godbo v župno cerkev k blagoslovu, potem pa v svojo podružnico. Vendar pa ni prišla vsaka podružnica vsako leto na vrsto, zlasti če je bila slaba letina. In nato konstatira Valvasor, da se ti koledniki niso vedno zadržali kakor sinovi uči Kolednik iz raznih fara so se stekli in zmazovali so premaganim pobrali nabrane darove. Malsikdo je dobil s pestjo ali gorjajočo tako no butici, da je bil ves črn in bi se bil zaradi svoje temne barve lahko pomešal med spremstvo sv. kralja Boltežarja, pravi Valvasor ter nadaljuje, da še pes ne po-

voha suhega plečeta, ki so ga pretepači izgubili.

Tako so se torej v Valvasorjevem času pretepači za večjo čast božjo našli pobožni predniki, ki so delali stavnice do srede minulega stoletja.

Ko sem pred pičimi 25 leti iskal starino okrog Škofje Loke, sem v Pevnu med mestom in Cngrobom našel na cerkvenem podstrešju prvo in dosedaj edino stavnico, ki jo ima ljubljanski muzej.

Okrog močnega, rdeče in belo pobarvanega, do 3 m visokega droga je šest okroglih etaž razvrščenih v enakih presledkih tako, da meri srednji kolo-bar največ v premeru, skrajna dva sta pa najmanjša. Ob robu večje spodnje dve etaži lepo struženi leseni stebrički, ki so nepobarvani, pač imajo pa spodaj gumb ali jabolko na sredini pobarvano rdeče, zgornji pa zeleno. Zgornje etaže imajo po več luknji, da so vanje zatak-nili sveče. Že prazna stavnica je težka, polna sveč je pa tehtala nad stari cent in v cerkev jo je nesel najmočnejši fant iz vasi. Seveda so mu po poti, kjer ni bilo hiš, morali pomagati tovariši, ker bi tako težo zmagal le redko kdo.

Valvasorjeva stavnica se torej zelo razlikuje od naše in tudi od one, ki jo je opisal Andrej Mejač in narisal Josip Dostal l. 1895. v Domu in svetu. Najbrže je Valvasor narisal in opisal dolensko stavnico, nam znane so bile pa v navadi po Gorenjskem, kjer so tudi kmetje premožnejši in so bile stavnice lahko bogatejše in težje.

Pred Svečnico so koledniki in nabiralci darov sploh pod vodstvom izkušnega moža stavnico vezali. Že »vezanje« je bil praznik, kakor če postavljajo mlaje in delajo slavočke za Rešnje telo ali novo mašo. Z voščenicami so zvezali najprej najtežje sveče po dva do

poltretjega funta in jih pritrdili na spodnji oddelek, manjše na višji in tako dalje, da so bile pri vrhu najmanjše sveče, nad njimi se je pa košatil pisan pušelj iz umetnih cvetic, umetnih jabolk ter srebrnih in zlatih kroglic in migalic. Vsako vrsto sveč so še ovili z venci, okrasili s trakovi in verigami iz pisanega papirja, kakor butare na Cvetno nedeljo. Posamezne sveče v enakomernih presledkih so morale biti rdeče, pozlačene ali pa celo okrašene s cvetjem in figurami iz pozlačenega in pobarvanega voska, kakor ve ikonočna sveča pri velikem oltarju pri fari.

Na Novega leta zjutraj so stavnico nesli k fari k veliki maši. Stavnica je bil čez ramo in hrbet opasan s širokim jermenom, kakor so še sedaj zastavonoše, da je na pasu lažje nositi stavnico. Pred vrati je parada obstala, da je prišel iz cerkve župnik in stavnico blagoslovil. Po blagoslovu so jo nesli pred veliki oltar in postavili v pripravljeno stojalo. Čim več podružnic, tem več je bilo stavnice pred oltarjem, o, pevnika, ki je v muzeju, je imela kar enajst našpanih družic. Med svetim opravilom jih je vsa soseska občudovala in pretehtovala, katere podružnica je bila najbolj odrezala. Baharija in zavist sta cvetele kakor pušljici na stavnici, pa je bil pretep, ko so stavnico zapili, kakor so dejali pijaci po maši.

Se predno so bili ponosni fantje doma, je mežnar že odvil prvo stavnico, zataknil sveče na svečnike, rože pa spravljal v žagrad za majnik.

Danes stavnice ni več, ker so jih nadomestili z darovanji, pa tudi ta za cerkveno gospodo koristna navada hudo peša. Lepi narodni običaji pač izumirajo. Ja, je že čas tak ... A. G.

Komar je kaj znanega o stavnicih in kje se še taka nahaja, ga prosimo, da sporoči uredništvu in opiše običaje.

Trbovlje - naša Westfalija

Trbovlje, 1. februarja.

Kar so westfaliski rudniki za veliko industrijsko Nemčijo, to so trboveljski rudniki revirji za agrarno Jugoslavijo. Ta primera je dobra za gospodarsko življenje, za naše narodno življenje pa pomenijo Trbovlje še veliko več. Tip pravega manualnega delavca brez vsakih produkcijskih sredstev je zastopan najbolj v Trbovljah. Ta tip je nastal iz kmečke emigracije.

Se dandanes se med lokom in kletvijo čuje po kmetijskih hišah:

— Med »knap« pojdem, doma nimam obstanke! —

Kmečki dom je pretesen. Mlajšemu sinu ni dovolj, če ga domačija preredit. Gospodariji hoče. Ker ne more biti gospodar domače hiše in grude, hoče biti gospodar svoje delovne moči. Za svoje delo hoče denar, da bo z njim razpolagal in gospodaril. Že je po samostojnem gospodarstvu in samostojnosti pa vodijo žal le premnogokrat v suženjstvo ...

Ko pride ob nedeljah kmečki fant v dolino, vidi v rudarju samo samostojnega človeka, ki je za toliko in toliko dni dela toliko in toliko zaslužil ter si lahko za ta denar privoči, kar hoče. »Ne bom več poslušal očeta in matere, starejšega brata in še njegove žene — mlade gospodinje, med rudarje grem, sam svoj bom,« je njegov sklep.

In gre. Potem šele vidi, da ima življenje samostojnega delavca-rudarja, ki no ovrnimo, gosposke čevlje, malo go no vrtnico, gosposke čevlje, malo gostinjske zabave ali karkoli, še svojo posebno stran. Svojo temno stran globoko pod zemljo.

Veseli rudar Francelj, katerega je tolikokrat zavidljivo ogledoval pred cerkvijo in v gostilni, je pri delu v rovu drug, popolnoma tuj človek — mrk in osoren.

«Aha, črnega kruha se je preobjedel, pa se je v črno zemljo zari! Pretresna mu je bila bajta in solnce mu je žgalo v oči! Prema'o je imel zemlje, pa je šel pod njo! Boš videl fant, kako se ti bo stožilo po latvici k'slega mleka, ko boš prvič srečal »bergmandeljca«! Take in podobne so dobrodošle novemu rudarju — kmečkemu emigrantu.

Začetni dnevi službe, pa naj si bo jutranja, popoldanska ali nočna, so strašni. Mladi rudar zaviha »hunte« — vozčke za premog — ki jih trdno sklenjene požirajo temni rovi. On pa mora sam capljati in tavati za drugimi ter se loviti po rovih sem in tja, po opozkih lestvah navzgor, navzdol, se tresti v temni škatli vzpenjače butati ob tramove, ko izgine leščerba starega rudarja pred njim izza ovinka, da potem ne ve, kaj bi zgrabil in kaj bi počel, ko ga kopač iz enega od brezkrainih rorov potegne na stran med črne s tramovjem podprte skale. Dolgo časa se mu zdi, da je kos lesa v ustroju čudnega strašnega podzemnega stroja. To primi, to vzdigni, se mu kaže boli s sunki in znamenji kakor z besedami. Vsi so mrki, vse je mrko in kruto ...

Celo stari kopač Matija, dobrodušni možak, ki je tolikokrat prišel v vas med veselo fante, je tak. Ko mine nekaj dni, potreple novince, zunaj zadnjega rova po rami ter mu pravi:

— Fant, nič ne maraj! Tako mora ti! Vživet se moraš pod zemljo. T mi smo se tako vživeli in navadili. In vživi se. V par mesecih je r kakor se spodobi. S tem kopač dober pomočnik, nič ne vnaša sam presodi in tudi ve, kje je treba grabiti. Podzemlje se mu je odkrilo sprejelo ga je v svoj krog. Po »šiti« je tovariš med tovariši. V »kasarn« stanuje, kjer ima toliko samcev svojo gospodinjo, navadno kako rudarsko vdovo, ki hodi s knjižicami svojih »fan-

tov« v konzum po živež ter opravi vse, kar spada med vsakdanje potrebe mladih rudarjev. Lahko gre tudi h kaki rudarski družini za podnajemnika ali kakor pravijo »purša«. Po starem običaju se domeni, da se na mesec za gotovi znesek obremeni njegova nabavljajna knjižica, za to pa dobi posteljo, hrano in perilo.

Ob priliki in vedno redkeje hodi domov v Retje, Praprotno, Loko, pod Sv. Planino, v Knezold ali pa tja v savinjske hribe, v kranjsko stran, ali kjerkoli je že njegov kmečki dom. Ob teh obiskih je med domačini in sovrstniki kakor človek z drugega sveta. Dosti govori, a ne črhne niti besedice o težavah, ki jih je že preстал in ki ga še tarejo. Za vsem, kar pove, je nekako opozorilo ali vsaj namigavanje:

— Mi izpod zemlje smo nekaj drugega!

Skrbna mati vprašuje to, vprašuje ono. Fant pa na vse malomarno odgovarja: »To ni nič!« — »Sveta Barbara naj te varuje,« je vzdih matere ob slovesu.

Ni tovarne, ni obrata, kjer bi vladala toliko vzajemnost, kakor v rudniških rovi. Pri Fortēju, v Delavskem domu in še kje drugje so lahko razne rudarske skupine, ki tekmujejo in se krezaajo, a vse to je samo od danes do jutri. Rudarji so vendarle tesno strnjena solidarna skupina.

Delo pod zemljo, kjer preži ob vsakem času na slehernega toliko nevarnosti, je dalo vsem posebno obeležje in posebno življensko nazore. Bili so časi, ko se je mislilo, da bo kak posebno vnet misijonski pridigar z močjo svoje sugestivne besede spreobrnil čudne trboveljske farane. In najeli so kakega vnetega redovnika, ki je besnel na prižnici:

— Bog te je dal in hudič te bo vzel! Odgovor nato je bil sarkastičen neč, časih celo v cerkvi sami, češ, jdi ti enkrat v Anin rov, tam boš videl hudiča. Dokler ga nisi videl, ne goji o njem.

Cerkva na visoki Sv. P'anini je priljena izletna točka trboveljskih ruskih družin. Motiv teh izletov se ne popolnoma označi z besedo »poznanost«, v polni meri pa zasluži označbo »obgočastja« — vere in zaupanja v svojo moč, ki bdi tudi nad življenjem nednega delavca, ki si služi svoj kruh z najtežavnijim delom med stoletimi nevarnostmi.

Praznik sv. Barbare 4. decembra se praznuje med rudarji s čustveno iskrenostjo, za katero so lahko vsi drugi svetniki in priprošniki o vseh mogočih boleznih in nezdah zavidni. Rudarju je sv. Barbara samo ime a obeležje za en dan v letu, ko si temeljito pred-

očuje vse težke nevarnosti svojega stanu ter si za slučaj neizbežne usode želi vsaj lahko smrt.

Kmečki emigrant se pod zemljo in med svojimi tovariši oživi, poroči navadno hčerko kakega tovariša in ko mu doraščajo sinovi, da gredo s »hunte« v jamo, se le malo briga za to, da se vgrzuje zemlja pod njegovim nekdanjim kmečkim domom v Retju, kjer mu je bilo pred tolikimi leti tako tesno, da je moral v rove.

Rudar ima svoje nazore, svojo mistiko. V tem pogledu je dobro založen, ve-

lik revež pa je zaradi tega, ker je slabo plačan za silno naporno, nevarno delo in ker po strašnem vzgledu rudniških starih upokojevcem nima nobene nade, da bo vsaj za silo preskrbljen, če mu usoda skozi vse nevarnosti nakloni starost.

Trbovlje nekdanj in danes — to je velika razlika. Nekdanj je rudar malo maral za višje smotre in cilje, nedelja v gostilni mu je bila vse. Danes je povsem drugače: na vseh poljih stremljenja za višjimi cilji so Trbovlje danes in današnja rudarska mladina postavlja svojega moža nele v sportu, temveč tudi na kulturni niivi ter se zaveda, da je delavec važen faktor narodnega napredka in razvoja.

Novosti Šentjakobske knjižnice v Ljubljani

Priobčuje knjižničar Matija Rodč.

- Rothman G. Th. - VI. Levstik: Princeska Zvezdana. 4388.
- Zhašnik Fr.: Solnčna roža. 4389.
- Gradnik Al.: Narodne zagonetke po zbiri Vuka Karadžića. 4391p.
- Savinšek Slavko: Izpod Golice. Povest z gorenjskih planin. 4392—93.
- Vrbnjakov Nande: Iz starih časov. Zgodovinske povesti. 4366.
- Histoire de France, Jeanne d'Arc. 649f.
- Paris. Versailles. 650 f.
- L'aviation. Les chemins de fer. 653f.
- La révolution française. Napoleon. 655f.
- Le ciel. La mer. 657 f.
- Histoire de l'art. Histoire du costume. 658f.
- Harbou T.: Frau im Mond. Roman. 10341n.
- Pöllnitz K. L.: Das galante Sachsen. 10342z.
- Unger H.: Eisland. Roman einer Expedition. 10344n.
- Schmid Noerr F. A.: Frau Perchtas Auszug. Ein mythischer Roman. 10345n.
- Zweig Stef.: Drei Meister. Balzac - Dickens - Dostojevski. 10331z.
- Swiertz S.: Zurück aus Babylon. Roman. 10346n.
- Seelambs. Roman. 10347n.
- Zerkulen H.: Die Welt im Winkel. Roman. 10348n.
- Hasenclever W.: Ehen werden im Himmel geschlossen. Komödie. 10350n.
- Land H.: Mayas Traum und Erwachen. Roman. 10351n.
- Saunders J. M.: Wings. Roman. 10353n.
- Sinclair Lewis: Der Erwerb. Roman. 10356n.
- Hedin Sven: Auf grosser Fahrt. Meine Expedition mit Schweden, Deutschen und Chinesen durch die Wüste Gobi. 1927—28. 10357n.
- Roger M. du Gard: Die Thibaults. Die Geschichte einer Familie. 10358/61n.
- Hennig R.: Von rätselhaften Ländern. Versunkene Stätten der Geschichte. 10362z.
- Redlich C.: Das grosse Buch der Erfindungen und deren Erfinder. 10363/64z.
- Die Märchen der Weltliteratur: Afrikanische Märchen. 10294n. — Indianermärchen aus Nordamerika. 10295n. — Isländische Volksmärchen. 10296n.
- Paulsen R.: Das verwirklichte Bild. 10305n.
- Iro - Strassenführer für Auto- und Kraftfahrer Dalmatien, Istrien, Slovenien, Kroatien usw. 10300z.
- Gjellerup K.: Die Weltwanderer. Roman. 10301n.

Mestna vrtnarija v Ljubljani

Za mestnim drsališčem ima Ljubljana svojo vrtnarijo, ki ima nalogo vzgojiti vse rastline za mestne parke in nasade od kostanjev za Zvezdo pa do najmanjše rastline okrog Prešernovega spomenika. Za to ogromno delo ima na razpolago do 2 ha velik vrt, dva večja rastlinjaka za prezimovanje, en manjši rastlinjak za množarino in gorko grede, ki obsegajo sedaj okrog 140 oken. Taka je bila mestna vrtnarija že pred 34 leti po potresu. Sedaj prezimujejo rastline tudi v Souvanovem rastlinjaku, lovorji delajo napoto v klavniški strojnici, drevesnica se je pa za četrto hektara morala vsiliti v sosedno drevesnico mestnega gozdarstva.

Kdor primerja to vrtnarijo, ki se po velikosti in napravah komaj more meriti s srednjim ljubljanskim vrtnarjem, z obsegom današnje Velike Ljubljane z novimi dreveredi in nasadi v Tivolskem in Trubarjevem parku, na Hrvatskem trgu, na Bleiweisovi in Colzovi cesti, na Kralja Petra trgu, na trgu sv. Jakoba, ter na Vodnikovem trgu, na Taboru in na Gradu, okrog spomenikov in drugod mora za začudenjem priznati, da g. Vaclav Hejnic, inšpektor mestnih nasadov dela, čudeže. Na vrsti so Masarykova cesta, zid okrog vrta šentpeterskega župnišča, Muzejski trg in še mnogo drugih nujnih načrtov. Okrog mestnih hiš za Bežigradem je že zasajeno, urejeni pa morajo biti tudi vrtovi in parki ob drugih mestnih hišah, kakor v Kolesiji in drugod. Vedno živahnijeje akcija za tiskni promet zahteva okrasitev vseh mestnih poslopij s cveticami, saj n. pr. je licej tako zidan, da morajo biti rastline pred okni, da stavba pride do veljave. Tudi na kandelabre morajo zopet kosare s pestrimi rastlinami, ki jih pogrešamo zlasti na sivem Kongresnem trgu. Šiška in drugi novi deli mesta morajo dobiti svoje nasade, bogate in bujne parke ter barvite grede, vendar to še ni nič če pomislimo, kaj bo, ko bo gotova regulacija Ljubljane. Njen načrt je tak, da bi bila Ljubljana zelen pas z bajno pisanim robom cvetja na obeh straneh. Poglejte, da so povsod že pripravljene gredice, kjer je sedaj še samo puščica in golo trdnjavo zidovje, se bo čez nekaj let vse ovijalo in plezalo, da bodo padali slapovi rož proti vodi, iz vaz na balustradi bo pa namesto mrtvih kipov duhtelo in žarelo najbujnejše življenje in se ogledovalo v Ljubljani.

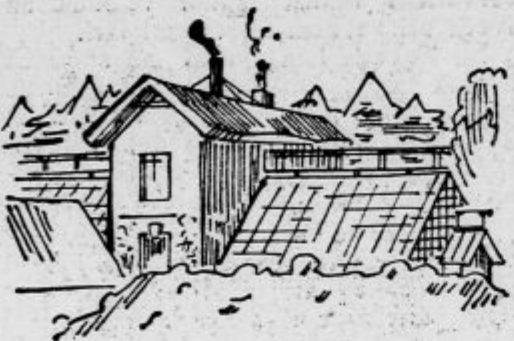
Pod globokim snegom počiva vrt, da niko lepotečino grmičje komaj gleda iz njega in trepetajo v mrazu stotine tankih divjih kostanjev, rdeče, rumeno — in pisanolistnih javorjev ter najraznovrstnejšega igličevja. V dolgih vrstah se stiskajo lipe, ki so namenjene za nove dreverede. Toliko je mladih drevesc, da se ne morejo razviti in napraviti lepih kron. Za zamenjavo dreves v dreveredi bi morali saditi že velika drevesa, a ta bi morala biti v drevesnici nasajena po 3 m narazen, da bi imela lepo obliko. Pod snegom pa je tudi na tisoče najlepših trajnic in maček, ki že komaj čakajo, da jih nasade okrog spomenikov in po parkih. Mnogo jih je, vendar pa še vedno ne moremo računati z zadostno pomladansko floro, ki pripelje v mesto pomlad in razvedri vsakega, ko na komaj oddaljeni zemlji v prvem solncu pričara množino belega, rumenega in modrega cvetja, ker je še največjih maček mnogo, mnogo premalo, naravnost, žafrane, tulipane, hijacinte, narcise in na druge prekrasne čebulnice, ki bi z njimi morali biti nasajeni gozdni robovi, zelene livade in skupine, pa niti pomisliti ne smemo. Naročili bi lahko čebulnice za inozemstva, a kdo bo dal denar. Mestna vrtnarija mora delati namreč tako ekonomično, da sadike prav za prav nič ne stanejo. Kupi k večjemu malo semena kake nove vrste ter ga poseje, da dobi seme za ponovno setev, dokler nima dosti sadik. Tu pa ne mislimo samo enoletnih rastlin, saj vrtnarija vzgaja iz domačega semena celo tropične palme n. pr. velike palmljaste chamaerops, po naših stanovanjih splošno razširjene arellje in podobne drage dekoracijske rastline, ki jih importiramo iz južnih krajev. Palme domačega zaroda vzbujajo v mestnih nasadih občudovanje tujih strokovnjakov, ki znajo tako uspešno pravilno ceniti, domačinom pa naj bodo te domače palme za dokaz, kako se vodstvo mestnih vrtov trudi, da olepša Ljubljano, ker pač vsakdo ve, da palme zahtevajo drugo postrežbo kakor leske.

Na zgornjem delu vrta ob rastlinjakih pa sneg pokriva gnojne grede. Če bi ne bilo snežne odeje, bi moralo biti na oknih, slavnatih odejah in deskah še 30 cm listja, zakaj pod snegom v gnojnih gredah je nabasanih na tisoče rastlin, ki jih snežna odeja varuje, da ne zmrznejo. Gnoj te rastline greje, sneg pa toploto zadržuje kakor tudi v prosti naravi. Ko bo nehala zmrzovati, bodo pa gnojne grede odprli ter prezračili in solnce bo v nekaj dneh privabilo cvetje na dan.

Kdor še ne ve, kaj je gneča, naj gre v mestne rastlinjake. Čudno, da se ne polomi, jo in zmečkajo vse dragocene palme, ki se tišče druga druge, da komaj porineš roko v to zeleno goščavo. Drugače pač biti ne more, če ni prostora, Ljubljanci pa vendar zabavljajo, da so parki preredko zasajeni. Za največjo silo ima vrtnarija napolnjen tudi Souvanov rastlinjak na Muzejskem trgu, ali kam naj da vse palme čez zimo, ko ta rastlinjak v kratkem podro. Med njimi so velikanski chamaeropsi in do 4 m visoke latanije, ki ena popije do 20 litrov vode na dan in je treba 12 krepkih mož, da jo vzdignejo. Polno je različnih feniksov, muz, dracen in ciklov. Zadnji so doma na vročem Madagaskarju, pa se v oskrbi naših vrtnarjev počutijo tako dobro, da cveto in obrodijo tako, da imamo tudi že ljubljanske cikase.

Poleg pal in tropskih praproti prezimujejo v rastlinjakih tudi najrazličnejše go-

nije, kiltvije, pelargonije in primule, ki so v najlepšem cvetju. Po policah se tišče druga druga lončki z različnimi rdečkastimi rastlinami za preproge v skupinah, modrocvetiči ageratumi in vse, kar je treba s potaknjenci razmnožiti do pomladi. Diven je pogled na kulture ciklam, ki jih vrtnarija sa-

ma križa in vzgaja nove vrste novih barv in novih čudovitih oblik, da se lahko kosajo z orhidejami. Tudi nekaj teh aristokratskih tukaj je tu poleg zbirke sedaj tako modernih kaktjev, ne za okras parkov seveda, temveč le za študij.

Občinstvo splošno misli, da je dosti, če so rastline pozimi v rastlinjaku, ne pomisli pa, koliko imajo vrtnarji dela s samimi čiščenjem in zalivanjem, ko v taki gneči delavec le s težavo pride do rastlin, ker je vse zastavljeno in zadelano.

Še več dela je v množarini. Ime samo pove, da v tem rastlinjaku, kjer mora biti vedno 20 stopinj gorkote, razmnožujejo rastline na razne načine. V nizkih pravokotnih lončenih posodah vzkljuje rastline pod steklom iz semena, ki je n. pr. pri begonijah tako drobno, kakor bi zemljo potresli s to. bakom za noslanje. Ko rastlinice še niso večje kakor glavica žveplenke, pa morajo težke vrtnarske roke z okornimi prsti te nežne drobtinice že presajati. O, to je muka, da jim kaplje pot s čela, čeprav si pomagajo z lesenimi klinčki ali pincetami. Pa vendar je to »najtežje« delo, ker človek takoj preveč stisne.

Zraven posetev je v sipl na tisoče potaknjencev raznih cvetic, zlasti heliotropa, ki ga pri nas poznajo po imenu vanilija. In igličevja, posebno tis in raznih cipres. Sploh je tu vse, kar pozneje dorašča v toplih gredah, prostor pa je tako majhen, da ne zadostuje niti za pelargonije.

Razen posetev in potaknjencev se tu na toplem razvijajo pravkar cepelene vrtnice, razni požlahtnjeni hrasti, bukvje in smreke, ki so seveda še v malih lončkih kakor za igračo, čez stoletja se bodo pa daljni zametki sprehajali v njih senc. Požlahtnjevanje je namreč zimsko delo, ali kaj — če pa ni dosti prostora. Tu se namreč grejejo tudi anturiji s prekrasnimi »skrilicem« podobnimi rdečimi cvetovi, plamteče rdeče poanzeje pravkar odcvetajo in po solncu hrepene vse najobčutljivejša, nad vse dekorativne tropске rastline. V kotu kraljuje »kraljica noči« poleg »kraljice noči« v spretnstvu kaktjev najčudovitejših oblik.

Tej razvajan družbi iz tropskih pragzdov je treba pozorni streči z največjo skrbjo, ker nekatere rastline uspevale le v toploti nad 20 stopinj, pa tudi vse v drugih rastlinjakih bi večinoma poginile, če bi padla temperatura pod 5 stopinj toplote. Ko smo imeli po 20 stopinj pod ničlo je odgovorni vrtnar trepetal vso noč za svoje gojence, po trikat je skočil iz postelje in tekel iz mesta gledat v vrtnarijo in na Muzejski trg v rastlinjake, če kakega delavca morebiti ne premagala gorkota, da bi bil zadremal in ne bi neprestano kurlil. Samo ena noč bi lahko uničila vse zaklade naše mestne vrtnarije, ki se ne ponaša z njimi samo Ljubljana, temveč vsa dežela. Le ena ura bi lahko opustošila nasade našega mesta za desetletja, ker si niti misliti ne upamo, da bi Ljubljana kdaj mogla in smela za svoje olepšanje izdati tako velikansko svoto, da bi z nakupom nadomestila izgubo. Kuriava sicer mest. občino ob najhujšem mrazu stane po 500 Din na dan, o normalnih zimah pa porabi vrtnarija 1 vagon koks in 1 vagon premoga, drva pa si napravi sama. Tako naši vrtnarji pozimi lenarijo po noči, čez dan pa pri — 20 stopinj in več obrezujejo in obžagujejo navštevje kostanje, skidajo sneg z vseh potov po vseh parkih, da tudi v Zvezdi je neprestano po en delavec mestne vrtnarije in na pomoč mu pridejo drugi mestni delavci le, če dela ne more zmagati. Tudi poleti pometo in posmajo vsak dan vse parke in nasade vrtnarskih delavci.

Za vse to delo pozimi, za prekopavanje in rahljanje zemlje, gnojenje parkov — gnoj vozijo mestni prometni s cest na vrt ter ga ni treba kupovati in za vse vrtnarske dela tekom leta ima mestna vrtnarija le tri vrtnarje, okrog 12 delavcev in 4 delavke. Za sem poudariti, da inšpektor g. Hejnic

zna coprati. To bo priznal vsakdo, kdor ima le za predpasnik vrtička.

Inšpektor mestnih nasadov g. Vaclav Hejnic je mojster. Prišel je pred 34 leti z najobširnejšim znanjem in prakso podprt iz dunajskih dvornih vrtov v Ljubljano. Kostanji v Zvezdi, kostanji v Glavnem dreveredu, kostanji v Lattermannovem dreveredu so bili tedaj vsi ljubljanski nasadi. In danes! O, upravičeno se bahamo, kaj in koliko smo storili, kakopak mi sami Ljubljanci. Eno figo, gospoda, saj tisti proračunček ni nič, prav nič v primeri s Hejnicovim delom. Če bi mu bili izpolnili vsaj četrtino želja, bi bila danes Ljubljana paradiz, tako pa izkušeni mož niti predlagal ni, ker nas pozna. Če bi bil čakal na razumevanje, priznanje in zahvalo, ki mu jo izražamo le s »prokletim Pemcem«, bi nam bil lahko po 35 letih uradovanja zapustil priljazno zaraščeno gmajno in večina starih Ljubljancev bi bila zadovoljna z njo, češ, samo da je senca.

Na vrsti so mladi, za lepoto našega mesta, vneti in podjetti možje. Oprite se ob ograjo mestnega vrta in jo raztegnite na

vse štiri strani, da bo vrt najmanj štirikrat večji. Postavite prostoren rastlinjak, da se nam rastline v gneči ne zaduše. Dajte delavcev, da vrtov ne zamori plevel. Dajte enkrat tudi denarja, da bo Ljubljana pušelj! Poglejte v Beograd! Že pred vojno so francoskemu strokovnjaku dajali ministrsko plačo, na mesec toliko, kakor v Ljubljani za ves vrt na leto. In kaj imajo? V primeri z Ljubljano nič.

Dobro pripravljen je Hejnic prišel v Ljubljano, študiral je na Češkem, v Nemčiji, Franciji in na Angleskem. Tam je bil pri Sandersu, najznamenitejšem kultivatorju orhidej na svetu. Sanders je mladega, podjetnega Čeha določil za zbiralca orhidej v Braziliji. To pomeni, da mu je ponudil sijajno karijero in bogastvo. Ali Hejnic je odklonil, ker se je v Angliji, klasični deželi naravnih parkov, že naučil, kar je hotel. Izmed 90 kompetentov je Ljubljana izbrala njega za mestnega vrtnarja, ker je bil med vsemi prosilci najboljše kvalificiran. Tako smo dobili strokovnjaka, ki je poznal vso umetnost nemških, francoskih in angleških parkov in vrtov. Mož, kakor nalašč za habs. dvor, ki je imel vedno polno denarja za lepe nasade. Sposobni Čeh se je pa odločil za siromasno, po potresu porušeno Ljubljano, ker je vedel, da je dober gospodar. Ta dobi gospodar nam je ustvaril, kar danes z radostjo občudujemo in bodo vživale še daljne generacije naših potomcev.

Samo prostora in dosti rok mu dalje. Moderna vrtna arhitektura zahteva velike ploskve in pasove enobarvnih cvetočih rastlin. Namesto s posameznimi različnimi cveticami in skupinah, operira moderna vrtnarska umetnost z velikimi gredicami, ki so nasajene s samimi enakimi cveticami. Toliko, kolikor porabimo sadik za vse ljubljanske nasade, jih moramo imeti samo za eno moderno skupino.

Ko je g. Hejnic prišel, je Ljubljana imela za tivoliskim gradom majhen rastlinjak, ki je bilo v njem le nekaj fuksij in podobnega staroverskega blaga, sedanje rastlinjake so pa ravno zidali. Park je bil le okrog vodometu, vse doli do Viča pa travnik. Sedaj pa na leto vzgoji in posade za pomladanske nasade do 10.000 možeh, potončnic, avbrecij in drugih rastlin, rabili bi pa za sedanje stanje najmanj 30.000 sadik, za moderne množinske efekte pa več stotisočev. Za poletne nasade do 10.000 možeh, potončnic, avbrecij čelstih alternanter za takozvane preproge v skupinah, 7500 eseverij z debelimi listi kakor iz motnega stekla, 5000 pelargonij, 3000 petunij, 2000 kan, salvij in drugih najpotrebnejših rastlin pa tudi na tisoče. Stevilke so sicer visoke, vendar je pa to za obseg naših nasadov le za lek in vzorec. Čudno je, kako je na tako majhnem vrtu sploh mogoče doseči tako množino, zato je pa nujno potrebno, da se vrtnarija vsaj poštiroji.

Ker mora zaradi ekonomske porabe delavnih sil ostati vrt na svojem mestu v parku, bi se lahko povečal z drevesnico mestnega gozdarstva, ki se brez škode lahko preloži kam drugam. Povečati bi se dal vrt tudi v smeri proti mestu, vendar pa ne dosti in le toliko, da bi prostor zadostoval za rastlinjake in tople grede ter za take kulture, ki morajo biti v neposredni bližini rastlinjakov. Vso ostalo vrtnarijo zlasti pa drevesnico naj pa občina premesti v centralni šolski vrt. Za mestno mladino zadostuje, če pozna razne rastline, zna gojiti zelenjavo in lončnice, gojenje dreves pa mestni mladini ni potrebno. Da se nauče šolarji najpotrebnejšega, kar rabijo meščani zadostuje majhen vrt, ki bi ga gotovo izvrstno vodil mestni vrtnarji, otroci bi pa

tudi v mestni vrtnariji videli vsaj toliko kakor v centralnem vrtu. Sicer bi se pa v Ljubljani lahko našel tudi kak drug vrt, kjer bi se otroci naučili vsega, kar morajo v mestu znati, in bi ležal bližje šolam kakor sedanj centralni šolski vrt. Ta je namreč od večine šol tako oddaljen, da je pogost obisk nemogoč. Če pa ni mogoč reden pouk bi imelo mesto od te velike parcele pač večkratno korist, če bi z njim razširila mestno vrtnarijo in tako vsaj nekoliko razbremenila mestni vrt. Deča pa bo imela gotovo več koristi od velikih igrišč in sportskih prostorov po parkih, kjer se bo lahko divila tudi najlepši cveticami.

Ko bo namreč vrtnarija na ta način razširjena, bo imela dosti prostora za predvzgojo trajnic in za sejnalico podlog, ker morajo biti drevesa za dreverede po večini požlahtnjena. Obnove so pa potrebni vsi že prezreli ljubljanski dreveredi in za te, kakor za nove nasade je treba ogromno število platan, javorjev, lip, akacij in drugih kečatih in slikovitih dreves.

Mestna vrtnarija bi šele po razširjenju lahko delovala tudi vzgojno z rozarijem, kjer bi se ljubitelji vrtov spoznali z najboljšimi in najlepšimi vrtnicami, z alpinetom kjer bi imeli zbrano vso alpsko floro v

množinah, nadalje z vrtom trajnic in z vrtom enoletnih cvetic, da bi gospodinje videle razne rastline in spoznale njih imena, potem jih pa kupile pri vrtnarjih. Tako delajo tudi druga napredna mesta, ki dajejo celo trgovskim vrtnarjem po parkih brezplačno na razpolago gredice, da jih nasade z odobrenjem šefa mestnih vrtov z rastlinami, ki jih ponujajo. Da bi mestna vrtnarija sama prodajala rastline, seveda nikakor ne gre, ker naši ambiciozni vrtnarji shajajo tako težko, da komaj plačujejo visoke davke.

Nikdo ne bi verjel, da je proračun za mestno vrtnarijo mnogo nižji, kakor je bil pred vojno, potrebe so se pa potrojile in poštrojile.

Skraini čas je torej, da proračun za mestno vrtnarijo znatno pomnožite, povečate vrt, postavite rastlinjak in ukrenete vse najpotrebnejše, da se sedanj parki ne spreminjajo v goščavo in pusto gmalno. Se enkrat: samo da to ohranimo, kar imamo, so te žrtve neobhodno potrebne. Prepričani smo pa, da je vsem Ljubljancem toliko do olepšanja mesta, da teh izdatkov nikdo ne bo smatral za žrtev temveč vsak za neodložljivo zahtevo moderne Ljubljane.

A. G.

Socijalna politika

Za ohranitev delavskega zavarovanja

Gospodarski krogi so postali zelo živahni. Uverjeni so, da je prišel »njihov čas«. Prihajajo na dan s svojo staro zahtevo po reformi, to se pravi po poslabšanju naše že itak zelo skromne socijalne zakonodaje. Pri tej svoji zahtevi so zelo glasni. Ne opuste prav nobene prilike, da ne bi znova podčrtali svojih težej. Celotno z osebnimi intervencijami v raznih ministrstvih skušajo na vsak način vzbuditi vtis, da so njihove zahteve upravičene. Tudi v svoji spomenici na vladarja niso pozabili svojih težej. Celotno z osebnimi intervencijami v raznih ministrstvih skušajo na vsak način vzbuditi vtis, da so njihove zahteve upravičene. Tudi v svoji spomenici na vladarja niso pozabili svojih težej. Celotno z osebnimi intervencijami v raznih ministrstvih skušajo na vsak način vzbuditi vtis, da so njihove zahteve upravičene.

Kot poseben trn v peti gospodarstva smatrajo gospodarski krogi naše delavsko zavarovanje. Predrago jim je in ni nič več niso v stanu, da bi nosili ta bremena. Zato zahtevajo, da se morajo prispevki za delavsko zavarovanje znižati vsaj kar se tiče onega dela prispevka, ki po zakonu odpade na delodajalca. Ta pesem seveda ni nova in tudi ni samo naša domača pesem. Delodajalci cellega sveta to pesem prepevajo, in sicer z isto melodijo in z istim besedilom. Zahtevo po poslabšanju delavskega zavarovanja postavljajo delodajalci bogatih in revnih držav. Tudi gospodarstvo bogatih držav, kjer so gospodarske prilike urejene in objektivno ugodne, utemljuje svojo zahtevo po poslabšanju zavarovanja s trditvijo, da so bremena iz naslova zavarovanja pretežka.

Na ta način pridemo tako daleč, da ne vemo, kakšno bi prav za prav moralo biti stanje gospodarstva, da bi »bremen« socijalnega zavarovanja preneslo. Mislimo, da ne bomo nikdar doživeli časa, da bi gospodar. krogi priznali, da so socijalna zavarovalna bremena znosljiva, pa makar bi jih znižali na komaj vidno višino. Vedno bi jim bila »pretežka«. Zato mirno lahko trdimo, da so gospodarski krogi iz načela proti potrebam zavarovanja in da bi zavarovanje šele takrat pustili v miru, ko bi jim ne bilo treba ničesar več plačati. Tak je pač gospodarski duh. Zato je naravno, da njihovih zahtev ne moremo smatrati resnim in stvarno utemeljenim. So samo izraz protisocijalnega mišljenja in nemoderne duha.

Kako pa stvar v resnici izgleda? Ne bomo govorili o potrebi delavskega zavarovanja. To poglavje je za modernega človeka in za moderno državo prebeleno. Ni države, kjer bi zavarovanje ne poznali. Ni pa tudi gospodarstva strokovnjaka, ki ne bi priznal velike narodno - gospodarske važnosti socijalnega zavarovanja. Zavarovanje mora biti tako, da izpolnjuje svoj namen: da nudi delavcu v slučaju potrebe zadostno in efektivno pomoč in da je na drugi strani tudi še v stanu, da deluje preventivno. Za izvrševanje svojih splošno priznanih na'og in dolžnost potrebuje zavarovanje potrebna denarna sredstva. Ta sredstva normalno nudijo interesi sami, t. j. delavec in

delodajalec. Sredstva morajo biti tako velika, da zadostajo za kritje vseh potreb. Naravno pa je seveda tudi, da morajo biti sredstva znosna tako za delavca kakor za delodajalca, ker nič ne pomaga, ako zahtevamo preveč in s tem prizadetega gospodarsko uničimo.

Trdimo, da zavarovalni prispevki pri nas ne segajo preko gospodarskih možnosti našega gospodarstva. Zavarovalni prispevki so pri nas določeni v taki višini, da na strani delodajalca predstavljajo komaj 2 odst. vseh njegovih režijskih stroškov. To je tako nizek odstotek, da v gospodarskem življenju sploh nobene vloge igrati ne more. Ako bi ta odstotek tudi popolnoma odpadel, bi se gospodarska situacija tako celote kakor posameznika prav nič ne zboljšala in gospodarstvu bi ne bilo prav nič lažje živeti. Iz statističnih podatkov vidimo, da se pri nas za enega delavca in dan plača iz naslova vseh socijalnih bremen (za zavarovanje, za boro dela, za delavsko zbornico) le 1.90 dinar in od tega odpade najmanj polovica na delavca. To je tako malenkosten znesek, da z njimi še davno ni odkupljena vsa moralna in pravna odgovornost delodajalca za zdravje in življenje delavca!

Vemo, da naše gospodarstvo preživlja težke dni. Vemo tudi, da brez močnega gospodarstva ne more biti dobre in moderne socijalne politike. Toda trdimo: vzroki gospodarskemu propadanju leže povsod drugod, samo ne v delavskem zavarovanju. Prispevki za delavsko zavarovanje so produktivni izdatek: dobro delavsko zavarovanje dviga narodno gospodarstvo.

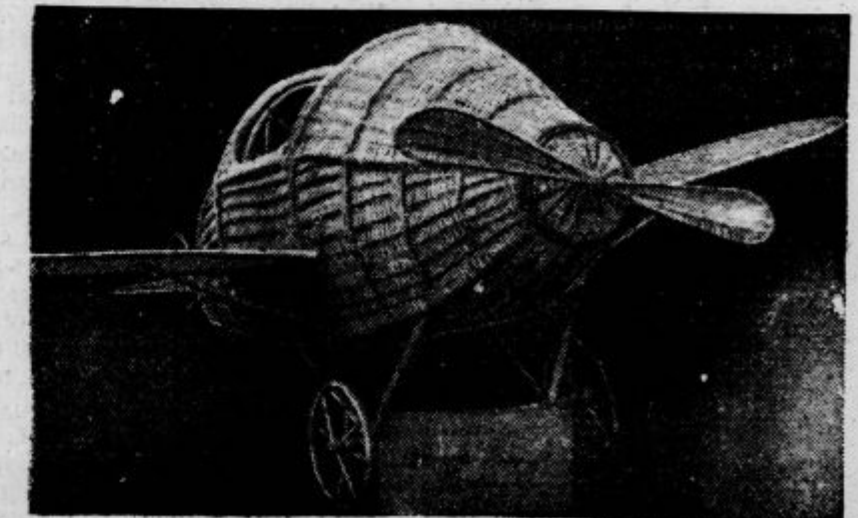
Trdno smo uverjeni, da bo tudi nova vlada upoštevala vse te težnje razloze in da ne bo pripustila, da bi se naša že itak nezadostna socijalna zakonodaja še poslabšala.

Finančno stanje čl. bolniškega zavarovanja

V splošnem se to stanje karakterizira tako - le: bolniško - zavarovalne institucije postajajo boljše. Trpe na finančni slabokrvnosti. Za nas je ta pojav v češkoslovaškem bolniškem zavarovanju zelo zanimiv. To zaradi tega, ker češkoslovaški zakon predvideva sicer le 5% zavarovalno premijo, toda v varstvo te premije, o kateri so strokovnjaki že od početka trdili, da je zelo nizka, vsebuje zakon nebroj klavzul, ki naj bolniškemu zavarovanju kljub tej nizki premiji vendarle omogočijo življenje.

Tako ima češkoslovaški zakon določbo, da stopi rodbinsko zavarovanje za posameznega zavarovanca v veljavo šele po štirideskem zavarovanju; zelo važna je določba o absolutni karentni dobi, t. j. denarna podpora se ne plačuje od prvega dne bolezni, ampak šele od četrtega dne dalje in tudi ne za nedelje. Denarna podpora je tudi v splošnem nižja kakor pri nas. Porodniške podpore so manjše.

Kljub tem varnostnim odredbam zakona se je izkazalo, da je 5% premija prenizka in da ena bolniška blagajna za drugo prihaja v finančne težkoče. V primeri s češkoslovaškim zakonom je naša 6% premija nižja, kakor 5% češka, ker naša premija ni zavarovana po predpisih, ki omogočajo manjše izdatke. Češkoslovaško bolniško zavarovanje je gotovo solidno in nam more služiti v marsikakem pogledu za vzor. In vendar se splošno pojavlja težnja po zvišanju premije, ako hoče zavarovanje izvrševati zakonite dolžnosti. Pri nas se nasprotno pojavlja težnja po znižanju premije. Primerjava s češkoslovaškimi ugodnejšimi razmerami nas mora prepričati, da je ta zahteva neutemeljena in premalo premišljena.

Pleteno letalo

Je lično izdelal pietarski mojster g. Franjo Ornik v Šoštanju ter to lepo igračo, ki se da uporabljati tudi kot gugalnica, poslal prestonasledniku Petru kot božično darilo. H. Ornik je pri nas gotovo prvi, ki je tip aeroplana na tak način izdelal v svoji stroki.

Sport

Državno prvenstvo v drsanju

Kakor smo na kratko že poročali, se vrše v soboto in nedeljo, 2. in 3. t. m. na drsališču SK Ilirije tekme v umetnem drsanju za prvenstvo Jugoslavije, in sicer za gospe in za dame, ter savezne tekme za seniore II. skupine. Damska prvenstvena tekma je obenem tekma za prehodno darilo JZSS, ki si ga je predlaskim priložila ga. Kadrnka.

Mosko državno prvenstvo brani od leta 1927 inž. Stanko Bloudek. Njegov tekmeec je tudi letos predvsem V. Vodišek, pridružil pa se je tej dvojici talentirani novinec v I. seniorskem razredu Avčin, ki ima vse izgleda za ugoden placement. Četrti resni tekmeec za državno prvenstvo Polo Schwab pri tej tekmi še vedno ne more startati. Razpisani program za mosko državno prvenstvo je zelo težak: obvezne vaje so iste kot so bile razpisane lani za olimpijado.

Damsko prvenstvo se vrši letos prvič. Ga. Kadrnka-Reichmann je precej skizna prvega mesta. Zato in tudi zaradi težkega razpisane programa (olimpijski program obveznih vaj) bi startala v tej skupini najbrže sama ga. Kadrnka. Obenem velja ta tekma za drugo tekmo za prehodno pokal JZSS, ki ga iz leta 1927. istotako brani ga. Kadrnka.

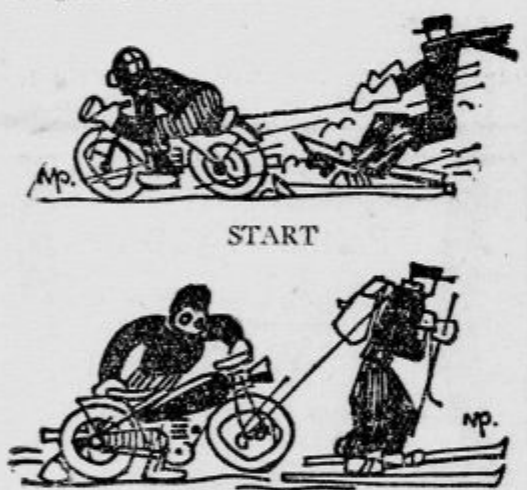
Ze zaradi mnogostevnih prijav bo zelo zanimiva tudi tekma seniorev II. skupine. Osem tekmovalcev ni startalo doslej še pri nobeni drsalni tekmi pri nas. Tekmovalci so približno enaki.

Razvrstitev tekem je naslednja: V soboto ob 14.30 obvezne vaje seniorev II. skupine; v nedeljo ob 10. obvezne vaje za prvenstvo gospodov, vmes obvezne vaje za prvenstvo dam; isti dan približno ob 11. prosto drsanje vseh treh skupin.

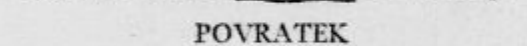
Razglasitev rezultatov in razdelitev daril se vrši ob 18. v damskem salonu kavarnarstva »Emona«. V soboto ponovno ostane za tekmo rezervirano malo drsališče, v nedeljo dopolnilno veliko drsališče. Prosto drsanje se vrši ob sprostevanju z odbo. Predvidoma bo na drsališču godba tudi v soboto popoldne ob 16. ure dalje in v nedeljo ob 16. do 18.

Prvi motokikloring v Ljubljani

Motokolesarski klub Ilirija v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 3. t. m. prvič v Jugoslaviji motokikloring na progi Brezovica-Vič pri Ljubljani. Smučarski sport se je v zadnjih letih zelo razvil, toda tudi motorno kolo je postalo splošno prometno sredstvo tudi pozimi. Naravno je, da so sportisti in ljubitelji iskanja udeleževanja tudi pozimi, in tako je prišlo do prve skikloring prireditve v Jugoslaviji. Sodeč po številnih prijavah in ugodnih rezultatih trenirajo obeta biti pri prireditvi ne samo za tekmovalce, temveč tudi za gledalce zelo zanimiva.

START

POVRATEK

Sportna organizacija in časomerstvo je v rokah izkušenih sportnikov. Posebno interesantna obeta biti slika na cilju. Cilj se nahaja pri gostilni »Kušar« pri Dolgem mostu ob Tržaski cesti (km 4). Obiskovalci dirke se lahko poslužijo brezovskega avtobusa. Začetek tekme ob 14.30.

Službene objave LNP

V smislu sklepa upravnega odbora na seji dne 24. m. m. in na predlog podsavaznega kapetana se postavlja za reprezentančno tekmo LNP:ZNP, ki se bo odigrala v nedeljo 3. t. m. v Zagrebu, naslednji team:

Janičič (Primorje), Koren (Maribor), Verovšek (Ilirija), Zupančič Lado (Ilirija), Slanič (Primorje), Kosenina (Ilirija), Jaz (Primorje), Šiška (Ilirija), Unterreiter (Maribor), Duberlet (Ilirija), Bertonec (Maribor). Rezervni: Zemljak (Primorje), Oman (Ilirija).

Mosvo odpotuje iz Ljubljane v nedeljo 3. t. m. z brzovlakom ob 9. ter se vrne v Ljubljano isti dan z večernim brzovlakom. Navedeni igralci se morajo javiti podsavaznemu kapetanu g. Dolinarju točno ob 8.30 pred vzhodom na glavni kolodvor, s seboj morajo prinesiti kompletno opremo, prirejenjo za igranje na sploških tleh in vsak svoj svetel (radi nizke temperature). SK Ilirija se naproša, da stavi podsavaznemu kapetanu na razpolago garancijo 13 komadov belih hlač in zelenih svitrov. Igralci ISSK Maribora se bodo priključili ljubljanskemu delu moštva na poti; M. o. v Mariboru se naproša, da poskrbi za odpotovanje igralcev v smislu dobrih pismenih navodil.

Vsi imenovani igralci se pozivajo, da se navedene priprave na težko srečanje z reprezentanco ZNP. — Tajnik I.

Odhod vojaške smuške patrulje v Zakopane. Jugoslovenska vojaška patrulja, ki bo sodelovala na evropskih smuških prvenstvih v Zakopanah, odpotuje danes preko Dunaja na Poljsko. Patruljo tvorijo podporočnik Predojevič in moštvo Klavara, Jenko in Damjanovič. Kot rezervna spremlja patruljo Zmrok. Oficijsko bo zastopal našo vojsko v tekmah vojaških patrulj naš vojni ataše iz Bukareste.

O smuških tekmah za prvenstvo Evrope v Zakopanah nam poročajo naslednje podrobnosti: Za smuški tek na 50 km je prijavljenih 46 tekmovalcev, med njimi 4 Nemci (Wahl), 1 Madžar, 1 Latvijec, 4 Norvežani, 1 Rumun (Zojer), 3 Švedi (Bergstrom), 1 Švicar (Bussmann), 10 Čehov (Fibera, 2 Nemecka, Bniak, Donth), 4 Jugoslovani (Gorec, brata Janša, doktor Kmet) in 16 Poljakov (Czech, Kawa, Witkowski). Na 18 km je udeležba mnogo številnejša: vsa je prijavljenih 136 tekmovalcev. Med njimi so 4 Nemci (Wahl), Angelo Colin, 2 Madžari, Latvijec Bukas, 10 Norvežanov (Rund, Vinjarengen), 2 Rumuna, 6 Švicarjev (Bussmann, Zogg), 5

Svedov (Bergstrom, Jonsson), 31 Čehov (Fibera, 2 Nemecka, Novak, Stehlik, Dick, Donth, Purkert), 4 Jugoslovani (kot na 50 km) in 64 Poljakov. Zanimivo je, da startajo Čehi ločeno za česko in nemško smuško zvezo. Za kombinirani smuški tek je prijavljenih 74 tekmovalcev. Tudi v tej disciplini so najmočnejše zastopniki Čehi in Poljaki. V skokih je prijavljenih 75 skakačev, med njimi znana Nemecka Recknagel in Müller, Italijan Vitale, Norvežan Ruud in Vinjarengen, Švicarji Rubi, Trojani in Zogg, Čehi Nemecky Otakar, Burkert, Dick, Novak in Poljaki Czech, Bronislav in Vladislav ter Zykowicz. V Halomu so zopet prijavljeni Jugoslovani brata Janša in dr. Kmet. Tekmovalcev je vsega 62. Najslabšo udeležbo beleži damska tekma, za katero je prijavljenih skupno 24 tekmovalci. Glavni boj se bo vršil zopet med Poljakini in Čehinjami, ker po ena zastopnika Anglije, Italije in Švice najbrže ne bo prišla do besede.

Službene objave drsalnega tehn. odbora JZSS. V razpisnici za tekme dne 2. in 3. t. m. na drsališču SK Ilirije se delegirajo: za seniorsko tekmo II. skupine v soboto ob 14. uri in v nedeljo dopolnilno g. Kavšek Ivo, dr. Makso Juvanc, inž. Bloudek, V. Vodišek; za državno prvenstvo v nedeljo ob 10. dop. g. dr. M. Juvanc, Ivo Kavšek, Milan Juvanc, Betetto, Wislak. Navedeni gospodje kakor tudi tekmovalci se naprosajo, da se javijo v garderobi na drsališču v soboto točno ob 14. v nedeljo točno ob 9.30 dop. V smislu določil tekmovalnega pravilnika se objavljajo v naslednjem prireju, ki so došle v odpretem prijavnem roku: 1.) tekma gospodov za prvenstvo Jugoslavije: Viktor Vodišek, inž. St. Bloudek, Avčin (vs. SK Ilirija); 2.) tekma dam za prvenstvo Jugoslavije in za preh. darilo JZSS: ga. Gileza Kadrnka (Hask, Zagreb); 3.) savezna tekma za seniore II. skupine: Bleiweis Janez, Kožak Nace, Wislak Engelbert, Juvanc Milan, Betetto Evgen, Dekleva Ivan, Baumel Heribert (vs. SK Ilirija), Thuma Emanuel (SK Reka). — JZSS.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 15. trening I. skupine v Jahančih. Zbirališče pri Kadiču. — Načelnik.

Po svetu

Ko to pišemo, je bila že otvorjena druga trda preskušnja naših zimskih sportnikov v Klingenthalu na Sakskem. Kraj sam slovi sicer kot izdelovališče izbornih harmonik. Sedaj igrajo tamkaj na druge orglice! V četrtak je bila smuška tekma vojaških patrulj na 25 km, večeraj smuška tekma za nemško državno prvenstvo na 18 km, danes pa se vrši smuški stafetni tek na 40 km dolgi progi, ki je razdeljena v pet odsekov po 8 km. Posamezni odseki so popolnoma različni, tako n. pr. je v II. odseku 750 m ravne proge, 1500 m vzpona in 5750 m padea, v III. pa 1750 m ravnine, 2750 m padea in 3500 m vzpona. V nedeljo se vrše skoki in zaključne svečanosti. Udeležba je zelo številna. Velik del udeležencev potuje iz Klingenthala s posameznim vlakom preko Prage in Krakova v Zakopane, kjer se pričnejo 5. februarja tekme za evropska prvenstva v raznih smuških disciplinah. Po zakopanskih tekmah se vrše na največji poljski skakalnici »Krzyszowa góra« v Krznic smuški skoki. Dne 16. se vrše v Lvovu tekma za prvenstvo Lvova, ki je že nekaj let v rokah Svedov. — Sicer bo pa za smučarje tudi istočasno in pozneje drugod mnogo prilike za startanje. V dnevih 14. do 17. februarja se vrše v okolici Štrbskega plesa v Tatri velike mednarodne smuške tekme češkega zimskosportnega saveza. Nekako istočasno se vrše tudi francoska državna prvenstva v Pirenejih. — Najvažnejša vsakoletna smuška tekma v Holmenkolu na Norveškem se bo vršila šele koncem februarja; tamkaj seveda ne morejo nastopiti povprečni prvaki, ker je severnjaska konkurenca zanje prebuda. — O Avstrijskih se v inozemstvu ne čuje mnogo, dasi so doma zelo pridni. Letošnje prvenstvo se je vršilo v Bad Aussee; med 89 tekmovalci je na 17.5 km dolgi progi zmagal dr. Paumgartner iz Gradca v času 1:07.28. Prvak v skokih za 1. 1929. je bil Gumpold iz Inomosta; njegov najdaljši skok je znašal 43 m. — Razen smučarjev imajo sedaj tudi drsalci rajске dneve. Balangrod, ki si je v Davosu osvojil evropsko prvenstvo, je seveda spravil tudi norveško prvenstvo na 1500, 5000 in 10.000 m, dočim je na 500 m pustil Nygrene pred sebe. (Časi: 500 m 44.6; 1500 m 2:23.4; 5000 m 8:38.9, 10.000 m 18:07.) — Na Finskem je izvojeval državno prvenstvo v hitrostnem drsanju Blomquist, ki je dosegel na 1500 m čas 2:31.5, na 5000 m 9:12.8 in na 10.000 m pa 18:34.5 (prim. norveške čase). V ChamoniXu so se za slični naslov tepli Francozi. Prvenstvo je osvojil stari Quaglia, ki je vozil 1500 m 2:37, 5000 m 9:24.4 in 10.000 m 19:21, dočim je moral na 500 m prepuštili prvo mesto Thonou, ki je postal vil nov francoski rekord v času 46.8. Stevilke nazorno kažejo, kako daleč so Norvežani v tej disciplini pred ostalimi! — 40letni Norvežan Mathisen je naenkrat zopet zelo podjeten. Nedavno je v Davosu izboljšal svoj lastni rekord; sedaj mu je že Thunberg na poti. Izrazil ga je na dvojbo na 500, 1000 in 1500 m. Thunberg je pristal, toda pristavil, da se bosta videla šele v prihodnji zimi na Norveškem.

Nurni dela kot stroj! V nedeljo je drugi startal v Ameriki, in sicer na 2 milj pod bostonsko »halo«. Tekla sta se rojak Andersen in American Gus Moore; slednji je bil držal vsaj do 6. kroga, nato pa je Nurni oba odločil za tri četrtine dolžine proge. Čas 9:12. Letošnja hoja preko Amerike se bo vršila v obratni smeri, torej iz New Yorka v Los Angeles. Olimpijski maratonski prvak El Quasi je tudi prijavljen. — Francoske atletinje so se že vesilele, da bodo potovale v deželo vzhajajočega sonca, na Japonsko. Zenska sportna zveza je predlagala 7 : 3 glasovno odločilo, češ da je stvar predraga in razen tega za razvoj ženskega sporta brez koristi. Potovanje je dolgo in nezdavno in sportnice na startu gotovo ne bi mogle pokazati toliko znanja kot doma.

Za nameravano izvedbo svetovnega nogometnega prvenstva v 1. 1930. se je razen Švedske ponudila tudi Italija. Izdelala je načrt do zadnjih podrobnosti in dala tudi prav zanesljivo materialno garancijo, tako da je zelo verjetno, da bo konores Fife v Madridu ponudbo Italije sprejel in ji poveril to pomembno nalogo. Če se ne bo do vse tekme vršile v Rimu, homo lahko kaj videli! — Do takrat seveda ne homo več vedeli za svetovisten dogodek, ki se te pripetiti neutravnemu sodniku v tekmi med kluboma »Fiore« in bivšim prvakom »Bologna« na Reki. Po trikratni analizi nerednih golov ga je naskočil igralske Reke in ga pričel daviti. Ker se sodnik s tem ni strinjal, sta si bila kmalu v laseh. Koncem

koncev je vdrila publika na prostor in nagnala sodnika, ki se je z obema stranskima sodnikoma komaj rešil v motorni čoln, ki ga je odpeljal tja do Opatije.

Kdor hoče gledati teniške boje v Wimbledonu, ki se prične vsako leto v juniju, si mora že pozimi preskrbeti vstopnico. Tudi letos je navel na vstopnice ogromen; že dosedaj je prodanih 12.000 vstopnic za 50.000 funtov. — Suzana Lenglen je bila izgubljena, pa so jo zopet našli. Sedaj je na poti v Evropo; ženina pa ne bo dobila prav lahko, ker je mati njenega spremljevalca Baldwina odločno proti temu, da bi vedno hudil za njo. — Karlu Koželuhu, ki se je hotel udariti s Cochetom, je baje prav žal, da je francoska teniška federacija a priori zavrnila tako nameru. — Za Daviso pokal se je letos vsega prijavilo 26 narodov. Ker je rok za prijave potekel že koncem januarja, ni verjetno, da bo število

lo sodelujočih doseglo lansko rekordno število 33.

Bivši evropski prvak težke teže Paolino se je naselil v Summitu v bližini Chatama, kjer se pripravlja za nove boje v Ameriki. Kakor poročajo iz Amerike, bo 18. februarja v Madison Square Gardenu nastopil proti črncu George Godfreyju, ki ga je pred letom dni potokel po točkah. Pozneje je bil dobil Paolino novega nasprotnika v zmagovalcu matcha Sharkey v Stribbling, ki se bo vršil po Rickardsovem načrtu dne 27. februarja v Miamiu.

Dunaj bo pričel spomladi graditi nov stadion. Merodajni član občinskega sveta so si te dni ogledali velike stadione v Nürnbergu, Frankfurtu, Kölnu in Düsseldorfu in končno tudi v Amsterdamu. Kakor pravijo, je norimberski stadion najlepši, vendar naj bi dunajski tudi tega prekašal.

Gospodarstvo

Kako je treba izpolniti davčno prijavo za pridobitno

(Iz predavanja zborniškega konzuleta gosp. Zagarja.)

Z novim zakonom o neposrednih davkih se je pridobitna znatno spremenila. Ne plačuje se več po zunanjih znakih in srednji donosnosti v okvirju kontingenta, temveč po čistim dohodkom, doseženim v podjetju. Prej je bilo napovedovanje prav enostavno, kajti davčna oblastva so se povečini zadovoljevala s podatki o številu zaposlenih moči, o višini opravljene in obratne glavice, o višini opravljenega prometa in nekaterini družini manj važni navedbam. Dosedaj pridobitna ni občutneje obremenjevala gospodarstva, saj je znašal predpis v Sloveniji z vsemi pribitki in dokladi komaj 5 milijonov Din. Z novim zakonom pa se je dohodnina sicer uknila, namesto nje pa se k donosnim davkom pobira še poseben dopolnilni davek, ki znaša pri pridobitni 2 do 12 odstotkov čistega dohodka, ugotovljenega za odmero pridobitne.

Izpolnitev prijave za 1. 1929 je posebno važna, ker gre za prvo prijavo po novem zakonu, po katerem se odmerja pridobitna prvič po čistih dohodkih. Prijavo je treba izpolniti tako, da je formalno pravilna. Ne zadostuje torej, ako se izpolni samo vprašanje o čistem dohodku. V prijavo je treba točno vnesti besedilo firme ali lastnika podjetja, dalje imena družabnikov z njihovimi bivalidnostmi. Razporeditev, kjer je treba vpisati vrsto obrata, je zlasti važna za preseo, v katero skupino naj se uvrsti obrat, ali naj plača 10, 8, 6 ali 4 odstotke osnovnega davka. Tako je n. pr. važna, ali je smatral obrat za industrijo, ki mora plačati 10 odstotkov, ali pa za obrt, ki plačuje le 8 odstotkov. Pravilnik določa, da so industrijska podjetja ona, ki predelujejo sirovino ali polfabrikate s stroji redno za zaloge, toda manj po naročilih, in ki uporabljajo človeško delovno moč največ le za upravljanje in nadziranje strojev. Obrtniki spadajo v dve skupini, in sicer v prvo skupino (z 10 odst. osn. davka) ona obrtna podjetja, ki prodajajo, našli je deloma, nabavljeno izdelano blago; v drugo skupino pa ostala obrtna podjetja, pri čemer plačajo 8 odstotni osnovni davek obrtniki ki delajo s stroji ali z več nego 4 pomočniki, ostali pa štodstotni davek (trajenci se nikoli ne smatrajo za pomočnike). Pri davkoplačevalcih tretje skupine, to je pri onih, ki so samostojno drugim na službo, je važna, ali delajo v stalnem lokalni ali ne. Ako nimajo stalnega lokala so pridobitno oproščeni, sicer pa plačajo 4 odstotke. V to skupino spadajo tudi kočijci in vozniki z enim vozom, če pa vršijo posel z našeto delovno močjo in imajo več nego en voz, pa spadajo v prvo skupino.

Ako davčni zavezavec izvršuje več raznih poslov pod enim obratom, je tako izvrševanje raznih poslov (poklicev) zavezano višji davčni stopnji. Davčna osnova se za vsak obrat, posel ali poklic ugotovi posebej, na skupni znesek teh osnov na se uporabi davčna stopnja, ki se uporablja za poklic, zavezan davku po višji stopnji. Ker se vsako podjetje in vsak obrat smatra za poseben davčni predmet, je treba prijavo vložiti za vsak objekt (obrat) in za vsako vrsto posla, čeprav se pod enim obratom izvršuje več raznih poslov. Tako je treba n. pr. vložiti posebno prijavo za centralo in podružnico, za trgovino in za točenje pijač, za dohodek iz obrti in za dohodek prodaje obrtnih izdelkov itd.

Glede vprašanja vloženega kapitala je treba omeniti, da je vložen kapital identičen z nabavno ceno odnosno izdatki za otvoritev obrata. Na višino vloženega glavice polaga zakon velik omer karli v primeru, da pride davčni odbor zaradi pomanjkanja knjigovodstva v polčaj, da ocenjuje dohodek, tvori višina glavice eden glavnih kriterijev za oceno dosegljivega dohodka. Navesti je tudi višino tujega vloženega kapitala in naslove upnikov zaradi kontrole rentnega davka. Pripomniti je, da obresti od lastne ali tuj glavice ne spadajo v rezniške stroške. Za obrtnike je važno vprašanje števila nameščenih pomočnikov, kar je od tega odvisna višina osnovnega davka. Izkazati je število povprečno tekom leta zaposlenih pomočnikov.

Vprašanje o pričetku poslovanja se tiče samo onih davkoplačevalcev, ki svoja podjetja niso otvorili pred 1. januarjem 1928. V takem primeru je izkazati samo dohodek za čas deanskega obratovanja.

Končno je v prijavi napovedati bruto-dohodek v letu 1928. rezniške stroške in čist dohodek. Zakon smatra, da je čist dohodek skupni kosmat dohodek (dobiček) podjetja, obrata ali poklica zmanjšan za odbitke iz čl. 54. Vprašanje je torej rečeno s strogo knjigovodskega stališča. Kosmat dohodek je torej identičen z vsoto, ki pri dvoem knjigovodstvu tvori v računu izgube in dobička izhodno točko za ugotovitev poslovnega dobička ali izgube. Vendar pa zakon določa, da kosmatega dohodka ne smejo zmanjševati: 1.) zneski za povečavo podjetja ali obrata za povečanje glavice ali za poravnavo dolgov; 2.) zneski za plačano pridobitno; 3.) namestek delovne moči rodbinskih članov, če žive skupaj z davčnim zavezavcem; 4.) darila in rogozobne nagrade; 5.) stroški za gospodinjstvo davčnega zavezavca; 6.) obresti od lastne ali tuj glavice; 7.) dotacije raznih fondov razen v fonde za amortizacijo od zaradnine oproščenih zgradb in za stroje in ostali mrtvi inventar (odpisi, ki se zbirajo v posebnih fondih); 8.) izgube iz minulih let, in 9.) povračilo podpor (subvencij) od kosmatega dohodka pa se smejo odšteti: stroški, potrebni, da se vzdrži in zava-

ruje kosmat dohodek, kakor n. pr. najemnine za lokal; plače in mezde pomožnega osebja v delavni ali naravi (oceti kakor za uslužbenki davek za pomočnike, hrana in stanovanje 1.800 Din, za vaje 1500 Din), odpisi za amortizacijo zgradb, ki niso zavezane davku n. gradnje, odpisi za stroje in mrtvi inventar; obresti dolgov, ki obremenujejo posel predvsem najeti obratni kapital, deansko plačani državni in samoupravni posredni davki, takse, carine, davek na poslovni promet; prispevki za zavarovanje nameščenecv, premije za zavarovanje zgradb obrata, blaga in strojev, prispevki za pokojninske fondse nameščenecv; katastrski čisti donos zemljišč, pri kamolomih, apnenicah, kopanju peska, produkcije oglja itd. Seveda se ne sme bruto-dohodek zamenjati z letnim prometom ali izkupičkom, brez odšteti izdatkov za blago, sirovine itd. (Konec sledi.)

Položaj na slovenskem lesnem trgu

Zadnji snežni zameti so povzročili, da so se cene drvam, navadnim kakor tudi rezanim, ponovno dvignile. Zaradi pomanjkanja razpoložljivega blaga ni bilo mogoče zalogi niti eni tretjini povpraševanja. Zaloge suhih drv so popolnoma izpraznile, zato so zainteresirani kupovalci tudi razne druge materiale za gorivo, tako n. pr. bukove in jalove krajčine, razrezane v meterske dolžine, in jelove in hrastove odpadke. V zadnjem tednu se je odposlalo tudi že precej posvem svežih drv. Največ povpraševanja za drva je prišlo iz Milana.

Situacija za rezano in tesano blago je ostala ista, kakor v januarju. Kupci sicer proročujejo znižanje cen, vendar pa v isti sapi povprašujejo za večje količine, iz česar se da sklepati, da se hočejo grostiri pravčasno založiti za nastopajočo spomladansko stavbo sezono. Pri tem je največ povpraševanja za blago III. vrste v debelinah 24, 28, 38 in 48 mm. Pričetek stavbene sezone je opaziti seveda najprej v južnih krajih, posebno v Splitu, kamor pa se žal ni moglo poslati blaga zaradi zaprie proge. Celotni vagoni, naloženi in odpremljeni za Split, so morali biti po vačni razloži in se bo moral na novo odpremliti. Pri tem nastali stroški se morda neoprečeno zaračunavajo eni ali drugi stranki, ki bi te stroške morala nositi železnica, ki je zahtevala, da se blago razloži kljub temu, da je vagon že prevzel.

Ob tej priliki naj omenimo še drug nedostatek pri železnicih, in sicer pomanjkanje železniških vozništev na velikih postajah. Zaradi te pomanjkljivosti imajo trgovci-izvozniki velike stroške, ker se mora blago na onih postajah, ki imajo tehnično, zaradi prekoračenih teže pogosto razkladati. Železni bi bilo, da bi železnica direktno proučila to zadevo in da bi po možnosti postavila na prometnejših postajah mostne tehnične. Za trame se zanimala Sicilija, ki išče blago v dimenzijah 3-3 do 5-6 oziroma 6-7, od 4 do 7 m, via Susak in via Split. Kakor že omenjeno se Italija najbolj zanima za III. blago, za federine (za vagonne) in za remeljne raznih dolžin. Bukovina se pojavlja na slovenskem trgu že v precejšnji meri. Upajmo, da bo njena izdelava tudi odgovarjala zahtevam konsumentov. Ker bo za poglabitev trgovinskih odnosov med našo državo in Španijo velikega pomena letošnja mednarodna razstava v Barceloni, bi bilo želeži, da tudi slovenski bukovi proizvedeni razstavijo svoje blago ki gotovo ne bo zaostajalo za onim iz Hrvaške in Bosne.

Ker je Nemčija sklenila novo časno konvencijo za uvoz lesa iz Poljske, je pričakovati, da Nemčija in Francija letos ne bosta potrebovali našega lesa v toliki meri, kakor lani in bi bilo pričakovati, da naši proizvozniki skušajo obdržati ostala desedana tržišča (Italijo, Grčijo, Sredozemsko morje) s stalnim izboljšanjem manipulacije blaga.

— Vprašanje poravnave pri Slavenski banki. Vstres zagrebških listov, da je bila na zboru upnikov Slavenske banke v Zagrebu od strani gosp. Westna, industrija v Celju, stavišana ponudba za poravnavo, ni točna, ker se na sami skupščini ni razpravljalo o tem. Pač pa je bivši upravni odbor Slavenske banke ob prijavi sestanka upnikov v Ljubljani, ki se je vršil preteklo soboto, oficijelno snoril predsedniku Mestne hišnice ljubljanske, gosp. dr. Gregorčič, da bo v prvi polovici februarja predložil konkurnemu sodišču ponudbo za poravnavo z umiki.

— Sprejela hrvatska kreditna banka demantira v zagrebških listih vest, da se namerava fuzijonirati s subitško Obdo kreditno banko. Kakor tudi vest, da namerava ljubljanski Kreditni zvezd za trgovino in industrijo ustanoviti v Zagrebu svojo podružnico.

— Sredinevropske železnice in Jugoslavija. Kakor noračajo z Dunaja bodo sredinevropske železnice ob prijavi podaljšani mednarodnega kartela za tračnice zahtevale glede na pridvlečene velike železniške investicije v balkanski državi povečanje kvote, ki znaša sedaj le 40 odstotkov skupne produkcije kartela. Kakor se dalje zatrjuje, bo glede dobav tračnic za Jugoslavijo prišlo do sporazuma med sredinevropskimi in poljskimi železnicami, ki niso v kartelu. Poljske železnice, ki so že ponovno stavile v Jugoslaviji nizke cene karoli ostale sredinevropske, stavijo znatne zahteve. Jugoslavija bo v kratkem potrebovala več tisoč vagonov tračnic. To dobavo nameravala, če se bo dosegel sporazum s poljskimi železnicami, razdeliti med češkoslovaške, avstrijske, romunske, madžarske in poljske železnice.

— Nazadovanje češkoslovaške izvozna emelja. V preteklem letu je češkoslovaška izvozila 181.100 stotov emelja napram 162 tisoč 400 v l. 1927 in 147.200 stotov v letu

1926; istočasno pa je uvozila 14.870 stotov napram 10.300 odnosno 10.800 stotov v letih 1927 in 1926.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 1. februarja. Na ljubljanski borzi je bil pretekli teden devizni promet kakor na ostalih borzah slab. Znašal je komaj 14.2 milijona Din, napram 13.8, 22.8, 22.2 in 24.6 v zadnjih štirih tednih. Večino potrebe je tekom tedna krila Narodna banka. Napram koncu zadnjega tedna je popustila deviza na Berlin od 13.53 na 12.53; deviza na London po se je prvotno okrepila od 276.19 na 276.40, pozneje pa je zopet popustila na 276.28. Deviza na Dunaj se je nekoliko okrepila na 8.008, dočim so tečaj ostalih deviz ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efekt. tržišču se je vojna škoda tekom tedna držala na višini zadnjega tedna, danes pa se je po odbitku kupona od 25 Din ponovno okrepila na 426, kar bi odgovarjalo tečaju s kuponom od 461 napram 456 — 457 koncem zadnjega tedna. Tudi investicijsko je nadalje čvrsto. Trgovale se je v početku tedna po 88, danes pa se je mudil denar po 87.75 brez blaga.

Za bančne vrednote je bilo opaziti več zanimanja, kar je v zvezi s pričakovanim ugodnim dividend, ki po vestih iz Zagreba v splošnem ne bodo nižje kakor lani. Prastrediona se je pri zviševanjem prometu okrepila od 922.5 — 925 na 930 — 935. Tečaj delnic Narodne banke se je stabiliziral na višini 7450 — 7550. Tečaj ostalih bančnih vrednot so ostali v glavnem nespremenjeni. Med industrijskimi papirji je bil čvrstejši Slavski, ki se je dvignil na 107, Trboveljska se je tekom tedna trgovala po 470 do 480, Slavonija po 523 do 550, Veveče po 125, Narodna šumska po 33, Drava pa je nekoliko popustila na 465.

1. februarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik, zlasti v devizah na London, Berlin, New York, Dunaj. Razen manjših potrebe v devizi na Trst je vso ostalo potrebo krila Narodna banka. Deviza na Berlin je popustila na 13.53, deviza na London pa na 276.28.

Na zagrebškem efekt. tržišču se je danes vojna škoda ponovno okrepila za 2-3 točke. Ker je danes zapadel kupon, se je trgovalo brez kupona (25 Din), in sicer za aranžma po 435.5 (kar bi odgovarjalo tečaju s kuponom od 460.5 napram 458-459 včeraj) kasa po 453, za februar po 436-437 in za december po 474. Investicijsko je notiralo 87.75 brez blaga. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Prastredionu po 930 do 935 v Unibanki po 56, v Kreditni po 93, v Ljubljanski kreditni po 125 in v Jugobanki po 90.50. Med industrijskimi papirji je Slavonija dalje čvrsta pri 106 do 107 (zaključki); v ostalem se je trgovala Trboveljska po 472.50 do 480 in Slavonija po 550.

Devize in valute.

Ljubljana, Amsterdam 0 — 22.8325, Berlin 13.515-13.545 (13.53), Bruselj 0-7.92, Budimpešta 0-9.9335, Curih 1094.4-1097.4 (1095.9), Dunaj 7.993-8.023 (8.008), London 275.88-276.68 (276.28), New York 56.77-56.97 (56.87), Pariz 0-222.68, Praga 168.2-169- (168.6), Trst 297.15-299.15 (298.15).

Curih, Zagreb 9.1275, Pariz 30.815, London 25.2125, New York 520, Milan 27.215, Praga 15.385, Dunaj 73.10, Budimpešta 90.645, Berlin 123.475, Bruselj 72.25, Varšava 58.90, Bukarešta 3.125, Sofija 3.75.

Dooisi

JESENICE — KOROŠKA BELA. Tukajšnje pevsko društvo »Sava« bo praznovalo 2. do 3. februarja 20-letnico obstoja. V soboto 2. februarja se bo vršil zabavni večer s plesom na čast ustanoviteljem društva pri g. Fr. Kobaru na Savi ob 18. V nedeljo 3. februarja pa v Sokolskem domu na Koroški Beli slavnostni koncert z izbranim sporedom. Občinstvo vabimo, da se udeleži zabavnega večera kakor tudi slavnostnega koncerta.

VIC. Letošnji predpust poteka v naši občini v znamenju obilnih davščin skoro brez plesov in maskerad. Edina velika plesna prireditev bo tradicionalna maskerada na pustno soboto v Sokolskem domu na Viču. Ta največja vsakoljetna prireditev v naši občini se odlikuje po svoji originalni dekoraciji velikega stila, po svoji domačnosti in prisrčnosti brez prenapetosti in gizdovosti. Neumorni Verbičevci jazz bo skrbel, da bodo vsi temeljito na svoj račun vsi plesalci od valčarjev do ljubiteljev najmodernejših plesov. Razne konkurence bodo nudile priliko uveljavljanja individualnega naziranja o lepoti. Vse okoliščine govore za to, da se ta edina velika prireditev na Viču ne sme zamuditi. Glede nam bodi: Na pustno soboto vsi na karneval v Sokolski dom na Vič!

RADOMLJE. Sokol v Radomljah je imel svoj redni občinski zbor ob lepem udeležbi članstva preteklo nedeljo. Društvo je v pretekli poslovni dobi imelo redne mesečne seje, na katerih se je največ obravnavalo vprašanje nakupa zemljišča za bodoči Sokolski dom. Sokol namreč nima sedaj primernih prostorov, kjer bi lahko gojil telovadbo, ter mu je lastna streha res nujno potrebna. Finančno stanje društva je prav lepo napredovalo. Novi sbor, ki mu stoji na čelu poštvalni st. rosta br. dr. Ivo Potokar, je prevzel svoje posle s trdnim namenom, povzdigniti društveno delovanje v tehnični in v prostornem pogledu ter zbirati z največjo marljivostjo prispevke za bodoči Sokolski dom. Po poročilih društvenih funkcionarjev je pozdravil v imenu župnega starešinstva zborovalce br. Jerob, želeč društvu najboljših uspehov in je pozval vse članstvo k intenzivnejšemu delu.

BLD. Danes na praznik zvečer se bo vršila na Bledu velika sokolska maskerada v Zdraviliškem domu pod značko: »Polet čez oceane«. Dvorana je krasno dekorirana. Ni se treba maskam bati mraza in prehlajenja. Kuri se že štirin dnevno se čuti že prav prijetna temperatura v dvorani. Na svidenje! Zdravo! — Odbor.

VRHNIKA. Sokol Vrhnik priredi danes na praznik občinski predpustni veselico z maskerado in plesom. Dostojne maske proste. K obilni udeležbi vabi odbor.

D. M. V. POLJU. Sokolova maskerada bo v soboto na svečnicu 2. februarja ob 20. v okrašenih dvoranah Sokolskega doma. Ljubitelji domačega in modernega plesa bodo prišli na svoj račun. Vršila se bo tudi revija najlepših mask. K obilni udeležbi vabi odbor.

ZALEC. Na občnem zboru gostilničarske zadrage v Zalcu, dne 23. januarja, je bil ponovno soglasno izvoljen za načelnika Ivan Virant, gostilničar, trgovec in poselnik v Zalcu, za podnačelnika pa gospod Alojz Šrihar, restavratorec in veleposelnik v Sv. Petru v S. d.

ZALEC. Gasilno društvo v Zalcu bo priredilo na svečnicu 2. februarja pri tovarništvu g. J. Hodičkov predpustno maskerado s plesom. Obdaritev treh najlepših mask. Sviral bo priključeni Metelkov šramel. Vstopnina prostovoljna. Začetek ob 8. (20.) uri. Za raznovrstna jedila in dobrote pijačo bo preskrbljeno. Vso zabavo željno in gasilnemu društvu naklonjeno občinstvo vliudno vabi odbor.

DOVJE-MOJSTRANA. Dne 9. januarja se je vršil v gostini »Smer« v Mojstrani ustanovni občinski zbor Triglavskega pevskega društva. Pri volitvah je bil izvoljen na sedmletni odbor: predsednik g. I. Rebolj, podpredsednik g. K. Košir, tajnik g. I. Fera, blagajnik g. I. Kramar, arhivar gospod M. Podrekar. Pevsko društvo obstoja zaenkrat samo iz moškega zbora, ki ima dobro izvečane glasove, sčasoma pa se bo razširil tudi mešan zbor. Z ustanovitvijo pevskega društva je bil napravljen lep kulturni korak, za katerega gre hvala predvsem društvenemu pevovodji g. učitelju Ivanu Bitencu.

JEZICA. Hud mraz je prisilil poljske in gozdne živali, da prihajajo prav do hiš. Dostikrat zapodi kak domač pes lačne goste, ki preveč predrzno posegajo po koskih. Pred par dnevi je bilo opaziti ob Savi mnogo divjih gosi, ki so si iskale hrane ob njenem obrežju. Čez par dni so pa že odletele v velikih »klinih« proti jugu. Najbrž jih je prehladi mraz v severnejših pokrajinah prisilil na selitev. Kmetje pravijo, da se niso imeli nikdar prilike videti tako velike žabe plašnih gosi. — Pevsko društvo »Zora« ima danes ob 4. uri popoldne veliko maskerado pri Florjančku na Jezici. Na sporedu so med drugimi tudi pevske točke. Bavi se tudi s pridnim študijem burke »Babilon«. Ker bo v kratkem to njihova prva dramatična prireditev, je zanjo precejšnje zanimanje.

DOMZALE. Ta teden smo imeli kar dva smrtna primera. V torek je ugrabila razsajajoča hripa 3-letnega otroka, sina trgovskega manipulant g. I. Travnarja v Domžalah. In isti dan je peminula v visoki starosti gosna Seničeva. Pogreb je bil zelo lep. — ŽKD nam je poslala prav lep film »S kinokamero okoli sveta«, katerega smo predvajali ta teden. Ker je bil zelo poučen, smo napravili tudi eno predstavo po znižanih cenah za šolsko mladino. Za svečnico bomo pokazali Domžalanom zopet lep film, in sicer »Življenje na otokih Fidži«, kar jih bo gotovo močno zanimalo.

KAMNIK. Včeraj, v petek, je prispelo z vlakom precej smučarjev, ki so se podali proti Kravcu in Vel. Planini, da se v lepi snežni naravi naučijo praznikov. Ljubljanskim smučarjem se je pridružil tudi več kamniških, ki so se pričeli močno zanimati za prijetni in lepi smučarski sport. Za smučanje imamo tudi v bližini Kamnika prav lepe terene. Odlikujejo se posebno naše »Poljane«. Ker se ustavlja pri nas posebno poleti mnogo turistov, smo napravili v toliko, da imamo sedaj kar tri brezalkoholne kavarne. Tudi za pustne dneve je pri nas dosti priprav.

SOSTANJ. Poročili smo že, da so predpriprave za veliko sokolsko maskerado, ki bo v soboto 9. t. m. v polnem teku. Prireditve bo pod geslom »Grajski vrt«, v smislu katerega so izvršene tudi vse dekoracije. Še prvi vtis pri vstopu v dvorano nove tudi nemaskiranemu posetniku maskerade da je stopil v pravilni grajski vrt.

Sokol

Zimski program gorenjskega Sokolstva

V društvih GSŽ se to zimo intenzivno goji smučarstvo. Najbolje se udeležuje v tem sportu članstvo sokolskih društev Jesenice, Koroška Bela-Javornik, Bled, Bohinj in Mojstrana. Pa tudi v spodnjem okrožju se že smučajo sokolski smučarski odseki, med njimi najštevilnejši v Kranju.

Namen župnega vodstva je, da se smučski odseki osnujejo po vseh društvih, kjer so za ta sport sploh podani pogoji. Sokolstvo je krepka in vzorno provedena organizacija v vseh gornjih telesnih vzgoje, zato je tem verjetneje, da bo prej ko slej tudi v zimskem sportu igrala precej vidno vlogo. Da se bo smučarstvo gojilo po sokolskih društvih sistematično in v ne pretirani meri, si je že večina društev GSŽ osnovala smučarske odseke, katerih načelniki so obenem člani društvenih prednastajskih zborov. Geslo sokolskih smučarjev je: manj tekem in manj javnih produkcij, zato pa več smučarstva v pravem idealnem smislu in več skupnih izletov v krasoto zimskesarave.

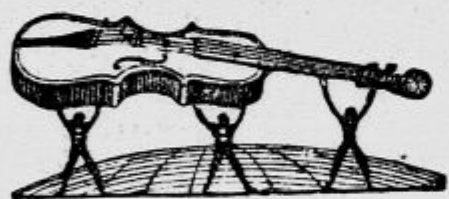
Pred tedni se je vršila na Jesenicah seja zbora načelnikov društvenih smučarskih odsekov, ki je bila zelo dobro obiskana. Na tej seji so se vršili važni razgovori in storili sklepi, kako dvigniti smučarstvo v sokolskih organizacijah. Sestavil se je župni smučarski tehnični odsek, katerega tvorijo bratje, ki imajo mnogo volje in energije, da bodo dvignili to panogo zimskesa sporta v Sokolstvu do čim večjih uspehov. Sestavil se je pravilnik za društvene smučarske odseke, ki se bo po potrebi še izpopolnil. Sklenilo se je nadalje, da se bodo vršile župne smučarske tekme v nedeljo dne 3. februarja v Mojstrani.

Po prijavah tekmovalcev in po pripravih sočeda, bo ta tekma po številu tekmovalcev gotovo ena največjih, kar jih je bilo dosedaj v naši državi. Po društvih gornjega okrožja se br. tekmovalci temeljito pripravljajo na ta svoj veliki dan. Vsi člani tekmovalci in sodniki morajo dopotovati v Mojstrano že na prejšnji dan t. j. na svečnico s popolnarnim vlakom, kjer se na predvečer vrši zdravniški pregled vseh tekmovalcev in se bodo vršili v hotelu Triglav zabavni večer.

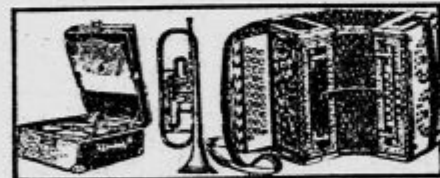
Pa tudi Mojstrana sama je za tekme že dobro pripravljena. Vsem udeležencem bodo na razpolago kurljive sobe po skrajno nizkih cenah ter tudi cene za prehrano bodo po vseh hotelih enotne in razmeroma nizke. Zato apeliramo na brate in sestre iz vse Slovenije, da prisostvujejo tekman, ako ne kot tekmovalci, pa vsaj kot gledalci, da med krepkimi, živimi Gorenjci in v njih krasni gorski pokrajini prežive nekaj veselih ur.

Glede društev se je sklenilo, da naj prirede kvečjemu enkrat na leto tekme in še to le, če se bo k tekmanu prišlo najmanj pet tekmovalcev. O skakalnih tekmah se je sklenilo, da se bodo vršile najbrž še to zimo na Bledu. Glede odnošev sokolskih smučarskih organizacij napram JZSS so bili vsi delegati mnenja, naj bodo od sokolske strani tudi v bodoče najboljši. Nikomur se ne bo branilo, ako se želi verificirati pri JZSS. Glede pristopa posameznih odsekov k JZSS pa se je sklenilo, da se na to še počaka glede na razvoj smučarstva v Sokolu in na ukrepe starešinstva in TO JSS kot vrhovne sokolske instance.

Smučarski odsek Sokola I. priredi v nedeljo izlet v Velike Lašče in od tam preko Blok v Cerknico in Rakek, odkoder bo povratek v Ljubljano. Odhod z glavnega kolodvora zjutraj ob 7.35.

Veliki lustro-ani cenik obte zastoni
Za tevatte ga od s izdiča
MEINEL & HEROLD
tvornica gla bil »ranofonov« in harmonik
R. Lorg r MARIO, št. 101-B
Viol ne d D 95 Roč e hačmonike od D n 85.
Tamb re od D n 98. Gramofon od D n 45. alie

.Potnik'

kolonijalne stroke, v ljubljanski ob-
lasti dobro vpeljan — se sprejme. —
Ponudbe, opremljene s spričevali in
slikami, na upravo »Jutra« pod šifro:
R. S. S. 427. 1916—a

Revmatizem!

akuten in kroničen, gilit, žil-
as, trganje, kostobolje gla
volut najsigurneje ozdravi
RUSKI MELEM
Uporabljaio ga že nati 18
let z najboljšim uspehom,
kar dokazujejo razne za-
hvalnice, ki prihajajo dne-
no. — Cena originalnemu
omotu s poštnino vred 25
Din Dubite ga v vseh le-
karnah in drogerijah po
vseh državah. Po pošti ga
Vam pošlje Avstrska apote-
ka M. Bogojevič, Skopje.

Bogojevič, avstrijski lekarni. Skopje. Lepo prosim, da mi čim najhitreje posljete na naslov: Djurdja Pantov-
vič, trgovce v Ljubljani, našta Sarajev 10. Skatljaj
ruskega Melema. Za oni ruski Melem, ki ste mi ga
bili prej poslali, sprejmite izraz velikega spoštova-
nja in velike hvalečnosti, ker sem ozdravil deklico,
za katero nisem verovati, da ostane pri življenju, in
če bi tudi ostala takina kot je bila, bi bila vsem v
nalogu. Toplo Vas pozdravlja Pavle Šokić, mizar,
Ljubljana.

Dobli se v Ljubljani v apoteki BAHOVEC
in v Mariboru v apoteki ALBANEZE

Vse vrste moke
dobavlja po najnižjih cenah

Franc Juvan

valični mlin

Srednje Gameljine,

p. št. Vid nad Ljubljano.

Zahtevajte cenik! — Točna
postrežba! 1462-a

Klavirske citre

samo le

Din 380.—

le pri

Alfonz Breznik

Ljubljana, Mostni trg 3.

Vsakdo takoj igra najlepše

slovenske in nemške kom-
deje in flagerje, ki so v naj-
večji izbiri na razpolago.

Poljanska cesta 17.

V vinotoču

v vinski kleti se točijo zajamčeno naravna vina izvrstne kvalitete in

poceni, stara in nova bela in rdeča. Zasti se »pozajaj« cenj, občins-

stvo, da je prispel naraven in na grozdno napravljen. Vermut za

ceno po 1 Din 25.— in novo vino za ceno po 1 Din 11.—

2561a

Se priporoča **Milan Pažič**, lastnik, Ljubljana

Poljanska cesta 17.

Pohišstvo

Cene nizke! 26

Samo zajamčene lastne izdelke KUPUJTE pri

Egidij in Karol Erjavce, Brod (poleg taceenskega

mostu), St. Vid nad Ljubljano. — Avtozveza,

ob nedeljah in praznikih iz Ljubljane od Figovca,

vsake pol ure.

Oglejte si našo zalogo!

Poljanska cesta 17.

Zahtevajte v vseh trgovinah samo:

Jugobanat-patent-moko

ker boste potem

s svojim pecivom zadovoljni!

Poljanska cesta 17.

Sivi lasje

SIVI LASJI so v resnici

največji sovražnik mladost,

st, a gotovo kvanjo le

poto vsak dame »EKL EL

SIOR HENNE« od dr. Dor

raine & Cie Paris narva

tače perfektiv, in snaku v

vsah mladost dani obratnje je

vsako takoj igra najlepše

slovenske in nemške kom-
deje in flagerje, ki so v naj-
večji izbiri na razpolago.

Poljanska cesta 17.

Lancia-Lambda

štrisedžen 10.000 km vožen, v naj-

boljšem stanju naprodaj. Informacije daje

J. Vrščič, Ljubljana, samo v Gledal šk

ulici 41 med 12. in 14 uro al Avto-

mobilski kiu (ajnistvo) v Ljubljani

Poljanska cesta 17.

Klavirji!

Tovarna in zaloga klav-

irjev, prvovrstnih in-

strumentov različnih vrst, kakor tudi last-

ni izdelkov. — Poseben oddelek za popra-

vilu. Uglasovanje in popravila za konservato-

riji, Glasbeno Matico in druge institute iz-

gotavlja moja tvrdka. Gre tudi na deželo.

Točna postrežba in zmerne cene — tudi na

obroke. Izdelovalec klavirjev R. Warbinek,

Ljubljana, Gregorčičeva ulica 5.

2565a

Poljanska cesta 17.

Dražba.

2 parov konj (par težkih in par ponijev),

vovoz, sani, gospodarskega orodja in polje-

delskih strojev iz konkurzne mase A. Kaj-

feža v Kočevju — se bo vršila v sredo dne

6. februarja t. l. ob pol 11. uri na licu mesta

v Kočevju. 2554—a

Poljanska cesta 17.

Korespondento

za srbo-hrvatski, slovenski in nemški jezik

po možnosti za takojšnji nastop

iščemo. 1932 a

Reflektanti morajo imeti odgovarjajočo

prakso ter morajo perfektno obvladati tudi

stenografijo iz gornjih jezikov in stroje-

pisje. Ponudniki, ki so delali pri mlinski

stroki imajo prednost. Oferte s prepisi spri-

čeval in sliko ter z navedbo zahtev glede

plače je nasloviti pod šifro »Velemlin« na

Aloma Company, anončna družba, Ljubljana

Poljanska cesta 17.

Lepota n mladost

POVOJI IZ GUME so postali v da

nasnji kozmetiki od jake velike važ

nosti, ker se je pokazalo da so za

dovrženo nego čista od negovalne

vrstnosti. Rezultati so naravnost fra-

gnantni, ter radi tega vsi svetovni

instituti za nego lepote na ta način

dosežajo velike uspehe

PAPILLON POVOJ šte 1. nam služi

za odstranjev uabuhlih in namreče

ni polnolajakov — Din 55

POVOJ ZA CELO odstranja popolnoma

vse gube na čelu Din 60

PAPILLON št II odstranja namrečno

koto pod očmi in na slepičah —

Din 70

NASKA za čeli obraz odstranja gube

iz očuje, obrata. Obraz postane

zopet gladek čist in bel — koto na

tegnita in elastična. Uspeh se izvaz

rešen — Din 155

POVOJ ZA PODBRADEK odstranja

dvojno podbradek kakor tudi vse

gube in zarezke na vratu in podbrad-

ku. Prevedla delovost izgine 60 Din

PROČ STAREŠA UŠESA kvarijo vsa

kuga, a najbolj otroke. S povojem

iz gume za ošesa se ona poravnava

v normalni položaj — Din 50

LAIT »ODALISQUES» POUR LES MUSCLES iz naj

dragocenejšega biološkega olja za hranitev in kre-

piten obraza ter za popolno odstranjevanje gub in

namrečev koto — Din 74

LAIT DE BEAUTE »IRIS« za odpravljanje gub —

Natže milice ter je najboljšje sredstvo za popolno

čistilno obrata — Din 55

EMULZIJ ZA POLEPSAVANJE OBRASA — Mnogo

iskana in neoporenliva biološka sredstva za čišče-

nje obraza. Neumom-tilijeta za lajne v očetu se

nom Po stravnih sredstvih priporočena ker od-

pravlja vso neznano in pomlad obraz. Emulzija o-

čistron ali od kumar — Din 50 Emulzija od vrtni-

radlobojstva dodatno 70 Din

CENTIFOLIA, kozmetički zavod, Zagreb, Juršičeva 8

Zahtevajte brezplačne ilustracije o-rojektel 220-a

Poljanska cesta 17.

Pristno

silovko, drozenuko orinjevec, konjak

tum vse vrste likerjev sadnih sokov

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Tako, da nimamo po vašem mnenju nikakega upanja, da bi naši načrti uspeli?«

»Bogme,« je mirno rekel Pardaillan, »res bi stavljal, da ne boste nikoli francoski kralji.«

»Zakaj pa ne?« je z blagim glasom vprašal Filip II.

Pardaillan je pogledal kralja s svojimi jasnimi očmi ter odvrnil z neomajno mirnostjo:

»Francija, sire, je dežela radosti in luči. Odkritost, poštenje, hrabrost in velikodušje, vsa ta viteška čustva so pri nas za življenje enako potrebna kakor zrak, ki ga dihamo. Naša dežela se drage volje odpira vsemu, kar je plemenitega in krasnega, svetlega in ponosnega, to je, vsemu, kar pomeni svobodo. Zato ji mora vladati samo kralj, ki združuje v sebi vse te lastnosti, to je, ki je sam plemenit in lep, hraber in velikodušen nad vsemi.«

»Nu,« je prostodušno vprašal Filip, »zakaj ne bi mogel biti jaz ta kralj?«

»Vi, sire?« je z dozdevno osuplostjo zategnil Pardaillan. »Kako, ko rasto ob slehernem vašem koraku grmade, na katerih se peče živo človeško meso! Vi vodite s seboj inkvizicijo, mrko strahovladje, ki zatira vse, še misel, skrito na dnu srca. Poglejte se v zrcalo, sire, in priznajte, da bi vaš veličastveni obraz napolnil tudi najbolj vesele duše za ledeno mrkobo. V Franciji dobro poznajo usodo, ki

42

ste jo pripravili Flandriji, Vi bi prinesli v mojo radostno, svetlo domovino samo temo in smrt... Še kamenje bi se vzdignilo zoper vas, da bi vam zagradilo pot. Ne sire, vse to utegne biti dobro za Španijo, toda Francija se vas bo branila, dokler more gibanje!

»Vaša odkritost je res brezobzirna, gospod,« je zaškrtil Filip. Pardaillan ga je nedolžno pogledal.

»Zakaj? S francoskim kraljem govorim prav tako odkrito kakor z vami, pa ni bil še nikoli hud... baš narobe!... Res pa je, da se ne moreva razumeti, saj ne govoriva istega jezika. Na francoskem bi se vam zmerom tako godilo. Vi ne bi razumeli svojih podanikov, oni pa ne vas. Najbolje je, da ostanete to, kar ste.«

Filip se je mrtvaško nasmehnil.

»Premišljeval bom o vaših besedah,« je dejal. »Dotlej pa vam hočem izkazovati vso pozornost, ki se spodobi takemu človeku. Ali bi vas veselilo jutri prisostvovati nedeljskemu avtodafeju?«

»Hvala lepa, sire, taki prizori se upirajo mojim občutljivim živcem.«

»Škoda, gospod,« je z zlovesčo liubenzivostjo rekel Filip. »A razume se, da vas hočem zabavati, ne pa da bi vam vsiljeval prizore, ki ugajajo samo divjaškim Špancem, vaši francoski rafiniranosti pa ne. Ali se vam zde tudi bikoborbe tako odurne?«

»Oja, to ne!« je odvrnil Pardaillan, ne da bi trenil z očmi. Sila rad bi videl eno teh sijajnih predstav. Slišal sem, da na njih nastopa toreador, ki slovi po vsej Andaluziji.«

»El Torero?« je mirno dejal Filip. Spoznali ga boste. Pojutrišnjem, v ponedeljek, ste povabljeni na bikoborbo. Videli boste neobičajne stvari in vem, da boste strmeli,« je rekel Filip s čudnim povdarkom, ki je presenetil Pardaillana prav tako kakor nekoč prej Favsto.

»Hvala Vašemu Veličanstvu za tolikšno čast,« je odvrnil vitez.

»Tako zanimive prireditve ne smem zamuditi.«

»Idite tedaj, gospod poslanik; svoj odgovor na zahtevo Njegovga Veličanstva Henrika Navarskega vam še sporočim... In ne pozabite v ponedeljek bikoborbe. Videli boste nekaj zanimivega, zelo zanimivega...«

»Vraga,« je pomislil Pardaillan med priklonom, »pa ne da bi me vabil v kako zasedo?... Toda nihče naj ne reče, da sem se zbal španskega despota!«

S trdnimi koraki je odšel v predsobje.

Na zapovedujoč migljaj Filipa II. je krenil Barba Roja za njim.

»Kaznuj ga, osmeši ga pred vsemi,« je zamrmral kralj, ko je šel Rdečbradec mimo njega, »toda ubiti ga ne smeš.«

In velikan jo je ubral za Pardaillanom, mrmraje sam pri sebi:

»Sam zlodej naj razume kralja in njegove muhe! Tako lahko ga je bilo prijeti za vrat in mu ga zadaviti kakor piščancu... ali pa poriniti nekaj palcev železa med rebra... Kaznuj ga! to naj bi še bilo, saj vem, hvala Bogu, kako je treba vzeti tak posel v roke... Toda 'Osmeši ga!'... Kaj vraga naj mu storim, da ga osmešim?«

sKo je Barba Roja odšel je stopil kralj za težko brokatno zaveso, odprl vrata na ozko špranjo in jel z napetostjo gledati, kaj bo.

Pardaillan dozdevno ni slutil sence, ki mu je sledila za petami.

Predsobje je bila velika, gola dvorana, opravljena samo z dolgimi klopmi, ki so se vlekle ob vseh štirih stenah. Bilo je polno dvorjanikov, službujočih plemičev, gardnih oficirjev, nagizdanih lakejev, ki so tekali sem ter tja, in sobarjev, ki so z ebenovimi palčicami v rokah nepremično stali na svojih mestih. Nekateri izmed dvorjanikov so sedeli na klopih, drugi so se počasi sprehajali, tretji so stali v majhnih skupinah in kramljali med seboj. Med vsemi temi obrazi je bilo za čudo veliko svečnikov in vse jim je izkazovalo največje spoštovanje.

Pouk v krojnem risanju

In prikojevanju damskih oblek daje redno — za dom in poklic — edino strokovno izobraževanje učilnic in lastnica modnega salona

ROZA MEDVED, Ljubljana, Mestni trg 24/III

(nasproti cerkvi)

Uspeh pouka zagotovljen — Učencem z deželo se priskrbi stanovanje in hrana. — Istotam se izdeluje obleke, kostumi i. t. d. po zmerni ceni. Kroji po meri.

193

Kupim stalno vsako množino

kostanjevega taninskega lesa.

smrekove skorje cele in drobljene smrekove hmeljeve drogablene dobro ohranjene sode od strojnega in edilne olja, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

Franc Oset, Sv. Peter v Savinjski dolini

Zahtevajte brezplačen cenovnik ur

nam z nih, žepnih, stenskih na odplačilo in v gotovni 1726

,Odplata' K.D.A.

BEGRAD,

Kralja Petra 64, mezanin.

Din 48, 50

Din 58.—

Večje podjetje sprejme perfektno kontoristinjo

dobro strojepisko, s popolnim znanjem slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi, ter več

trg. nastavlencev

večjih galanterij in modne stroke. Reflektira se le na prvovrstne moči.

Tozadevne oglase na upravo »Jutra« pod »zanemljive«.

Naznanilo preselitve!

Vljudno naznanjam cenj, tvrdkam, da sem preselil svojo izdelovalnico

usnjatega galanterijskega blaga iz Celja v Ljubljano.

Izdelujem vsakovrstne ženske ročne torbice, listnice, aktovke itd. vedno po najnovejših dunajskih modelih, za kar se cenj, tvrdkam toplo priporočam.

CENE BREZKONKURENČNE.

Sprejemam tudi popravila.

JOŽE SLATNAR

2.64 a

Izdelovalec usnjarskega galanterijskega blaga.

LJUBLJANA VII., Podlimbarskega ulica šte. 42, Sp. Šiška,

»Kolonija Bajtare«.

Najboljše kupite!

ROGAVICE, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike, žepne robce KRAVATE, ovratnike, SRAJCE, fone glote, čipke, vezanine, gumbe DMC prelico, ročne torbice, aktovke, dežne šporine, r. toaletne potrebščine samo 24 a

JOS. PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).

Zunanji naročniki dobe list

še istega dne v popoldan. urah

MESEČNA NAROČNINA SAMO 12 DIN

NAROČI SE V LJUBLJANI, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5

šoferska šola

I. Geberščik, bivši komisar za šoferske izpite Bleiweissova cesta 52 prične s poukom novega tečaja dne 4. februarja.

Na razpolago zaprt in odprt avtomobil.

2583-a

„Underwood“

naš... U O strojev v prometu, nedosegljiv v trpežnosti in vsled tega najcenejši

LUDVIK BARAGA LJUBLJANA

pisalni stroji ima svetovni sloves Seienburgova ulica šte. 6/1.

Telefon 41-41

Naznanilo.

Dovoljujem si svoje cenjene odjemalce in občinstvo obvestiti, da je moj dosedanji družabnik

gospod Adalbert Ivanuš

začetkom tega leta izstopil

iz trrdke IVANUŠ & VLAJ

Obenem sporočam, da bom svoje trgovsko podjetje vodil odslej pod firmo

MIHAEL VLAJ

Vse zaloge manufakturnega blaga: blago za moške in ženske obleke, platno, tkanine in šifone za različno perilo, odeje, rute, brisače, žepne robce, nogavice itd. nudim po izredno nizkih cenah; razne ostanke pa po skoraj polovičnih cenah.

Zahvaljujoč se za doslej mi izkazano zaupanje, se nadejam, da mi bodo cenjeni odjemalci in občinstvo tudi nadalje naklonjeni.

Z odličnim spoštovanjem Mihael Vljaj, Ljubljana, Wolfova ul. 5.

Pozor!

Pozor!

Vljudno naznanjam p. t. občinstvu, da sem z današnjim dnem izstopil od trrdke Franc Florjanič v Ljubljani, Dunajska cesta 9 in otvoril lastno in najmodernejše urejeno

parno vulkanizacijo

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 36 (poslopje »Jugosauto«).

Ker sem v Ljubljani edini te stroke pravilno izučen, sem v stanu, p. t. naročnikom zaupano mi delo najvestneje in točno izvršiti.

Poleg vulkanizacije sprejemam tudi v popravilo snežne čevlje in vsa v to stroko spadajoča dela.

Konkurenčne cene! Garancija za izvršeno delo!

Se priporočam

Anton Jezeršek

52 2

Pridite

na

Lipski pomladni velesojem 1929

Pričetek 3. marca

splošni vzorčni velesojem... od 3 do 9. marca
veliki tehnični in savninski velesojem... od 3. do 13. marca
tekstilni velesojem... od 3. do 7. marca
čevlarski in usnarski velesojem od 3. do 6. marca

Vsa pojasnila dobite pri:

časnem zastopstvu za ljubljanski okraj

STEGU, Ljubljana, Gledališka ul. 8/II., tel. 2925

časnem zastopstvu za mariborski okraj

dr. L. o. Schleichenbauer, Maribor, Trg Svobode 3

Zahvala.

Tem potom se zahvaljujem podpornemu društvu

„Ljudska samopomoč“ v Mariboru

najskrenejše za znatno in takojšnjo izplačilo pripadajoče podpore po smrti mo ega moža g. Ignaca Zamuda in priporočam to človekoljubno in prekoristno društvo vsakomur za takojšnji pristop.

Zg. Radgona, dne 31. januarja 1929.

253a

Kristina Zamuda.

Francoska linija - French Line

Cie Gle. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado

Havre-Newyork samo 5 1/2 dni čez morje

V Južno Ameriko

Argentina, Chile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marseilla:

CIE CHARGEURS - REEUNIS SUD ATLANTIQUE TRANSPORTS MARITIMES.

Izvrstna hrana, izborna postrežba Vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik:

IVAN KRAKER, Ljubljana

Kolodvorska ulica 35.

Vabilo

na

34. redni občni zbor

Okrajne posojilnice v Litiji r. z. z n. z.

ki se bo vršil

dne 17. svečana 1929 ob 2. uri popoldne v posojilniški pisarni

DNEVNI RED:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Odobritev računskega zaključka za l. 1928.
- 3.) Citanje revizijskega poročila.
- 4.) Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- 5.) Volitev načelstva in nadzorstva.
- 6.) Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen ob navedenem času, se vrši čez pol ure drug občni zbor na istem mestu in po istem dnevnem redu, ki bo veljavno sklepal ne glede na število deležev.

255a

Načelstvo

Naročila in vse dopise, ličnice
in malih oglasov, je poslal na
Oglasni oddelček JUTRA, Ljubljana,
Priemova ul. 4. Celovni račun
pošta Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Kali oplam, ki služijo v porredovalnih in socialnih namene
občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.
Priročina za šifro Din 3. Ljubljana, dopisovanja in oglasi

Trgovskega ali reklamnega znanja, vsaka beseda Din 5.
Najmanjši znesek Din 5. Priročina za šifro Din 3. Ljubljana,
ne je upoštevan obremen z naročilom, kar se oglasi ne prebija

Sprejemane naloge oglasov za pri-
hodajo številko JUTRA se zaključijo
dar pred izidom lista ob 17 uri.
Pozneje sprejeti oglasi bodo pri-
obrani v naslednji številki lista

Telefon številka 2492

Službo dobi

Vajenca
sprejemam proti plačilu
Fr. Božnik, kamnoseštvo,
Moste pri Ljubljani. 2329

Lovca
ki se razume v drevarstvo
poor puščarjev in španje-
lov dobi trajno službo.
Tosadeva pojasnila daje
Feliks Gubša, logar Vlasti,
kneza Odovalovič Ilovič
Bren. 2267

Postrežnik
smašno, pošteno in zanesli-
vo sprejemam za pospravlja-
nje parkiranih avtomobilov
za dopolnilne ure. Naslov v
oglasnem oddelku Jutra. 2477

Kroj. vajenca
sprejemam moštvo salona
za gospode in dame Alojzij
Lombar, Ljubljana VII -
Celovška cesta 33. 2475

Dobro gospodinj
sprejemam starostno ženo
za takoj in samostojno go-
spodinj (2 osebi), v dobro
hišo izven Ljubljane. Po-
nude na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Dobro
gospodinj. 2469

Vajenca
za misarsko obrt sprejemam
Oglasi št. 181. 2462

Poštenega učenca
najraje s delom, s tremi
razredni srednje šole spre-
jemam v trgovino mehanika
Fran Kamenšek, Ljubljana,
Krištoporska ulica. 2395

Pridno kuharico
srednjega let, sprejemam.
Naslov v oglasnem oddelku
Jutra. 2316

Samostojen mizar
prevzemam in izdelava fi-
nanc pohištva se šteje za
strojni obrat v Ljubljani.
Ponudbe s navodili dose-
dajnih služb in zahtevki
plače pod šifro Samostojen
mizar na oglasni oddelku
Jutra. 2367

Praktikantinja
absolventinja trgovske šole
sprejemam v stalno mesto.
Pozor! je skladna prejava
nemških diktator v hrva-
ščino. Naslov v oglasnem
oddelku Jutra. 2427

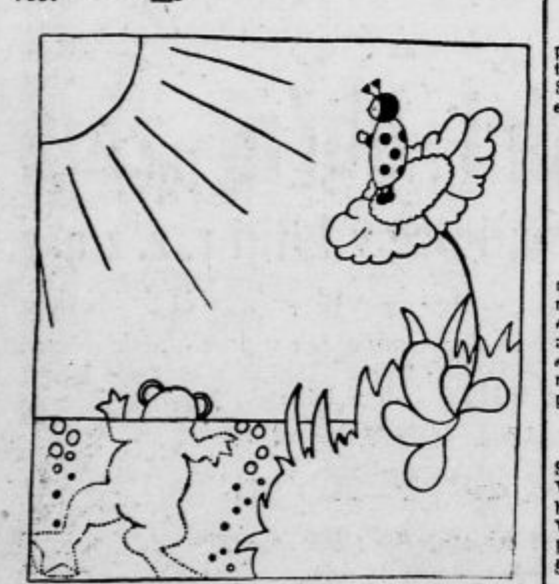
Kovač
iskam dobro izurjenega ko-
vaškega mojstra, ki bi
prevzel v najem kovačnico
(obsejati imajo prednost) -
obremen na tudi prevzel go-
stilo na račun, v promet-
nem kraju. - Cenjene po-
nude na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Kovač. 2066

Miček Tiček

piše in riše Ksenija Prunkova.

Ke se je obrnil, glej, novo čudo! Za njim
je stala pikapolonica, debelušast otročiček,
v rdeči enopikasti srčkici, črni čepici in čr-
nih copatkah. Se večje čudo! Pikapolonica je
spregovila: »Kralj cvetne poljane me po-
šilja k tebi. Strašen sovražnik je napadel
njegovo kraljestvo in mori in davi med nje-
govim ljudstvom. Obupovali smo že. A tedaj
sem se jaz spomnila tebe, zakaj ti si mi že
nekot rešil življenje. Ali se ne spominjaš
več? - - -

10. »Ko sem se na pomlad prebudila, je na-
daljevala pikapolonica, čem slezla na mar-
jetico, da se razgledam po svetu. Marjetica
je rasla ob vodi. Vetrice me je posiljevali,
solnce je prijetno grelo, pa sem skoro sa-
dremala.

Mizarskega vajenca

sprejme takoj Matej Pirih,
Višnja gora. 2400

Opekarkega akordanta

za srednje opkarno, s ne-
kaj kavijske sprejemne. Po-
nude s ceno za svidno in
strojno opko na oglasni
oddelku Jutra pod šifro
Akordanti. 2384

Trg. poslovođa
staraja, s večletno prakso,
dobi takoj službo. Plača
po dogovoru. Ponudbe na
oglasni oddelku Jutra pod
šifro Trg. poslovođa. 2218

Kuharico
prvoznostno dobro vpeljeno
plačilno natakarko
servisirano in zmerno
sobarico. 2419

Učenko in učenca
s primerno predznanjem
sprejemam v trgovino s me-
haniki blagom. J. Razbo-
čič, Smartno pri Litiji. 2068

Prodajalko
sprejemam s 1. marcem v
trgovino s oblačili, ma-
nufakturo in modnim bla-
gom v Ljubljani. Stanova-
nje in hrana v hiši. Po-
nude na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Prodajalko.
2410

Krepkega vajenca
iz Ljubljane ali okolice -
proti takojšnjemu plačilu
sprejemam J. Babnik, vo-
dovni inštalater, Škofja ul.
št. 15. 2449

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika

ki bi opravljali event. tudi
trgovsko poslovanje, ki se
dravsko hišo v eredi mesta
v postev pridejo le abso-
lutno pošteno in zanesli-
vo. Samostojno in v pomoč
sami ali oženjeni brez
nič opas na oglasni oddel-
ku Jutra do 10. febru-
arja t. l. pod šifro A. M. 2083

Trgovski potnik
uvaden v kraljevih službah
in v pomoč pri poslovanju
matematika. Še takoj
oglasni oddelku Jutra pod
šifro Trgovski potnik. 2437

Kuharico
samostojno pridno, zna-
jno, varčno in zdravo s
večletnimi izkušnjami. Re-
flektira se samo na gar-
ancijo zmote. Ponudbe
naj se pošlje na oglasni
oddelku Jutra pod šifro
Kuharico. 2437

Natakarico
plačilno in pomožno, spre-
jemam v trgovino s me-
haniki blagom. J. Razbo-
čič, Smartno pri Litiji. 2068

Prodajalko
sprejemam s 1. marcem v
trgovino s oblačili, ma-
nufakturo in modnim bla-
gom v Ljubljani. Stanova-
nje in hrana v hiši. Po-
nude na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Prodajalko.
2410

Krepkega vajenca
iz Ljubljane ali okolice -
proti takojšnjemu plačilu
sprejemam J. Babnik, vo-
dovni inštalater, Škofja ul.
št. 15. 2449

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Zanesljiv potnik

samo provizija, med do-
bi mesto za prodajo vina,
agiranja in likerja. Stalna
plaža in provizija. Kavijske
zmote imajo prednost.
Pisane prijave in službe
»Jutra« do 10. febru-
arja t. l. pod šifro A. M. 2083

Trgovski potnik
uvaden v kraljevih službah
in v pomoč pri poslovanju
matematika. Še takoj
oglasni oddelku Jutra pod
šifro Trgovski potnik. 2437

Kuharico
samostojno pridno, zna-
jno, varčno in zdravo s
večletnimi izkušnjami. Re-
flektira se samo na gar-
ancijo zmote. Ponudbe
naj se pošlje na oglasni
oddelku Jutra pod šifro
Kuharico. 2437

Natakarico
plačilno in pomožno, spre-
jemam v trgovino s me-
haniki blagom. J. Razbo-
čič, Smartno pri Litiji. 2068

Prodajalko
sprejemam s 1. marcem v
trgovino s oblačili, ma-
nufakturo in modnim bla-
gom v Ljubljani. Stanova-
nje in hrana v hiši. Po-
nude na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Prodajalko.
2410

Krepkega vajenca
iz Ljubljane ali okolice -
proti takojšnjemu plačilu
sprejemam J. Babnik, vo-
dovni inštalater, Škofja ul.
št. 15. 2449

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Kroj. vajenca
sprejme Ivan Smole, št. VII
nad Ljubljano. 2430

Gospodinj
popolnoma vzdržano v iz-
delovanju čajnega maza na
veliko, kar mora izkazati,
da je bila v taki službi že
več let namočena, spre-
jemam takoj v službo. Na-
ziral bi tudi kuharico, to-
rej mora znati tudi kuhati,
in razumeti nemški jezik.
Glavno je pripravljati de-
bela čajna maza. Cenje-
ne ponudbe s dobrih pri-
poročili pridejo v postev.
- Ponudbe na Vlastništvu
Branice, pošta Pregrada,
Hrvaško Zagorje. 2239

Praktikanta
s perfektnim znanjem slo-
venščine in nemščine in go-
voru in pisavi ter steno-
grafije, sprejemam v izo-
stojno službo. Zelo plača
sprejemam. Ponudbe na o-
glasni oddelku Jutra pod
šifro Praktikanta. 2456

Kuharico
sprejemam na posveščenju.
Ponudbe s priporočili pod
šifro Kuharica na podružni-
cu Jutra v Celju. 2267

Hišnika
za vilo pod Rožnikom
sprejemam. Prosto stanova-
nje, kurjava in razvešča-
nje. Prednost ima starejši
moški, ki bi imel večletno
vrsto in bi znal čistiti in
oskrbovati avtomobil. -
Ponudbe na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Hišnika.
2158

Skladistišnik

smožen kavijske, vseh pi-
sarniških del in tujih jezik-
ov, želi mesto. Ponudbe
na oglasni oddelku Jutra
pod šifro Skladistišnik. 2345

Kontoristinja
smotna slov., srborjavke-
ga in nemškega jezika ter
strojneje, želi mesto v
kaki pisarni. Ponudbe na
oglasni oddelku Jutra pod
šifro Kontoristinja. 2294

Absolventinja
dri trg šole želi nameste-
niti. Cenjene ponudbe na
oglasni oddelku Jutra pod
šifro Absolventinja. 2290

Gospodinja
s 4 razredi mšanske šole
in v pomoč pri poslovanju
matematika. Še takoj
oglasni oddelku Jutra pod
šifro Gospodinja. 2294

Prodajalko
sprejemam s 1. marcem v
trgovino s oblačili, ma-
nufakturo in modnim bla-
gom v Ljubljani. Stanova-
nje in hrana v hiši. Po-
nude na oglasni oddelku
Jutra pod šifro Prodajalko.
2410

Krepkega vajenca
iz

PREŠERNOVA

ulica, poleg trančičanske cerkve

4

H. SUTTNER

Lastna, protokulirana tovarna UR v Švici
Največja zaloga UR, ZLATINE in SREBRNINE

NINE

NIZKE CENE SOLIDNA POSTREŽBA

SAMO

49 dinarjev

60 para

St. 100. Kovinasta anker-Roskopf in 69.60

St. 111. Kovinasta anker-Roskopf in 69.60

St. 103. Budlik, 16 cm visoka, s provržnim

anker-strojem, Din 64.20

ZAHTEVAJTE BOGATO ILUSTRIRANI CEN-

NIK S KOLEDARJEM, GRATIS IN FRANKO!

od

H. Suttner, Ljubljana 4

Kupujte samo KINA SRE-

BRNO JEDINO ORODJE

S PETDESETLETNO TO-

VARNISKO GARANCIJO pri

H. SUTTNER

Ljubljana

Prešernova ulica

4

Sobe

Opremljeno sobo

s elektriko oddam eni ali

dvema sobama. Naslov v

oglasnem oddelku »Jutra«.

2430

Opremljeno sobi

separiranim vhodom od-

dam eni ali dvema gospo-

dičinama. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2435

Kot sestanovalko

sprejem gospodino v le-

po sobo. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2436

Prazno sobo

velika, elektrika, krasen

razgled, poseben vhod, la-

koj oddam. Naslov v ogl-

asnem oddelku »Jutra«.

2437

2 opremljeni sobi

veliki in lepi (event. eno-

parni) s elektriko, kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2438

Sobo

in kabinet, opremljeno ali

prazno, s uporabo kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2439

Opremljeno sobo

s elektriko oddam eni ali

dvema sobama. Naslov v

oglasnem oddelku »Jutra«.

2440

Opremljeno sobi

separiranim vhodom od-

dam eni ali dvema gospo-

dičinama. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2441

Kot sestanovalko

sprejem gospodino v le-

po sobo. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2442

Prazno sobo

velika, elektrika, krasen

razgled, poseben vhod, la-

koj oddam. Naslov v ogl-

asnem oddelku »Jutra«.

2443

2 opremljeni sobi

veliki in lepi (event. eno-

parni) s elektriko, kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2444

Sobo

in kabinet, opremljeno ali

prazno, s uporabo kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2445

Opremljeno sobo

s elektriko oddam eni ali

dvema sobama. Naslov v

oglasnem oddelku »Jutra«.

2446

Opremljeno sobi

separiranim vhodom od-

dam eni ali dvema gospo-

dičinama. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2447

Kot sestanovalko

sprejem gospodino v le-

po sobo. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2448

Prazno sobo

velika, elektrika, krasen

razgled, poseben vhod, la-

koj oddam. Naslov v ogl-

asnem oddelku »Jutra«.

2449

2 opremljeni sobi

veliki in lepi (event. eno-

parni) s elektriko, kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2450

Sobo

in kabinet, opremljeno ali

prazno, s uporabo kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2451

Opremljeno sobo

s elektriko oddam eni ali

dvema sobama. Naslov v

oglasnem oddelku »Jutra«.

2452

Opremljeno sobi

separiranim vhodom od-

dam eni ali dvema gospo-

dičinama. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2453

Kot sestanovalko

sprejem gospodino v le-

po sobo. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2454

Prazno sobo

velika, elektrika, krasen

razgled, poseben vhod, la-

koj oddam. Naslov v ogl-

asnem oddelku »Jutra«.

2455

2 opremljeni sobi

veliki in lepi (event. eno-

parni) s elektriko, kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2456

Sobo

in kabinet, opremljeno ali

prazno, s uporabo kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2457

Opremljeno sobo

s elektriko oddam eni ali

dvema sobama. Naslov v

oglasnem oddelku »Jutra«.

2458

Opremljeno sobi

separiranim vhodom od-

dam eni ali dvema gospo-

dičinama. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2459

Kot sestanovalko

sprejem gospodino v le-

po sobo. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2460

Prazno sobo

velika, elektrika, krasen

razgled, poseben vhod, la-

koj oddam. Naslov v ogl-

asnem oddelku »Jutra«.

2461

2 opremljeni sobi

veliki in lepi (event. eno-

parni) s elektriko, kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2462

Sobo

in kabinet, opremljeno ali

prazno, s uporabo kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2463

Opremljeno sobo

s elektriko oddam eni ali

dvema sobama. Naslov v

oglasnem oddelku »Jutra«.

2464

Opremljeno sobi

separiranim vhodom od-

dam eni ali dvema gospo-

dičinama. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2465

Kot sestanovalko

sprejem gospodino v le-

po sobo. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2466

Prazno sobo

velika, elektrika, krasen

razgled, poseben vhod, la-

koj oddam. Naslov v ogl-

asnem oddelku »Jutra«.

2467

2 opremljeni sobi

veliki in lepi (event. eno-

parni) s elektriko, kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2468

Sobo

in kabinet, opremljeno ali

prazno, s uporabo kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2469

Opremljeno sobo

s elektriko oddam eni ali

dvema sobama. Naslov v

oglasnem oddelku »Jutra«.

2470

Opremljeno sobi

separiranim vhodom od-

dam eni ali dvema gospo-

dičinama. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2471

Kot sestanovalko

sprejem gospodino v le-

po sobo. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2472

Prazno sobo

velika, elektrika, krasen

razgled, poseben vhod, la-

koj oddam. Naslov v ogl-

asnem oddelku »Jutra«.

2473

2 opremljeni sobi

veliki in lepi (event. eno-

parni) s elektriko, kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2474

Sobo

in kabinet, opremljeno ali

prazno, s uporabo kopalni-

ce in 15 febr. do 15. febr.

če možgno s klavirjem. —

Naslov poslati na oglasni

oddsek »Jutra« pod šifro

»Sobine«.

2475

Opremljeno sobo

s elektriko oddam eni ali

dvema sobama. Naslov v

oglasnem oddelku »Jutra«.

2476

Opremljeno sobi

separiranim vhodom od-

dam eni ali dvema gospo-

dičinama. Naslov v oglas-

nem oddelku »Jutra«.

2477

Kot sestanovalko

sprejem

Popravila in čiščenje orožja

izvršuje najceneje in najvestneje

F.K. KAISER, puškar, LJUBLJANA
 Kongresni trg 9

PERJE!

Razpošiljamo perje, naravno, ne skubljeno:

Mehko purle perje Din 15.— za kg
 mehko kokošje perje, belo Din 25.— za kg
 mehko kokošje perje, pisano Din 15.— za kg
 gosje perje Din 80.— za kg
 račje perje, sivo Din 50.— za kg

franko Maribor proti povzetju vrece zaračunljene po lastni ceni

V paketih po 5 kg razpošiljamo po pošti:

5 kg purle ali pisano kokošje perje Din 110.—
 5 kg belo kokošje perje Din 160.—
 5 kg gosje perje Din 440.—
 5 kg sivo račje perje Din 290.—

bruto za neto franko po pošti proti povzetju ali predplačilu zneska

Exportna družba Mathels. Sopotnik in drug Maribor Cvetlična ul. 18

Najpopolnejši Stöwer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 I.Izraščajoč opek 15-letna garancija
Telefon št. 980.

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa KLEIN & STIEFEL v Fuldi

Zastopnik

Peter Angelo, Ljubljana

Gledališka ulica, 4/I.

Specijaliteta: mizarški in ko-
 larski stroji posamezni in v
 vsaki kombinaciji z vdelani-
 mi elektromotorji (pogon brez
 jermena) kakor tudi vsi stroji za
 jermensko pogon.

Dolgotrajen kredit brez menične podlage

Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika

Velika tovarna avtomobi-
 lov, izdelujoča vozove
 malega in preizkušenega
 tipa

išče v Ljubljani, Beogradu
 in Zagrebu

generalne zastopnike

ki imajo na razpolago popravilnico
 avtomobilov in razprostranjeno mrežo
 podzastopnikov. 1826 a

Ponudbe samo prvovrstnih in izkušenih
 delavcev iz avtomobilske stroke sprejema
 pod značko „Malá auta“ uprava našega
 lista ali „Všeobecná insertní kancelář“,
 Praha, Bazar, Českoslov. Republika.

KREDITNA ZADRUGA reg. pom. blag. v MARIBORU
 pri kateri smo zavarovani za doto, nam je po štirih mesecih članstva izpla-
 čala izdatne zneske na račun

Dote od Din 20.000

256 a

dasiravno imamo pravico na izplačilo iste šele po osmih mesecih članstva.
 Ker nam je omenjena zadruga na ta način priskočila na pomoč takoj po
 poroki, ko smo pomoč najnujnejše potrebovali, se isti srčno zahvaljujemo
 in vsakomur priporočamo, da čim prej postane član te obkrožitne usta-
 nove in si na ta način zagotovi za slučaj poroke veliko pomoč.
 Urbanja Mici, l. r., Potoška vas, Zagorje; Horvat Otmar, l. r., Maribor, Kral-
 ja Petra trg; Markovič Zivojin, l. r., Varaždin, 36. ppk.; Spaninger Anton,
 l. r., Račje pri Mariboru; Rozman Urška, l. r., Jesenice; Kmetec Josip, l. r.,
 Zlatoličje, p. št. Janž na Dr. p.; Zavodnik Tončka, l. r., Višnja gora; Sta-
 noga Margita, l. r., Maribor, Kralja Petra trg; Forte Ernest, l. r., Potoška
 vas, p. Zagorje; Normali Joško, l. r., Višnja gora; Stern Amalija, l. r., Račje
 pri Mariboru; Brandstätter Josip, l. r., Maribor, Pod mostom 2; Koželj Mirko,
 l. r., Tezno pri Mariboru; Bizjak Štefi, l. r., Maribor, Dajnkova ulica.

Perje

kokošje, purje,
 gosje, naravno in
 s strojem čiščeno
 dobavlja v
 vsaki množini

E. VAJDA, Čakovec (Medjimurje)

Telefon 50, 3, 60.

34 a

PARKETNE DEŠČICE

brustov in bukov

TRSTJE ZA STROPE

iz najboljšega materiala

BAKULA

(leseno pletivo)
za strope in stene

Strešno epenko in lesni cement

dobavlja takoj v vsaki množini najceneje

Jos. R. PUH, Ljubljana

Gradaška ulica št. 22. — Tel int 2513

Gospodarski krogi!

Razširili boste svoje poslovne veze in
ustvarili nove, ako nabavite najnovejši

ADRESAR

kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

ZA INDUSTRIJO, OBRT, TRGOVINO
IN POLJEDELSTVO

Tretje izdanje za 1929 leto

ravnokar izšlo 1856 a

Naklada: JUGOSLOVENSKO RUDOLF
MOSSE A. D. — BEOGRAD, Terazije 25

Najboljše tamburice

Farkaševga in sremskega
sistema izdeluje in razpošilja
ob jamstvu

stara hrv. tvornica tamburic

Stjepan M. Gilj

SISAK 61

Kačičeva 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburic pošljem
na zahtevo za-tonj. Odklikovan
z 2 zlatima kolajnama.

U. S. A.

Iznašli so varčevalni razplinjevalec

W. Critchlow 1638 D Wheaton Ill. U. S. A.
 je dal patentirati varčevalni razplinjevalec,
 ki prekaša vse dosežanje aparate te vrste.
 Ford poroča, da je porabil galono (4,75 l)
 bencina za 75 milj (cca 120,675 km). Pri
 vseh fabrikatih se opaža čudovit prihranek
 na obratnem materialu. Ta iznajdba var-
 čuje pri bencinu in razlogi motor avto-
 matično. Razplinjevalec pošljemo vam
 brezplačno, da ga uvedete. Zastopnike, ki
 zaslužijo lahko 375 do 1250 dolariev. sprej-
 memo. Pišite še danes! Korespondenca v
 angleškem jeziku. Naslov: W. Critchlow
 1638 D Wheaton Ill. U. S. A. 1546a

**Kakaj se zadovo-
 ljite s drugimi
 izdelki, ki so baje
 ravno tako dobri,
 ako možete vendar povsodi
 dobiti pravi original:**

**MEIRIMA
 MILO**

Rast brade pri damah

In vse nadležne dlake na tilni-
 ku pod pazduh in na obrazu
 odstranite sami na najpripro-
 stejši način z mojim preizkuše-
 nim odstranjevalcem dlak —
 Kompletni samo 60 Din franko
 ako pošljete denar naprej

Kosm. laboratorij
 W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland.
 Ravensburgerstrasse 12-93

Poslužite se

inventurne
 prodaje

Prihranite

do 50%

Le nekaj primerov:

SVILA:

Lamé svilen 90 cm šir. za plesne obleke
 prej D 49 sed. D 33.—
 Tarlatan srebrn, zlat in v mod. barvah
 prej D 19 sed. „ 12.—
 Crêpe de Chine la. v vseh barvah
 Din 95 in „ 85.—
 Šali beneški iz svile z dolg. resami 295.—
 Crêpe japonski vzorčasti 17.—
 Usnjene torbice pod lastno ceno
 Dežniki čista svila 150.—

NOGAVICE:

dam. flor prej D 19 sed. D 9.—
 „ svil. flor prej D 28 sed. „ 14.—
 „ melé prej D 24 sed. „ 16.—
 „ čista volna prej D 89 sed. „ 39.—
 otroške pod lastno ceno

Radi opustitve galoš in snežnih čevljev prodajamo
 znamko **TRETORN** po lastni ceni

Oglejte si
 naše izložbe!

nogavice flor. dolge . . D 24.—
 vestja, volnena 78.—
 pullover, volnen 78.—
 „ jaquard 118.—

PLETENINE:

Damski Pullover jaquard la. cefir volna
 prej D 168 sed. D 118.—
 „ Pullover iz la. melé volne
 prej D 168 sed. „ 118.—
 „ športna garnitura sweater, čepica
 prej D 220 sed. „ 138.—
 Čepice volnene športne od „ 10.—
 Čepice francoske la. — „ 27.—
 Otroški pulloverji jaquard od „ 48.—
 Otroška športna garnitura sweater čepica od „ 88.—

TRIKOTAŽA:

Damske majice flor prej D 58 sed. D 23.—
 „ tricot hlače čista volna „ D 98 sed. „ 60.—
 „ tricot hlače bombaž v barvah od „ 29.—
 „ tricot kombineža „ 26.—

PERILO:

D. kombineža hlače iz batista barv. s čipkami D 29.—
 „ spalna srajca najnovejši kraj s čipkami „ 59.—
 „ jutranja halja iz jap. crêpa 89.—
 „ pyjama iz jap. crêpa 128.—

ZA GOSPODE:

srajca, bela, s trdimi prsi D 69.—
 srajca, french, z 2 ovr. „ 49.—
 pyjama iz zefirja 149.—
 klobuki 59.—

Pošljemo proti
 povzetju!
 Za neugajajoče
 vrnemo denar!

Dr. Schaeferjev Epilipsan

proti

epilepsiji, krčem in padavici

se je izborni obnesel tekmo 15 let Dnevno
 prinašalo priznanja. Pojasnila in naročila
 izvršuje lekarna Sv. Stjepanu Mr. M.
 Fister Oslječek III. 1772

„SPECTRUM“ d. d.

INŽ. KOPISTA, DUBSKY IN KRSTIC

tvornica ogledal in brušenega stekla.

Ljubljana VII. se nahaja od 1 novem-
bra na Celovški cesti 81, telefon 2313.

Zagreb, Oslječek. — Središčnica: Zagreb.

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašin-
 sko steklo 5—6 mm. ogledala, brušena
 v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi
 brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
 vstevljanje v med — Fina, navadna
 ogledala. 82

LOKOMOBILE

DIESELOVI IN NA

SESANI PLIN

JAREMNIKI PINI & KAY

KOMP. ZAGE

Povabil na plačilo pogoj

Braća Fischer d.

ZAGREB Gunduličeva ul. 36

Ozeblina

se pojavljajo na nogah in na rokah. Prično
 se z rdečkasto-vijoličastimi pegami in po-
 vzročajo zanemarjene hude rane. Za odstra-
 nitev ozeblin je treba vroče kopeli okoli
 treh litrov vode, ki vanjo vsujemo jedilno
 žlico soli sv. Roka za noge. Prizadeti del
 kopljemo 20 minut, ga nato vtrimo s čisto
 vazelino in ovijemo z mehkim blagom. —
 Tedenska poraba soli sv. Roka prepreči
 ozeblina.

Veliki zavoj soli sv. Roka za noge stane
 Din 16.— Dobi se po vseh lekarnah in
 drogerijah.